

raport

rosyjskie

ZBRODNI WOJENNE
WE WSCHODNIEJ
UKRAINIE W
2014 ROKU

„Kiedy mnie wprowadzili do piwnicy, zobaczyłam tam trupy trzech mężczyzn. Jeden był w pozycji siedzącej przy ścianie. Dwaj inni to byli młodzi mężczyźni, z których jeden leżał na brzuchu, drugi na plecach. Mieli poderżnięte gardła i byli nadzy. Krew z gardła spływała do otworu kanalizacyjnego w podłodze.”

Kontakt z autorami raportu:
donbasswarcrimes@gmail.com

Wprowadzenie

Niniejszy raport opisuje zbrodnie wojenne w rozumieniu prawa międzynarodowego popełnione na terenie wschodniej i południowej Ukrainy przez żołnierzy i funkcjonariuszy Federacji Rosyjskiej oraz bojowników prorosyjskich separatystów. Udokumentowane zbrodnie obejmują bezprawne pozbawianie wolności, fizyczne i psychiczne tortury, rabunki i zabójstwa.

Rozdziały 1 do 3 mają charakter wprowadzający. Opisują metodologię pracy autorów raportu i przybliżają kontekst, w jakim dochodziło do opisywanych dalej zbrodni.

Rozdział 4 szczegółowo opisuje konkretne miejsca i rodzaje popełnionych zbrodni oraz ich sprawców. Opisywane są tylko te zbrodnie, o których autorom raportu mówiły ich ofiary podczas prowadzonych badań terenowych. Podczas zbierania materiałów do niniejszego raportu spisano zeznania ponad 60 ofiar. Każdy z opisywanych w rozdziale 4 czynów jest zilustrowany fragmentem zeznań jednej lub większej ilości ofiar.

Rozdział 4 podzielony jest na podrozdziały odpowiadające poszczególnym zidentyfikowanym przez autorów raportu miejsc popełnienia zbrodni wojennych. Większość z tych miejsc znajduje się na terenie wschodniej Ukrainy, jedno na Krymie a jedno na terenie Federacji Rosyjskiej, dokąd rosyjskie wojska wywoziły ukraińskich jeńców.

Rozdział 5 stanowi katalog sprawców zbrodni wymienionych w zeznaniach ofiar, z krótką charakterystyką, odnośnikami do opisów miejsc popełnienia zbrodni i zdjęciami.

Ofiary nie są wymieniane z nazwiska, lecz opatrzone kryptonimami C („case”) i liczbą. Dane identyfikujące pośrednio ofiary, na przykład zdjęcia, umieszczone są w raporcie jedynie wtedy, gdy ofiara godzi się na ujawnianie swojej tożsamości otwarcie wypowiadając się w mediach.

Na podstawie dokumentacji dowodowej opisanej w raporcie złożone zostanie zawiadomienie do Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze.

Spis treści

---

1. Cel i przeznaczenie raportu.....	6
2. Metodologia zbierania informacji	9
2.1. Identyfikowanie i lokalizacja ofiar zbrodni wojennych	10
2.2. Rozmowy z ofiarami i świadkami i gromadzenie dowodów.....	11
2.3. Identyfikacja sprawców zbrodni wojennych	13
3. Sytuacja we wschodniej Ukrainie związana z konfliktem ukraińsko-rosyjskim	14
3.1. Obwód doniecki – Doniecka Republika Ludowa.....	19
3.2. Rejon Mariupola.....	24
3.3. Obwód ługański – Ługańska Republika Ludowa.....	25
4. Miejsca i sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar	29
4.1. Antracyt, Komendantura Miasta.....	31
4.2. Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia.....	34
4.3. Donieck, budynek używany przez GRU 58. Armii Federacji Rosyjskiej.....	42
4.4. Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej	45
4.5. Donieck, batalion „Wostok”	50
4.6. Donieck, batalion „Somalia”	56
4.7. Donieck, siedziba batalionu „Sparta”	59
4.8. Donieck, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok”	65
4.9. Donieck, siedziba batalionu „Wostok”	71
4.10. Gorówka, budynek Prokuratury.....	73
4.11. Gorówka, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej	76
4.12. Gorówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej.....	79
4.13. Kramatorsk	85
4.14. Ługańsk, siedziba Grupy Szybkiego Reagowania „Batman”	89
4.15. Ługańsk, wojskowa komendantura ługańskiej Republiki Ludowej.....	93
4.16. Makiejewka, oddział Kozaków Dońskich.....	97
4.17. Makiejewka, Rosyjska Prawosławna Armia.....	101
4.18. Perewalsk, Kozacka Gwardia Narodowa	106
4.19. Rowienki, batalion Św. Jerzego	110
4.20. Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej.....	113
4.21. Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny	119

4.22. Śnieżne, posterunek milicji	124
4.23. Symferopol, siedziba Armii Krymskiej.....	129
4.24. Donieck (Rosja), miejsce przesłuchań FSB Federacji Rosyjskiej	132
5. Opisy sprawców	136

1. Cel i przeznaczenie raportu

Raport jest wynikiem badań przeprowadzonych przez grupę wolontariuszy pracujących dla posłanki polskiego Sejmu Małgorzaty Gosiewskiej [1].

Celem badań było stwierdzenie, czy podczas konfliktu na wschodniej i południowej Ukrainie w 2014 roku doszło do popełnienia zbrodni wojennych lub zbrodni przeciwko ludzkości, zgodnie z definicjami wynikającymi ze Statutu Rzymskiego, udokumentowanie takich zdarzeń, ofiar i sprawców a następnie przekazanie zgromadzonego materiału do Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze [2]. 8 września 2015 roku Rada Najwyższa Ukrainy złożyła do Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze deklarację o zbadanie zbrodni, które miały miejsce na terytorium Ukrainy od dnia 20 lutego 2014 roku w związku z zaistniałym konfliktem zbrojnym [3].

Badania ograniczono do roku 2014, chociaż konflikt trwa nadal. Walki na wschodniej Ukrainie, obejmujące głównie obwody doniecki i ługański oraz sytuację na Krymie, w raporcie nazywane są „konfliktem”. Potrzeba doprecyzowania terminu wynika z różnej definicji opisywanych wydarzeń w źródłach światowych. W świetle powszechnie znanych dowodów, potwierdzonych badaniami, na podstawie których powstał raport, używany często w światowych mediach termin „wojna domowa” jest błędny. Konflikt jest de facto wojną pomiędzy dwoma państwami z uwagi na udokumentowanie następujących elementów:

- uczestnictwo w walkach na terenie Ukrainy żołnierzy Federacji Rosyjskiej wraz z ciężkim sprzętem bojowym (czołgi, artyleria);
- przesłuchiwanie jeńców i aresztowanych cywili przez funkcjonariuszy służb specjalnych Federacji Rosyjskiej;
- przetrzymywanie ukraińskich jeńców wojennych na terenie Federacji Rosyjskiej.

Argument o „braku wojny w związku z brakiem formalnego jej wypowiedzenia” nie jest uprawniony. W ten sposób można by próbować wykazać, że II Wojna Światowa nie była „wojną”, gdyż jej rozpoczęcie atakiem sprzymierzonych wojsk niemieckich 1 września 1939 roku i radzieckich 17 września 1939 roku nie było poprzedzone formalnym wypowiedzeniem wojny. Równie niewystarczający do polemiki z dowodami obustronnych działań zbrojnych wydaje się argument o braku wprowadzenia „stanu wojny”.

---

1) www.malgorzatalogosiewska.pl

2) <http://goo.gl/HFYqHv>

3) <http://goo.gl/DlJU6>

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE RADY (UE) 2015/240

z dnia 9 lutego 2015 r.

dotyczące wykonania rozporządzenia (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających⁽¹⁾, w szczególności jego art. 14 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 17 marca 2014 r. Rada przyjęła rozporządzenie (UE) nr 269/2014.
- (2) W związku z tym, że na Ukrainie sytuacja w terenie jest nadal poważna, Rada uważa, że do wykazu osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych środkami ograniczającymi zamieszczonego w załączniku I do rozporządzenia (UE) nr 269/2014 należy dodać kolejne osoby i podmioty.
- (3) Należy zatem odpowiednio zmienić załącznik I do rozporządzenia (UE) nr 269/2014,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Do wykazu zamieszczonego w załączniku I do rozporządzenia (UE) nr 269/2014 dodaje się osoby i podmioty wymienione w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 16 lutego 2015 r.

Niniejsze rozporządzenie zostaje opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

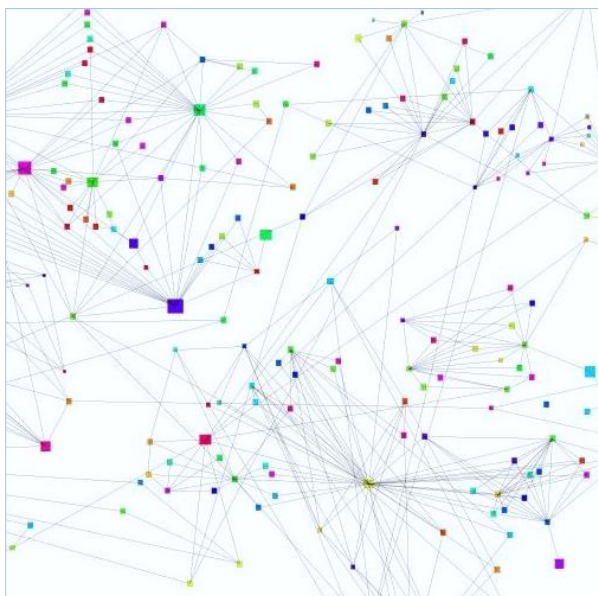
Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 9 lutego 2015 r.

W imieniu Rady
F. MOGHERINI
Przewodniczący

⁽¹⁾ Dz.U. L 78 z 17.3.2014, s. 6.

2. Metodologia zbierania informacji

2.1. IDENTYFIKOWANIE I LOKALIZACJA OFIAR ZBRODNI WOJENNYCH

Identyfikacja ofiar i miejsc ich pobytu początkowo odbywała się poprzez kontakty osób zaangażowanych w pracę nad raportem. Wiele kontaktów nawiązano również poprzez już zidentyfikowane ofiary, które przekazywały kontakty dalszych współwięźniów lub znajomych, o których wiedziały, że również byli ofiarami zbrodni.

Wjazd do strefy Operacji Antyterrorystycznej w Słowińsku [4]

Praca w terenie, w tym w Strefie Operacji Antyterrorystycznej tzw. „Strefie ATO”, czyli rejonie bezpośrednio przylegającym do frontu, pozwoliła na bezpośredni kontakt z ukraińskimi wolontariuszami cywilnymi i wojskowymi. W znaczący sposób zwiększyło to możliwości dotarcia do ofiar zbrodni wojennych.

---

4) <http://goo.gl/jBf7xW>

2.2. ROZMOWY Z OFIARAMI I ŚWIADKAMI I GROMADZENIE DOWODÓW

Podstawową dokumentacją zbrodni wymienionych w raporcie są dokumenty z zeznań ofiar lub świadków. We wszystkich przypadkach tożsamość sprawców starano się potwierdzić, korzystając ze źródeł otwartych oraz prosząc o pomoc ukraińskie organizacje pozarządowe i ukraińską administrację.

Rozmowy prowadzono z ofiarami (byłymi więźniami cywilnymi lub jeńcami wojennymi) i z osobami mającymi dostęp do wiedzy na temat sytuacji na miejscu. Rozmowy przeprowadzono głównie w miejscach publicznych. Większość rozmów przeprowadzili działający jako wolontariusze byli policjanci z Polski, z wieloletnim doświadczeniem w pracy śledczej, a część rozmów – współpracujących z nimi wolontariusze ukraińscy. Podczas rozmów zapisywano podstawowe dane personalne rozmówców oraz datę i miejsce przeprowadzenia rozmowy.

Ofiara C43 w szpitalu po wyjściu z niewoli [5]

Fragment dokumentacji medycznej ofiary C7 [6]

Opis doświadczeń w niewoli poprzedza krótka charakterystyka rozmówcy, dotycząca jego działalności społecznej lub militarnej przed dostaniem się do niewoli. Dalej następuje szczegółowa relacja doświadczeń związanych z dostaniem się i pobyt w niewoli. W części przypadków zeznania uzupełniono dokumentacją medyczną przekazaną przez ofiary.

5) <http://goo.gl/NiAua3>

6) Publikacja za zgodą ofiary C7

Dokumenty z rozmów nie były podpisywane przez rozmówców, gdyż nie mają waloru formalnego przesłuchania. W trosce o bezpieczeństwo ofiar, dokumenty z rozmów wraz z danymi identyfikującymi rozmówców nie są dołączone do publikowanej wersji raportu, lecz pozostają w posiadaniu autorów raportu i zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze w celu umożliwienia formalnego przesłuchania osób przez śledczych Trybunału.

W niektórych przypadkach posługowano się istniejącymi raportami organizacji pozarządowych.

2.3. IDENTYFIKACJA SPRAWCÓW ZBRODNI WOJENNYCH

Jednym z głównych celów pracy wolontariuszy było ustalenie sprawców popełnienia zbrodni wskazanych w Statucie Rzymskim. Podczas rozmów z ofiarami uzyskiwano zazwyczaj jedynie pseudonimy sprawców. Niejednokrotnie ofiary nie były nawet w stanie opisać ich wyglądu, czy to z uwagi na stan psychiczny związany z torturami i ciągłą obawą o życie, czy to z uwagi na częstą praktykę przetrzymywania ofiar w niewoli z zalepionymi oczami.

Władimir Nowikow pseudonim „Atabaj” [7, 8]

Pseudonim „Zaur” [9], najemnik osetyński z batalionu „Wostok” [10] w Doniecku [11]

Po rozmowach autorzy raportu starali się zidentyfikować opisywane osoby poprzez pozyskiwanie danych od oficjalnych czynników ukraińskich, z prowadzonych postępowań na terenie Ukrainy, od organizacji pozarządowych badających zbrodnie wojenne, a także ze źródeł otwartych takich, jak publikacje samych sprawców, którzy niejednokrotnie chwalili się swoimi dokonaniem w Internecie.

Analiza materiałów pozyskanych podczas rozmów i materiałów uzyskanych z innych źródeł pozwoliła na identyfikację części sprawców i ich powiązanie z konkretnymi ofiarami, czynami i miejscami zbrodni.

7) w języku rosyjskim: Новиков Владимир Николаевич, Алабай
 8) <https://goo.gl/4HP6b1>
 9) w języku rosyjskim: Заур
 10) w języku rosyjskim: Восток
 11) <https://goo.gl/u8w2nR>

3. Sytuacja we wschodniej Ukrainie związana z konfliktem ukraińsko-rosyjskim

Po krwawych tłumieniu wystąpień antyrządowych społeczeństwa ukraińskiego określanych mianem „Majdanu” w lutym 2014 roku, ówczesny prezydent Ukrainy Wiktor Janukowycz, reprezentujący rządzącą prorosyjską Partię Regionów opuścił stanowisko i rozpisano nowe wybory. Powołano nowy rząd z premierem Arsenijem Jaceniukiem na czele, a obowiązki prezydenta przejął Ołeksander Turczynow. Jednak na terenie obwodów ługańskiego i donieckiego nowej władzy sprzeciwili się zbrojnie prorosyjscy separatyści. Mając militarne wsparcie Rosji, proklamowali na tych terenach powstanie Donieckiej Republiki Ludowej i Ługańskiej Republiki Ludowej, a w maju 2014 roku ogłosili połączenie obu samozwańczych republik w tzw. Federacyjną Republikę Noworosji.

Snajperzy na kijowskim Majdanie [12]

Proklamacja Donieckiej Republiki Ludowej [13]

Nastroje separatystyczne ujawniły się także na półwyspie Krymskim, gdzie szybko doszło do interwencji wojskowej ze strony Federacji Rosyjskiej. W czasie tej interwencji deklarację niepodległości Republiki Krymu przyjęto w marcu 2014 roku, podczas posiedzenia Rady Najwyższej Republiki Autonomicznej Krymu i Rady Miejskiej Sewastopola. W tym samym miesiącu przeprowadzono referendum na temat statusu republiki. 17 marca Rada Najwyższa Republiki Autonomicznej Krymu uchwaliła postanowienie o niepodległości Krymu, na podstawie wyników referendum, z którego wyciągnięto wniosek, że większość głosujących opowiedziała się za przyłączeniem Krymu wraz z Sewastopolem do Federacji Rosyjskiej. W ciągu następnego tygodnia między Rosją a Republiką Krymu i miastem wydzielonym Sewastopol podpisana została umowa o włączeniu Krymu do Rosji.

12) <http://goo.gl/2JqbNt>
13) <http://goo.gl/VrvVQX>

W związku ze zbrojnym opanowaniem wymienionych części Ukrainy przez separatystów wspieranych przez Rosję, pełniący obowiązki prezydenta Ołeksander Turczynow 13 kwietnia 2014 roku skierował do separatystów 24 godzinne ultimatum, wzywając ich do poddania się w zamian za uniknięcie kary. Jednak separatyści nie zastosowali się do ultimatum i zaczęli przejmować budynki rządowe na terenach samozwańczych republik. Wobec tego, Rada Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy podjęła decyzję o rozpoczęciu tzw. Operacji Antyterrorystycznej (ATO) z użyciem armii.

Zajęcie Krymu przez rosyjskich „zielonych ludzików” [14]

Neonazistowski separatyści z batalionu „Rusicz” [15, 83]

Oddziały separatystów operujące w Donbasie od początku nie stanowiły jednolitej, skoordynowanej siły. Podziały wśród separatystów wynikały z konfliktów pomiędzy liderami i dowódcami ugrupowań. Tło konfliktów stanowiły zarówno odmienne pojmowanie celów prowadzonych działań, jak i stosunek do układów zawieranych z władzami ukraińskimi czy jeszcze wzajemne naruszanie swoich stref wpływów terytorialnych. Poniżej, na podstawie systematyki sporządzonej przez portal INSIDER [16, 17] prezentujemy rozmieszczenie sił walczących w Donbasie po stronie separatystów wraz z charakterystykami poszczególnych oddziałów i ich dowódców.

Przedstawiony w raporcie opis sytuacji dotyczy stanu do października 2014 roku.

14) <http://goo.gl/xYpN2D>
15) <http://goo.gl/8ZEoYi>
16) <http://goo.gl/C21QDr>
17) <http://goo.gl/afl6qA>

Sytuacja we wschodniej Ukrainie w 7 października 2014 roku [18]

18) <http://goo.gl/BJ1g6o>

Группы боевиков на Донбассе

Rozmieszczenie oddziałów zbrojnych w Donbasie i ich dowódcy w październiku 2014 roku [17]

3.1. OBWÓD DONIECKI – DONIECKA REPUBLIKA LUDOWA

■ Donieck

[Aleksandr Zacharczenko](#) pseudonim „Zachar” [19], premier Donieckiej Republiki Ludowej, Władimir Kononow pseudonim „Car” [20], minister obrony Donieckiej Republiki Ludowej i Siergiej Pietrowski [21] pseudonim „Chmurnyj”, obywatel Federacji Rosyjskiej i zastępca ministra obrony Donieckiej Republiki Ludowej do spraw wywiadowczych, stanowią przywództwo polityczne i wojskowe Donieckiej Republiki Ludowej.

Widok Doniecka [22]

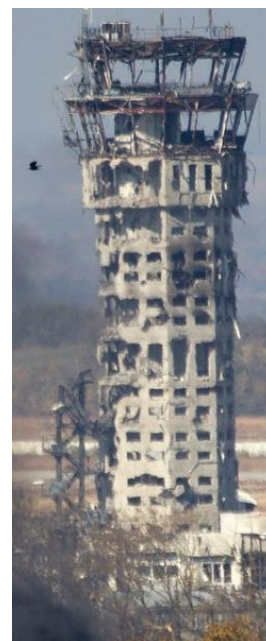
Formalnie pod ich dowództwem pozostają wszystkie siły zbrojne Donieckiej Republiki Ludowej, w tym także formacje „Opłot” [23], „Wostok” [10], „Kalmius” [24] i Wydzielony Batalion Czołgów [25] – łącznie około 10 tys. bojowników. Władimir Kononow [20] i Siergiej Pietrowski [21] są bliskimi doradcami [Igora Girkina](#) [26].

- 19) w języku rosyjskim: Захарченко Александр Владимирович, Захар
 20) w języku rosyjskim: Владимир Кононов, Царь
 21) w języku rosyjskim: Сергей Петровский, Хмурный
 22) <http://goo.gl/MHWaZs>
 23) w języku rosyjskim: Оплот
 24) w języku rosyjskim: Кальмиус
 25) w języku rosyjskim: Отдельный Танковый Батальон
 26) w języku rosyjskim: Гиркин Игорь Всеволодович, Игорь (Иванович) Стрелков

■ Donieck – port lotniczy

Pod dowództwem [Arsenija Pawłowa](#) pseudonim „Motorola” [27] w oddziale szturmowym „Sparta” [28] znajduje się około 150-200 bojowników. [Arsenij Pawłow](#) [27] popiera byłego ministra obrony Donieckiej Republiki Ludowej [Igora Girkin](#) [26], a pozostaje w opozycji do [Aleksandra Zacharczenki](#) [19].

[Michaił Tołstich](#) pseudonim „Giwi” [29] dowodzi Wydzieloną Grupą Taktyczno-Bojową „Somalia” [30] licząca około 150 bojowników, uczestników walk pod Iłowajskiem [31] w sierpniu 2014 roku. W walce o port lotniczy w Doniecku pod jego dowództwem uczestniczyła część sił brygad „Opłot” [23] i „Wostok” [10] w sile 200-250 ludzi oraz wydzielona grupa szturmowa dowodzona przez bojownika o pseudonimie „Abchaz” [32].

Wieża lotniska w Doniecku [33]

■ Słowiańsk [34]

Oddziały samoobrony [35] Donieckiej Republiki Ludowej: były minister obrony Donieckiej Republiki Ludowej [Igor Girkin](#) [26] ([Striełkow](#)), obywatel Federacji Rosyjskiej, kontroluje Słowiańsk [34] i dowodzi Pierwszym Ochotniczym Batalionem [36], złożonym z obywateli Ukrainy i krajów Wspólnoty Niepodległych Państw. Podlegają mu oddziały separatystów operujących w rejonie Krasnego Łymana [37], Siewierska [38] i osady Jampil [39].

27) w języku rosyjskim: Павлов Арсений Сергеевич, Моторола

28) <https://goo.gl/CVkevu>

29) w języku rosyjskim: Толстых Михаил Сергеевич, Гиви

30) w języku rosyjskim: Сомали

31) w języku ukraińskim: Іловайськ; w języku rosyjskim: Иловайск → <https://goo.gl/ZL7w5i>

32) w języku rosyjskim: Абхаз

33) <https://goo.gl/NffMGy>

34) w języku ukraińskim: Славянськ; w języku rosyjskim: Славянск → <https://goo.gl/d5hJ1b>

35) w języku rosyjskim: Ополчение

36) w języku rosyjskim: 1-ый Добровольческий батальон]

37) w języku ukraińskim: Красний Лиман; w języku rosyjskim: Красный Лиман → <https://goo.gl/JoS1Ib>

38) w języku ukraińskim: Сіверськ; w języku rosyjskim: Северск → <https://goo.gl/wvmncc>

39) w języku ukraińskim: Ямпіль; w języku rosyjskim: Ямполь → <https://goo.gl/HPZPBK>

■ Iłowajsk [31]

W rejonie Iłowajaska [31] operuje batalion B-2, dowodzony przez dowódcę polowego o pseudonimie „Chorwat” [40].

■ Kramatorsk [41], Konstantynówka [42], Artiomowsk [43]

Oddział separatystów Donieckiej Republiki Ludowej: [Siergiej Zdryliuk](#) pseudonim „Abwer” [44], obywatel Ukrainy i Federacji Rosyjskiej. Pod jego dowództwem znajduje się około 600 bojowników.

■ Gorłówka [45], Makiejewka [46], Jasinowata [47], Debalcewe [48]

Oddział separatystów Donieckiej Republiki Ludowej: [Igor Bezler](#) pseudonim „Bes” [49], obywatel Ukrainy i Federacji Rosyjskiej. Pod jego dowództwem znajduje się około 500 bojowników. Jego oddział prowadził także działania wywiadowcze i dywersyjne w zachodniej części obwodu donieckiego.

Ponadto w rejonie Debalcewa [48] operuje kilka niewielkich oddziałów kozackich batalionu „Don” [50], podległych [Nikołajowi Kozicynowi](#) [51], który nie uznaje przywódców ani Donieckiej Republiki Ludowej, ani Ługańskiej Republiki Ludowej. Najbardziej znany z nich to oddział szturmowy dowodzony przez dowódcę polowego o pseudonimie „Bajker” [52].

40) w języku rosyjskim: Хорват

41) w języku ukraińskim: Краматорськ; w języku rosyjskim: Краматорск → <https://goo.gl/zQFLG1>

42) w języku ukraińskim: Костянтинівка; w języku rosyjskim: Константиновка → <https://goo.gl/fqJYh>

43) w języku ukraińskim: Артемівськ; w języku rosyjskim: Артёмовск → <https://goo.gl/4kUHRN>

44) w języku rosyjskim: Здрилюк (Здрылюк) Сергей Анатольевич, Абвер

45) w języku ukraińskim: Горлівка; w języku rosyjskim: Горловка → <https://goo.gl/e6bClx>

46) w języku ukraińskim: Макіївка; w języku rosyjskim: Макеевка → <https://goo.gl/kn2fHh>

47) w języku ukraińskim: Ясинувата; w języku rosyjskim: Ясиноватая → <https://goo.gl/P0US0g>

48) w języku ukraińskim: Дебальцеве; w języku rosyjskim: Дебальцево → <https://goo.gl/mDcsNd>

49) w języku rosyjskim: Безлер Игорь Николаевич, Бес

50) w języku rosyjskim: Батальон „Дон”

51) w języku rosyjskim: Козицын Николай Иванович

52) w języku rosyjskim: Байкер

Debalcewe [48, 53]

■ **Donieck, Makiejewka [46], południowa i południowo-wschodnia część obwodu donieckiego**

[Aleksandr Hodakowski](#) [54], dowódca batalionu „Wostok” [10]. Pod jego dowództwem znajduje się około 400 bojowników. Popiera przywództwo Donieckiej Republiki Ludowej premiera [Aleksandra Borodaja](#) [55].

Michaił Wierin [56], komendant Rosyjskiej Prawosławnej Armii (RPA) [57]. Pod jego dowództwem znajduje się około 300-400 bojowników. RPA ściśle współpracuje z organizacją Rosyjska Jedność Narodowa Aleksandra Barkaszowa [58], która posiada w Moskwie swój punkt werbunkowy. Popiera [Igora Girkina](#) [26]. Rosyjska Prawosławna Armia wstąpiła się uczestnictwem w prześladowaniu protestantów. Doszło m.in. do zabójstw i torturowania pastorów i ich rodzin [59].

Fiodor Bieriezin [60], pełnomocny przedstawiciel ministra obrony Donieckiej Republiki Ludowej [Igora Girkina](#) [26]. Zajmuje się koordynacją działań separatystów i ich dowódców z Doniecka i Słowiańska [34].

53) <http://goo.gl/n9pBVC>

54) w języku rosyjskim: Ходаковский Александр Сергеевич

55) w języku rosyjskim: Бородай Александр Юрьевич

56) w języku rosyjskim: Михаил Верин

57) w języku rosyjskim: Русская православная армия (РПА)

58) w języku rosyjskim: Русское национальное единство (РНЕ) Алексея Баркашова

59) Więcej na ten temat w Raporcie o Prześladowaniach Religijnych autorstwa „Mission Eurasia”: „Religious Persecution in Eastern Ukraine and Crimea 2014” → <http://goo.gl/yx95kv>

60) w języku rosyjskim: Березин Фёдор Дмитриевич

[Aleksandr Borodaj](#) [55], obywatel Federacji Rosyjskiej, do sierpnia 2014 roku premier Donieckiej Republiki Ludowej, polityczny przywódca Donieckiej Republiki Ludowej.

3.2. REJON MARIUPOLA

W rejonie Mariupola [61] operuje kilka niewielkich oddziałów, dowodzonych przez różnych polowych dowódców. Łączna liczba bojowników wynosi około 1000 ludzi. Najbardziej znany z tych oddziałów to Międzynarodowa Brygada Południowego Wschodu [62], dowodzona przez komendanta polowego o pseudonimie „Jeden”.

Mariupol [61] podczas bombardowania [63]

---

61) w języku ukraińskim: Мариуполь; w języku rosyjskim: Мариуполь → <https://goo.gl/JMH9R5>

62) w języku rosyjskim: Интернациональная бригада Юго-Востока

63) <http://goo.gl/V6hpb8>

3.3. OBWÓD ŁUGAŃSKI – ŁUGAŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

■ Lisiczańsk [64], Rubiżne [65]

Oddziały separatystów Ługańskiej Republiki Ludowej: Aliksiej Mozgowoj [66], komendant lisiczańskiego batalionu „Prizrak” [67] a także Ludowego Pospolitego Ruszenia Obwodu Ługańskiego [68]. Pod jego dowództwem znajduje się 400 bojowników. Przez długi czas był w konflikcie z przywódcą Ługańskiej Republiki Ludowej Walerym Bołotowem [69].

Konflikt został zakończony dzięki mediacji byłego deputowanego Rady Najwyższej i lidera ugrupowania „Południowy Wschód” [70] Olega Carewa [71]. Z powodu niewielkiej odległości od Słowiańska [34], oddziały Mozgowoja [66] wchodzi w skład grupy operacyjnej Igora Girkina [26].

Paweł Driemow [72] pseudonim „Batja”, komendant północno-donieckiego oddziału separatystów. Na początku czerwca 2014 roku połączył swoje siły z oddziałami Aliksieja Mozgowoja [66].

■ Ługańsk i okolice

Walerij Bołotow [69], przywódca Ługańskiej Republiki Ludowej. Komendant Połączonych Armii Południowego Wschodu [73]. Pod jego dowództwem znajduje się 600-1000 bojowników. Kontroluje Ługańsk i regiony przyległe, częściowo miasta Ałczewsk [74] i Stachanow [75]

Igor Płotnicki [76], minister obrony Ługańskiej Republiki Ludowej. Dowódca najważniejszej formacji Ługańskiej Republiki Ludowej – batalionu „Zorza” [77].

-
- 64) w języku ukraińskim: Лисичанськ; w języku rosyjskim: Лисичанск → <https://goo.gl/a0g8qE>
  - 65) w języku ukraińskim: Рубіжне; w języku rosyjskim: Рубежное → <https://goo.gl/WQcjqN>
  - 66) w języku rosyjskim: Мозговой Алексей Борисович. Aliksiej Mozgowoj został zabity w maju 2015 roku → <http://goo.gl/1d0kBw>
  - 67) w języku rosyjskim: Призрак
  - 68) w języku rosyjskim: Народное Ополчение Луганской области
  - 69) w języku rosyjskim: Болотов Валерий Дмитриевич
  - 70) w języku rosyjskim: Движение „Юго-Восток”
  - 71) w języku rosyjskim: Царёв Олег Анатольевич
  - 72) w języku rosyjskim: Дремов Павел Леонидович, Батя
  - 73) w języku rosyjskim: Армия Юго-Востока
  - 74) w języku ukraińskim: Алчевськ; w języku rosyjskim: Алчевск → <https://goo.gl/ZPhkN>
  - 75) w języku ukraińskim: Стаханов ; w języku rosyjskim: Стаханов → <https://goo.gl/yHFQLy>
  - 76) w języku rosyjskim: Игорь Венедиктович Плотницкий
  - 77) w języku rosyjskim: Заря

Władimir Gromow [78], naczelnik kontrwywiadu Ługańskiej Republiki Ludowej. Pod swoim dowództwem ma kilkudziesięciu bojowników. Jego głównym zadaniem jest przesłuchiwanie wziętych do niewoli żołnierzy ukraińskich.

Widok Ługańska [79]

Aliksiej Pawłow, pseudonim „Leszij” [80]. Dowodzi oddziałem o sile 500-600 bojowników. Zajmował były budynek Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Ługańsku. Nie uznaje władzy Igora Płotnickiego i nieustannie jest skonfliktowany z innymi dowódcami polowymi.

Aleksandr Biednow [81] („Batman”, „San-Sanycz”), cieszący się największym autorytetem dowódca polowy. Dowodzi batalionem dywersyjnym „Batman” [82] w składzie 200-250 bojowników. W strukturze batalionu znajduje się grupa szturmowa

78) w języku rosyjskim: Владимир Громов

79) <http://goo.gl/qqnP9c>

80) w języku rosyjskim: Павлов Алексей Анатольевич, Леший

81) w języku rosyjskim: Беднов Александр Александрович, Сан Саныч, Бэтмен. [Aleksandr Biednow](https://goo.gl/J5Hh1P) zginął przy próbie zatrzymania 1 stycznia 2015 roku na polecenie prokuratury Ługańskiej Republiki Ludowej → <https://goo.gl/J5Hh1P>

82) w języku rosyjskim: Группа Быстрого Реагирования „Бэтмен”

„Rusicz” [83], pod dowództwem Aliksieja Milczakowa [83], której znaczącą część stanowią rosyjscy nacjonaliści.

Aleksandr Biednow [81, 84], twórca grupy szybkiego reagowania „Batman” [82]

Aliksiej Milczakow [83], wstawiony okrucieństwem dowódcą oddziału „Rusicz” [85]

Poza wyżej wskazanymi ugrupowaniami na tym terenie operuje około 15 uzbrojonych grup, średnio licząc po 400 ludzi, skonfliktowanych lub aprobowanych przez władze Ługańskiej Republiki Ludowej.

■ **Krasnodon [86], Perewalsk [87], Krasnyj Łucz [88], Czerwonopartizańsk [89], Rowienki [90], południe i południowy wschód obwodu ługańskiego**

Nikołaj Kozycyn [51], obywatel Federacji Rosyjskiej, ataman kozacki, przedstawiciel Międzynarodowego Związku Kozaków Dońskich [91]. Pod jego bezpośrednim dowództwem znajduje się od 2000 do 4000 bojowników.

83) Milczakow Aliksiej (w języku rosyjskim: Мильчаков Алексей Юрьевич), pseudonimy „Serb”, „Fryc”, urodzony 30 kwietnia 1991 roku w Sankt-Petersburgu, związany z rosyjskim ruchem neonazistowskim. W 2011 roku na swoim profilu w sieci społecznościowej vk.com zamieścił fotografie psiego szczeniaka, któremu uciął głowę, a następnie go zjadł. Pomimo szerokiego rozgłosu tego zdarzenia nie została przeciwko niemu wszczęta sprawa karna, zaś sam Milczakow twierdził, że była to prowokacja i fotomontaż. Po odbyciu służby wojskowej w 76. dywizji desantowej w Pskowie (w języku rosyjskim: 76-я Десантная Дивизия), latem 2014 roku Milczakow wyjechał do Donbasu, gdzie sformował i dowodził dywersyjno-szturmową grupą zwiadowczą „Rusicz” (w języku rosyjskim: ДШРГ – Диверсионно-Штурмовая Разведывательная Группа „Русич”) wchodzącą w skład Grupy Szybkiego Reagowania „Batman” [82] dowodzonej przez Aleksandra Biednowa [81].

84) <https://goo.gl/rhwfaz>

85) <http://goo.gl/Vn9p1l>

86) w języku ukraińskim: Краснодар; w języku rosyjskim: Краснодар → <https://goo.gl/ZJKbzA>

87) w języku ukraińskim: Перевальск; w języku rosyjskim: Перевальск → <https://goo.gl/mABJY1>

88) w języku ukraińskim: Красний Луч; w języku rosyjskim: Красный Луч → <https://goo.gl/KzAOTE>

89) w języku ukraińskim: Червонопартизанськ; w języku rosyjskim: Червонопартизанск → <https://goo.gl/9PLaVo>

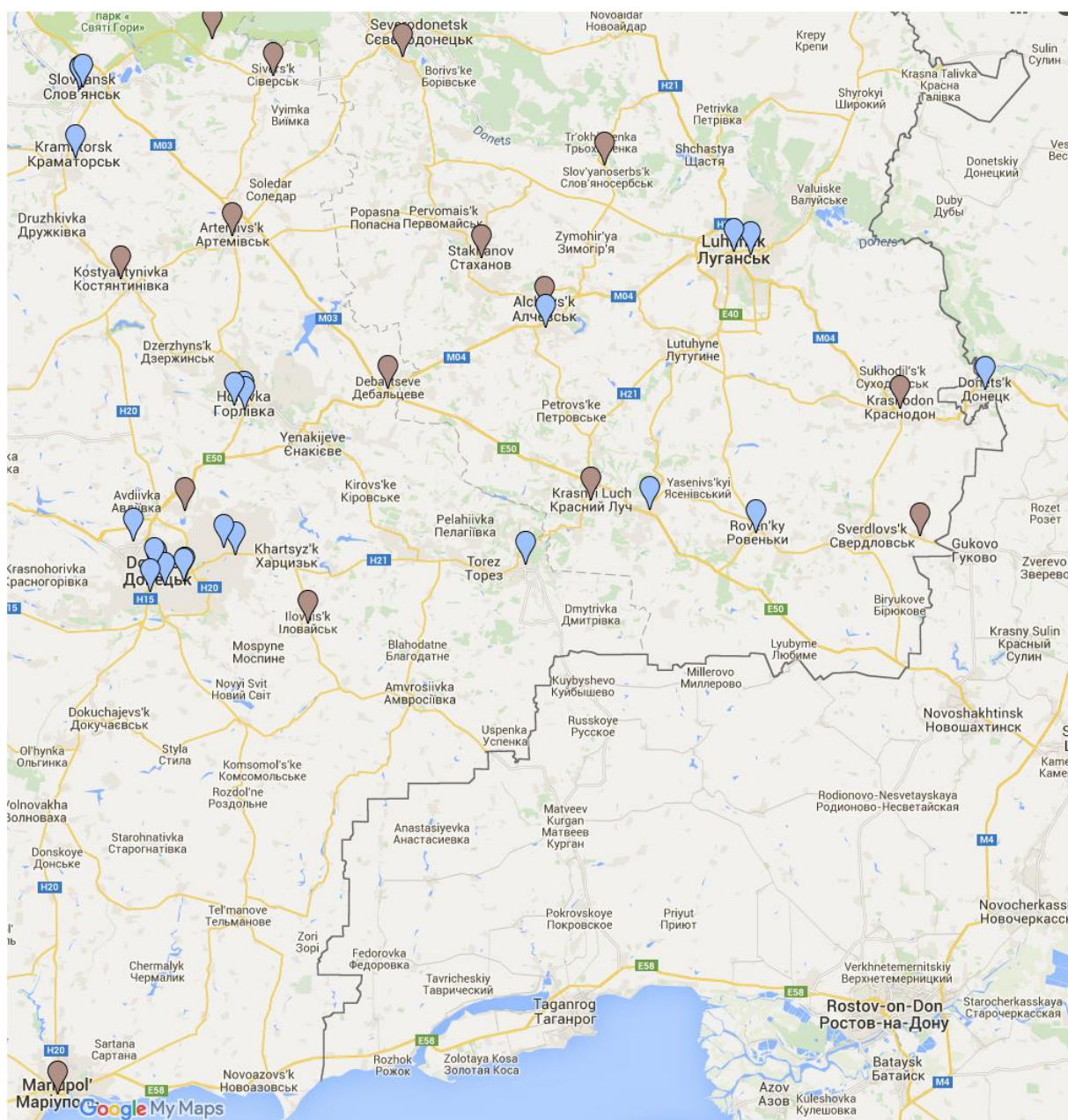
90) w języku ukraińskim: Ровеньки; w języku rosyjskim: Ровеньки → <https://goo.gl/IAAKsm>

91) w języku rosyjskim: Международным союзом общественных объединений «Всевеликое войско Донское»

Wśród nich są także aktywiści organizacji kozackich Rosji i Ukrainy, zajmujący się werbowaniem ochotników z sąsiadującego obwodu rostowskiego Federacji Rosyjskiej. [Nikołaj Kozicyń](#) [51] znajduje się w nieustającym konflikcie z władzami Donieckiej Republiki Ludowej i Ługańskiej Republiki Ludowej, które zarzucają mu zdradę, bezczynność i tchórzostwo.

4. Miejsca i sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

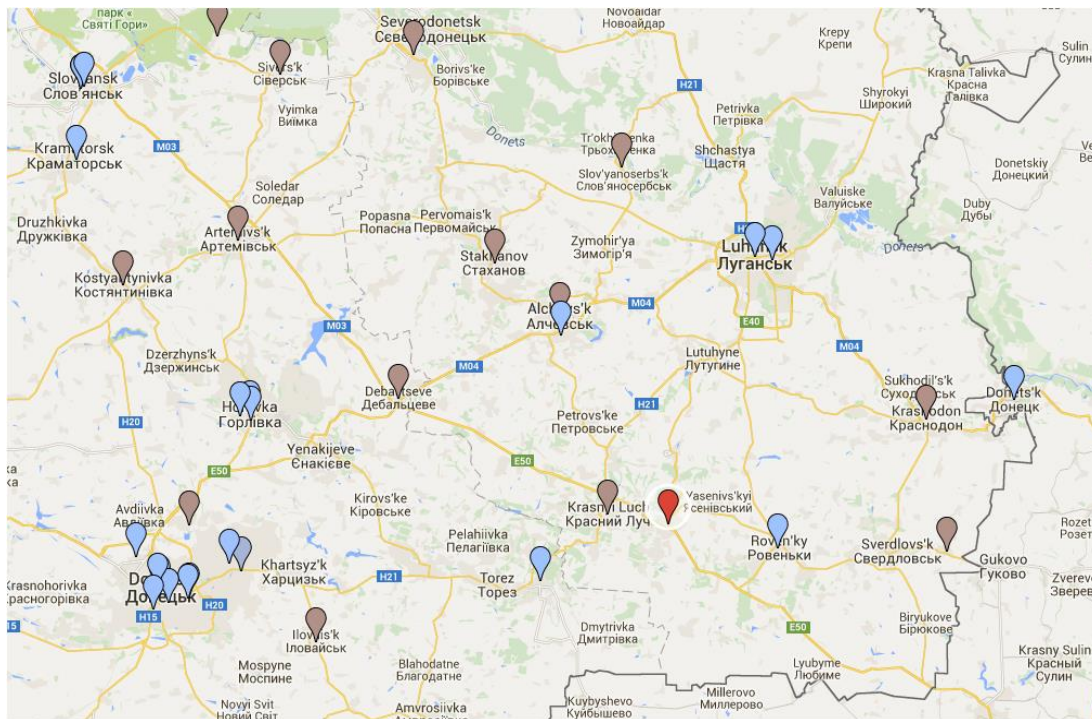
📍 Lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

Interaktywna mapa lokalizacji jest dostępna pod adresem <https://goo.gl/eEdWH6>

4.1. ANTRACYT, KOMENDANTURA MIASTA

■ Lokalizacja

Budynek byłej siedziby Partii Regionów [92] w Antracynie [92].

♥ Antracyt, Komendantura Miasta   ♡ Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych   ♥ Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 4 osoby;
- uzyskano bezpośrednią relację 1 osoby: C7.

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

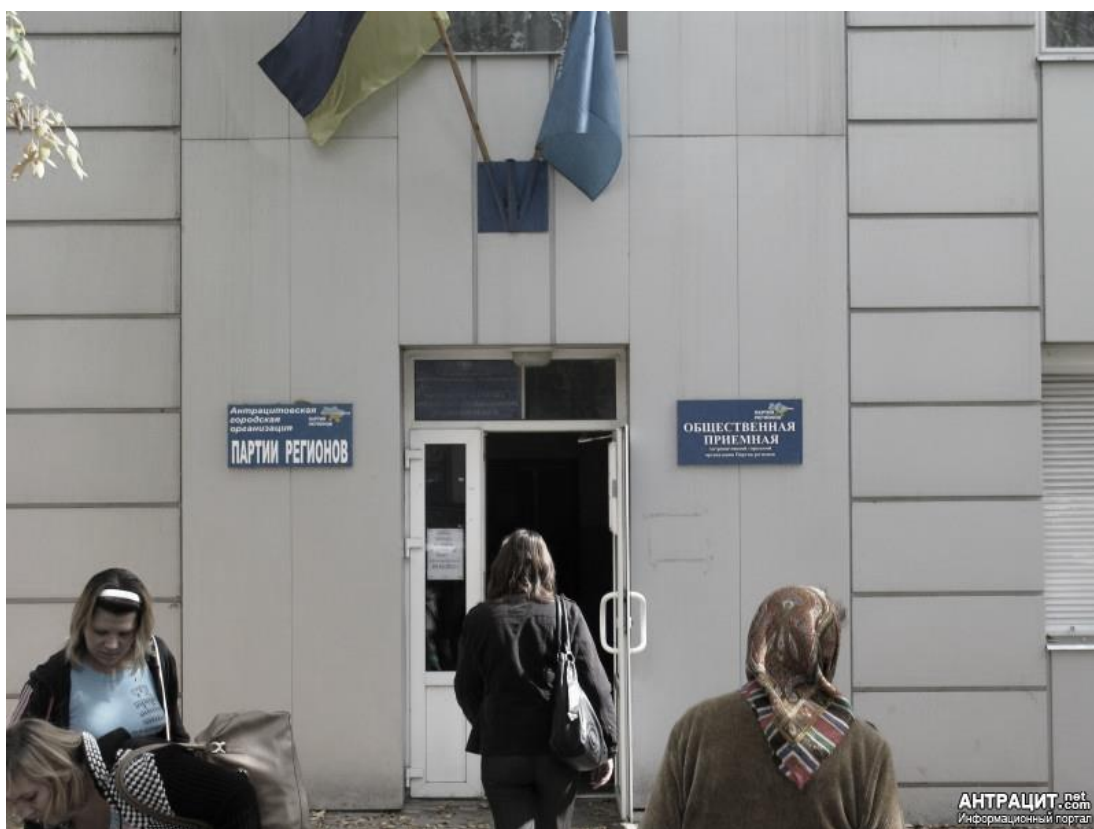
92) Антрацит, вул. Петровского 50 → <http://goo.gl/ZtmDvl> → <https://goo.gl/x95eId>

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniowie przetrzymywani byli w nieprzystosowanych do tego celu pomieszczeniach budynku administracyjnego.

Budynek byłej siedziby Partii Regionów, przed wydarzeniami 2014 roku [93]

■ Opis zbrodni

Więźniowie byli zastraszani i bici pałkami w obecności i przy uczestnictwie Aleksandra „Czornego” [94].

93) <http://goo.gl/R3yjma>

94) w języku rosyjskim: Александр, Чорный

Ofiara C7 zeznaje:

Był tam „Czornyj” [94] i paru żołnierzy. On zaczął bić mnie pałką milicyjną po całym ciele, a inni zaczęli bić V. M. [95], którego też tam wprowadzono. W pewnym momencie któryś z żołnierzy powiedział „Czornemu” [94], żeby uważał, bo był w szpitalu i będą go bolały plecy. Powiedziałam mu wtedy „Sasza daj komuś, żeby cię nie bolało”. On wtedy dał pałkę młodemu żołnierzowi (około 25 lat) i ten zaczął mnie bić pałką po głowie.

Więźniów wystawiano na widok publiczny przez oddziały separatystów, którzy obwozili ich po mieście, prowadzili ich przy mieszkańcach wywierając na nich presję psychologiczną i upokarzając.

Ofiara C7 zeznaje:

Obwieźli mnie jeszcze dookoła miasta, z ostrzem noża przytkniętym cały czas do szyi. Było ich dwóch – prowadził samochód mężczyzna w mundurze, który mówił, że jest z Rosji. Nóż trzymał Aleksandr „Czornyj” [94].

■ Sprawca wskazany w zeznaniu ofiary

- pseudonim „Czornyj” [94], być może pseudonimy lub imiona Aleksandr, Oleg, pochodzi z Połtawy, prawa ręka Igora Bezlera [49]

→ patrz także: [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79

---

95) Dane wymienionej osoby są zawarte w zeznaniach, które zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Kamemu w Hadze

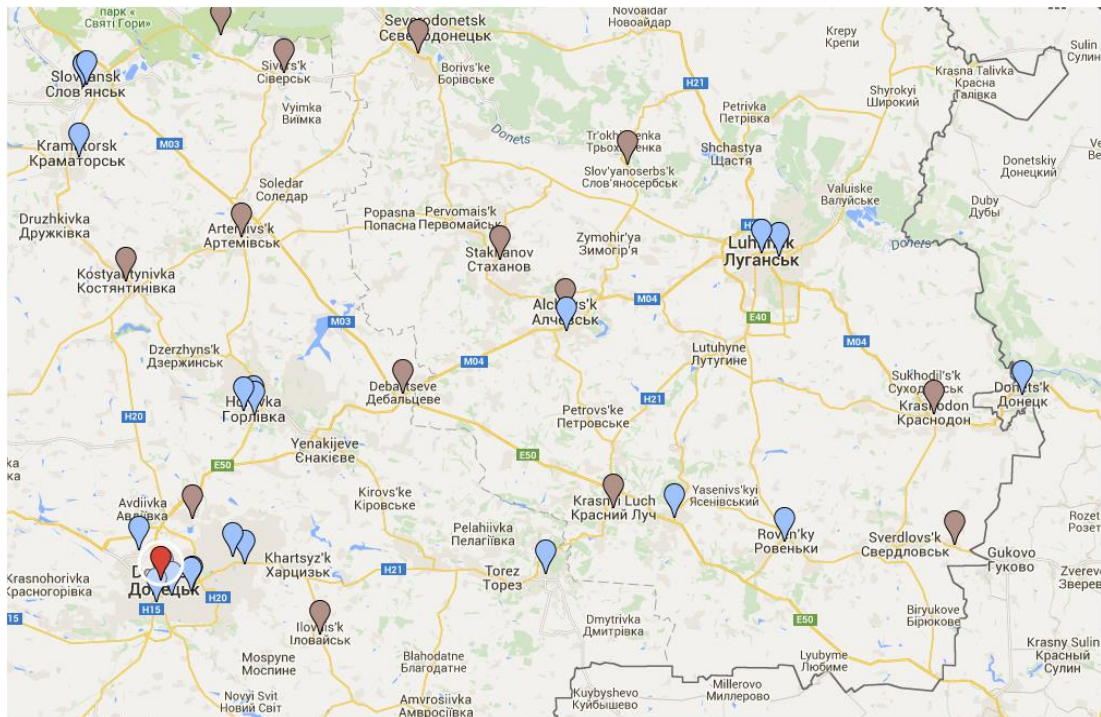
4.2. DONECK, SEPARATYSTYCZNA KOMPANIA DOWODZENIA

Lokalizacja

Budynek Służby Bezpieczeństwa Ukrainy [96].

Flaga Donieckiej Republiki Ludowej [97]

📍 Donetsk, separatystyczna kompania dowodzenia 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 27 osób;

96) Донецьк, вул. Щорса 62 → <https://goo.gl/XWoPoK>

97) <https://goo.gl/A9qRVZ>

- uzyskano bezpośrednio relacje 12 osób: C2, C4, C8, C9, C18, C21, C22, C23, C24, C26, C38, C47.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

Budynek Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Doniecku [98]

■ **Więźniowie**

Jeńcy wojenni głównie z ochotniczego batalionu „Donbas” oraz 81. Aeromobilnej Brygady, tzw. „Cyborgi”.

■ **Warunki przetrzymywania**

Więźniów trzymano w nieprzystosowanej do tego piwnicy w ilości ponad 100 osób, na niewielkiej przestrzeni uniemożliwiającej położyć się wszystkim naraz. Toaletę stanowiły dwie dziury wykopane w pomieszczeniu przez więzionych. Na tę liczbę więzionych w pomieszczeniu znajdowała się jedna umywalka.

---

98) <http://goo.gl/xJ4XZY>

Ofiara C18 zeznaje:

Zamknięto nas w tej piwnicy ponad 100 osób. Na nas wszystkich była jedna umywalka i najpierw jedna, potem dwie dziury pełniące funkcję toalety i zatykające się.

Więźniowie jedzenie otrzymywali nieregularnie i w niewielkiej ilości.

Ofiara C4 zeznaje:

Byliśmy cały czas głodni – przynoszono po chochli jakiejś brei i 1/10 bochenka chleba na osobę dwa razy dziennie, więc byliśmy cały czas wygłodniali.

■ Opis zbrodni

Więźniów celowo pozbawiano snu.

Ofiara C9 zeznaje:

Co jakiś czas wchodzili nagle nadzorcy i trzeba było wstawać. Kiedy zaczynaliśmy spać, nagle wchodzili i robili pobudkę.

Więźniów biło nierzadko do nieprzytomności rękami i różnymi przedmiotami.

Ofiara C9 zeznaje:

Wyciągnęli nas z piwnicy i tłukli pałką po goleniach przez około godzinę.

Ofiara C18 zeznaje:

Część osób była bita. Jednym z najbardziej bitych był nasz oficer o pseudonimie „Siemiorka” [99] (...) Tego potem przez wiele dni katowano tak, że nie mógł w ogóle chodzić.

Ofiara C8 zeznaje:

Bili przez pierwsze półtora miesiąca pobytu w niewoli rękami, pałką, nogami. Kiedy traciłem przytomność, oblewali mnie wodą i nadal bili. Zazwyczaj było 4 dni bicia, potem 2 dni przerwy. W tym czasie proponowali mi przejście na ich stronę, ale mówiłem, że przysięgałem Ukrainie.

Po biciu uwięzionych nierzadko pozostawały trwałe uszkodzenia ciała.

Ofiara C8 zeznaje:

Ja nie byłem w stanie chodzić, bo byłem tak pobity, że leżałem i nie mogłem wstać. Zwłaszcza nogi miałem bardzo spuchnięte i do tej pory przechodzę fizykoterapię. Po wyjściu z niewoli spędziłem w różnych szpitalach sześć tygodni.

Ofiara C4 zeznaje:

Bito rękami i pałkami oraz kopano wojskowymi butami – część osób miała w wyniku tego połamane żebra i oddawała mocz z krwią.

Szczególnie znęcano się nad więzionymi pochodzącymi z Doniecka i Ługańska oraz nad oficerami.

---

99) Chodzi o Dymitra Kulisza (Кулиш Дмитрий), ochotnika z batalionu Donbas

Ofiara C4 zeznaje:

Najbardziej bito kolegów z Doniecka i Ługańska oraz oficerów. Niektórych z przestuchań wynoszono, bo nie mogli chodzić.

W ramach zabawy strzelano do więźniów z broni pneumatycznej.

Ofiara C9 zeznaje:

Do mnie również strzelali w dłonie z wiatrówki.

Więźniów torturowano zmuszając ich do forsownych ćwiczeń fizycznych.

Ofiara C4 zeznaje:

Wyprowadzano nas na korytarz gdzie kazano robić 500 przysiadów, a następnie, kiedy mięśnie były bardzo zmęczone i napięte, bito nas pałkami po nogach.

Ofiara C9 zeznaje:

Po jakimś czasie wymyślili taką zabawę, że kazali nam robić po 1000 przysiadów i inne forsowne ćwiczenia. Nazywali to „uprawiać WF”.

Poza fizycznym znęcaniem się więzionych poddawano presji psychicznej.

Ofiara C9 zeznaje:

Rozłożyli na podłodze flagę ukraińską i kazali wycierać w nią buty. Jak ktoś nie chciał, to był bity.

Więźniów ponizano obwożąc ich po Doniecku, po uprzednim rozpowszechnieniu informacji, że to oni ostrzelali obiekty cywilne.

Aleksandr Zacharczenko [19] podczas publicznego poniżania „Cyborgów” na ulicach Doniecka [100]

Ofiara C38 zeznaje:

Po paru godzinach, kiedy już było jasno, załadowano nas na ciężarówkę Ural i wożono po Doniecku pokazując nas mieszkańcom. Wszystko to filmowali rosyjscy dziennikarze. Ludzie nas wyzywali, bili i rzucali w nas, czym popadło. Miejsca, po których nas wozili były wcześniej ostrzelane. Ludzie ci byli przeświadczeni, że to myśmy ich ostrzelali.

Więźniów wykorzystywano do prac przy odgruzowaniu terenu i zbieraniu ciał poległych. Posyłano ich w takie miejsca, które mogły być wcześniej zaminowane.

100) <http://goo.gl/nQZCjL>

Ofiara C38 zeznaje:

Od tego momentu zaczęli nas zabierać do pracy przy zakopywaniu zwłok, odgruzowywaniu, zbiórce złomu itp. Po 7 tygodniach, dokładnie pamiętam, zawieźli nas na lotnisko w Doniecku robić porządki, to znaczy uprzątać znajdujące się tam po walkach zwłoki. Oni sami wcześniej tego nie robili, bo bali się, że teren jest zaminowany.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Anosow Wiktor Juriewicz [182], pseudonim „Nos”, urodzony 31 października 1965 roku, Naczelnik Policji Wojskowej [183, 184, 185, 186, 187]

→ patrz także: [Słowiński, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 113

→ patrz także: [Słowiński, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119

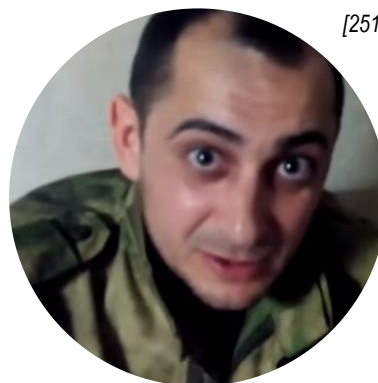

[186]

- pseudonim „Czerkaszyn” [211], prawdopodobnie naczelnik więzienia, były kierowca trolejbusu, brak dokładnych danych

- Kudrin Rusłan [250], pseudonim „Lis” [251]

- pseudonim „Baton” [194], około 21 lat, 165-170 cm wzrostu, blizny na twarzy, jak po ospie, odznaczający się sadyzmem

[251]

- pseudonim „Dawid” [213], imię Andriej, śledczy, były naczelnik jednego z wydziałów donieckiej milicji, brak dokładnych danych

- Zacharczenko Aleksandr Władimirowicz [19], pseudonim „Zachar”, urodzony 26 czerwca 1976 roku w Doniecku, od 7 sierpnia 2014 roku zastąpił Aleksandra Borodaja [55] na stanowisku premiera Donieckiej Republiki Ludowej [298]. Bezpośrednio łamał prawo międzynarodowe dotyczące traktowania jeńców wojennych uczestnicząc w tzw. „paradach hańby”, podczas których jeńców ukraińskich broniących wcześniej donieckiego lotniska (tzw. Cyborgów), po wcześniejszych torturach, obwożono po ulicach Doniecka i wystawiano na widok publiczny

→ patrz także: [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45

- Kolesnik Iwan Iwanowicz [237], pseudonim „Adrenalin”, urodzony 8 września 1990 roku, porucznik, podległy „Motoroli” [27], szef strażników, starszy zmiany, dowódca jednego z oddziałów „Motoroli” [238]

- pseudonim „Konsul” [241], z oddziału Giwiego [29]
- pseudonim „Kuzmycz” [252], brak dokładnych danych
- pseudonim „Małczun” [259], z Kramatorska [41], około 45 lat, 170-175 cm wzrostu, krótkie włosy, podobno miał na palcach ręki złodziejski tatuaż, pochodził z obwodu donieckiego, gdzie pracował u innego separatysty ze „służb specjalnych Donieckiej Republiki Ludowej” o pseudonimie „Edik” [260] (prawdopodobnie z Kramatorska [41]). Naczelnik kontrwywiadu
- pseudonim „Sokoł” [290], strażnik, 30 lat, około 175 cm wzrostu, kolczyk w lewym uchu
- pseudonim „Zajac” [299], z obwodu chmielnickiego [300]

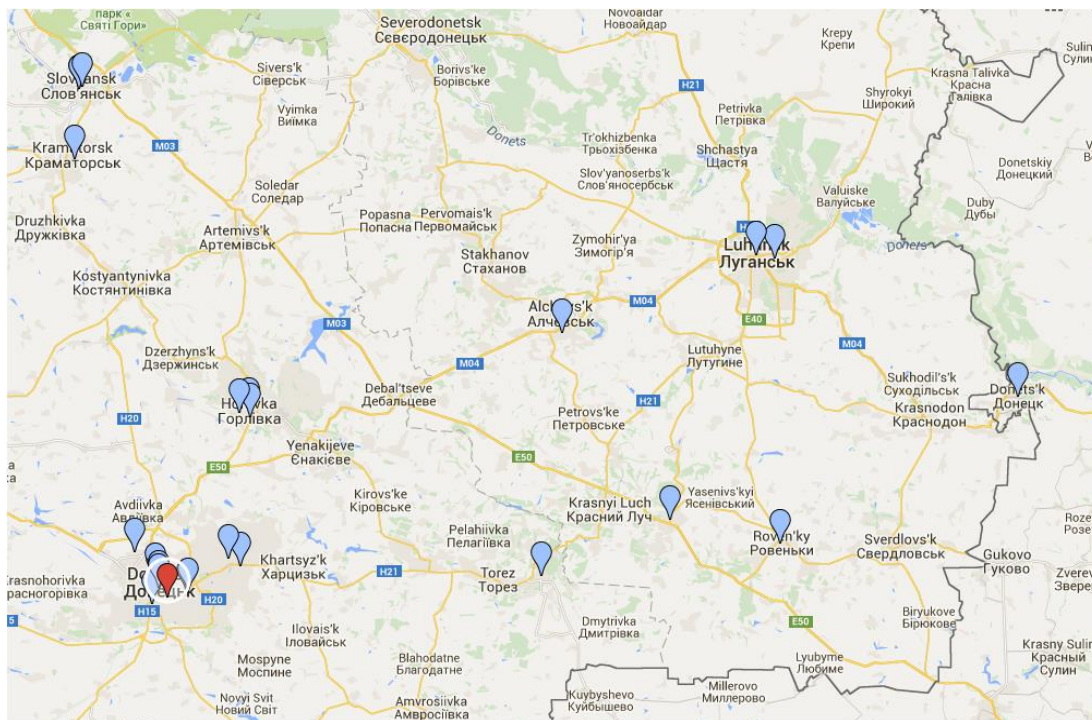
4.3. DONIECK, BUDYNEK UŻYWANY PRZEZ GRU 58. ARMII FEDERACJI ROSYJSKIEJ

■ Lokalizacja

Budynek używany przez GRU [101] 58. Armii Federacji Rosyjskiej [102], w którym mieści się firma separatysty z Makiejewki [46] o pseudonimie „Mongol” [103] w miejscu dokładnie nieustalonym, na południe od bazaru „Motodrom” [104].

Symbol 58 Armii Federacji Rosyjskiej [105]

📍 Donetsk, budynek używany przez GRU 58. Armii Federacji Rosyjskiej 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

- 101) Служба выwiadу і контрвыwiadу воіскава Федэрацыі Расыі, у языку расыісім: Главное Разведывательное Управление → <https://goo.gl/i8u95S>
 102) <http://goo.gl/GT0KiM>
 103) Монгол
 104) w języku ukraińskim: Мотодром → <https://goo.gl/PZpxbE>
 105) <https://goo.gl/CqxiSC>

■ Ofiara

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 1 osobę, od której uzyskano bezpośrednią relację: C42.

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Brak dokładnych danych.

■ Warunki przetrzymywania

Więźnia przetrzymywano w ciężkich warunkach zagrażających jego zdrowiu.

Ofiara C42 zeznaje:

Większość czasu w ciągu tych dwóch dób leżałem na stole z przywiązanyimi nogami i rękami, bez jedzenia i picia. Nie puszczano mnie do WC i potrzeby fizjologiczne spełniałem „pod siebie”.

■ Opis zbrodni

Więźnia w trakcie przesłuchań poddawano bardzo wymyślnym torturom.

Ofiara C42 zeznaje:

Na wstępie przebili mi bagnetami duże palce od nóg, żebym nie mógł uciekać (...) Cały czas torturowano mnie w następujący sposób: przebito mi lewą nogę nożem. Dźgano po nogach i bito po kolanach oraz cięto nożami.

W pewnym momencie miałem krwotok z nogi, więc zaszyli ranę i kontynuowali tortury. Zrobili to w taki sposób, że potem wdało się zakażenie. Parzono mnie grzałką elektryczną wewnątrz ust, w plecy i w pięty. Wbijano mi igły pod paznokcie, „wyciskano” mi palcami oczy.

Na więźnia wywierano presję psychiczną, strasząc rozstrzelaniem i symulując rozstrzelanie.

Ofiara C42 zeznaje:

Strzelano mi koło głowy. Postawiono mnie też w pewnym momencie pod ścianą, symulując rozstrzelanie.

W celu wymuszenia informacji stosowano także środki farmakologiczne.

Ofiara C42 zeznaje:

Byłem w bardzo złym stanie wskutek tortur, a także wstrzyknięcia mi dożylnie jakiejś substancji, o którym oni mówili „serum prawdy”. Około doby po tym zastrzyku nic nie pamiętam.

Działania sprawców miały także motywy rabunkowe.

Ofiara C42 zeznaje:

Podczas przesłuchania pytali mnie głównie o pieniądze. Wzięli mi klucze od domu i zabrali stamtąd różne rzeczy.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiary

- Żołnierze GRU [101] przy 58. Armii Federacji Rosyjskiej [102], których tożsamości nie udało się ustalić.

4.4. DONECK, SIEDZIBA BATALIONU „OPŁOT” ROSYJSKIEJ ARMII PRAWOSŁAWNEJ

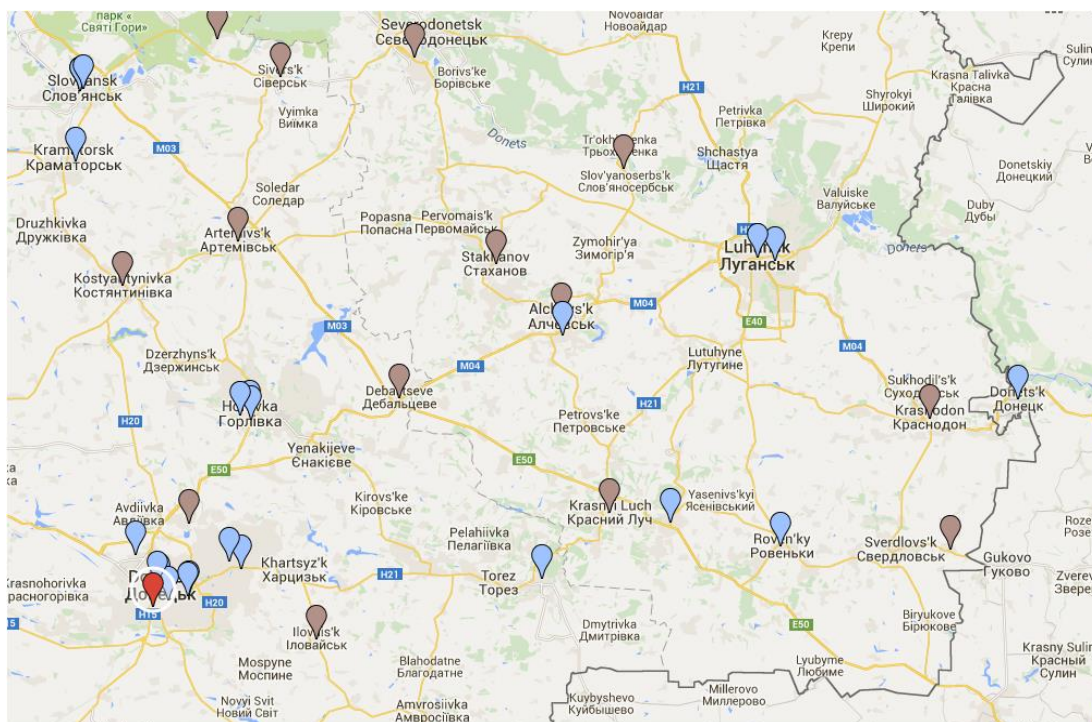
Batalion „Opłot” [23] jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106].

■ Lokalizacja

Budynek telewizji [107].

Symbol Batalionu „Opłot” [23, 108]

♥ Donetsk, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej   📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych
 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

106) Rozporządzenie Wykonawcze Rady (UE) 2015/240 z dnia 9 lutego 2015 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (UE) nr 269/2014 w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających (załącznik 2) → <http://goo.gl/NSzjGz>

107) Донецьк, вул. Куйбишева 61 → <https://goo.gl/9ezqlh>

108) <https://goo.gl/Ben1WU>

Budynek telewizji w Doniecku [109].

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 3 osoby;
- uzyskano bezpośrednie relacje 2 osób: C3, C10.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniów trzymano w nieprzystosowanym do tego pomieszczeniu. Dlatego też cały czas byli związani lub skuci.

---

109) <http://goo.gl/32AqIP>

Ofiara C10 zeznaje:

Nocami byliśmy przykuci do kaloryferów. W dzień ręce mieliśmy skute z przodu.

■ Opis zbrodni

W trakcie przesłuchań więźniów podwieszano za ręce, bito i duszono.

Ofiara C10 zeznaje:

Zaczęli mnie bić, że to niby moja wina. Przyduszano mnie również zaciskając ręce na gardle (...)

Ponadto S. L. [110] podwieszali za ręce i bili – było to w sąsiednim pomieszczeniu, nie w tym, w którym nas przetrzymywano, ale słyszałem krzyki a potem on mówił mi, co się działo.

Zdarzały się także przypadki bardziej wyrafinowanych tortur.

Ofiara C10 zeznaje:

W trzeci dzień około godziny 5 rano przyszedł jakiś mężczyzna w kominiarce, który mówił o sobie „śledczy służby bezpieczeństwa” [111] sądząc po głosie bardzo młody, który wbijał mi pod paznokcie igłę i usiłował podważyć paznokcie.

Dla wywarcia presji psychicznej więźniów pozbawiano snu.

110) Dane wymienionej osoby są zawarte w zeznaniach, które zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze

111) w języku rosyjskim: Следователь безопасности

Ofiara C3 zeznaje:

Tam nie dawali nam spać.

Straszono więźniów strzelając im nad głowami.

Ofiara C3 zeznaje:

Część z nich wyprowadzała nas co 10-15 minut i strzelała nam nad głowami.

Ofiara C10 zeznaje:

Przez pierwsze dwie noce nadzorcy w mundurach i kominiarkach wyprowadzali nas za budynek i symulowali rozstrzelanie, strzelając nam nad głowami z automatów.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Zacharczenko Aleksandr Władimirowicz [19], pseudonim „Zachar”, urodzony 26 czerwca 1976 roku w Doniecku, od 7 sierpnia 2014 roku zastąpił Aleksandra Borodaja [55] na stanowisku premiera Donieckiej Republiki Ludowej [298]. Bezpośrednio łamał prawo międzynarodowe dotyczące traktowania jeńców wojennych uczestnicząc w tzw. „paradach hańby”, podczas których jeńców ukraińskich broniących wcześniej donieckiego lotniska (tzw. Cyborgów), po wcześniejszych torturach, obwożono po ulicach Doniecka i wystawiano na widok publiczny

→ patrz także: [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

- Miszenko Denis Igorewicz [264], z Nowogrodowki [265], urodzony 28 kwietnia 1996 roku, separatystyczny batalion „Opłot” [23] w Doniecku, brat Sergieja Miszenki [266]
  - Miszenko Siergiej Igorewicz [266], z Nowogrodowki [265], urodzony 27 września 1990 roku, separatystyczny batalion „Opłot” [23] w Doniecku, brat Denisa Miszenki [264]
  - pseudonim „Mongoł” [103], z Krasnoarmiejska [267], człowiek Aleksandra Zacharczenki [19] z batalionu „Opłot” [23], później Rosyjska Prawosławna Armia [57, 268, 269, 270, 271]
  - pseudonim „Rakibor” [281], były śledczy milicji w Doniecku, Rosyjska Prawosławna Armia [57], batalion „Opłot” [23]
  - pseudonim „Siewier” [287], imię Oleg, z Makiejewki [46], człowiek Aleksandra Zacharczenki [19] z batalionu „Opłot” [23], później Rosyjska Prawosławna Armia [57], komendant budynku siedziby batalionu „Wostok” [10] w Doniecku
- patrz także: [Donieck, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok”](#), str. 65
- pseudonim „Spartak” [291], były milicjant z Doniecka, człowiek Aleksandra Zacharczenki [19] z batalionu „Opłot” [23], później Rosyjska Prawosławna Armia [57]

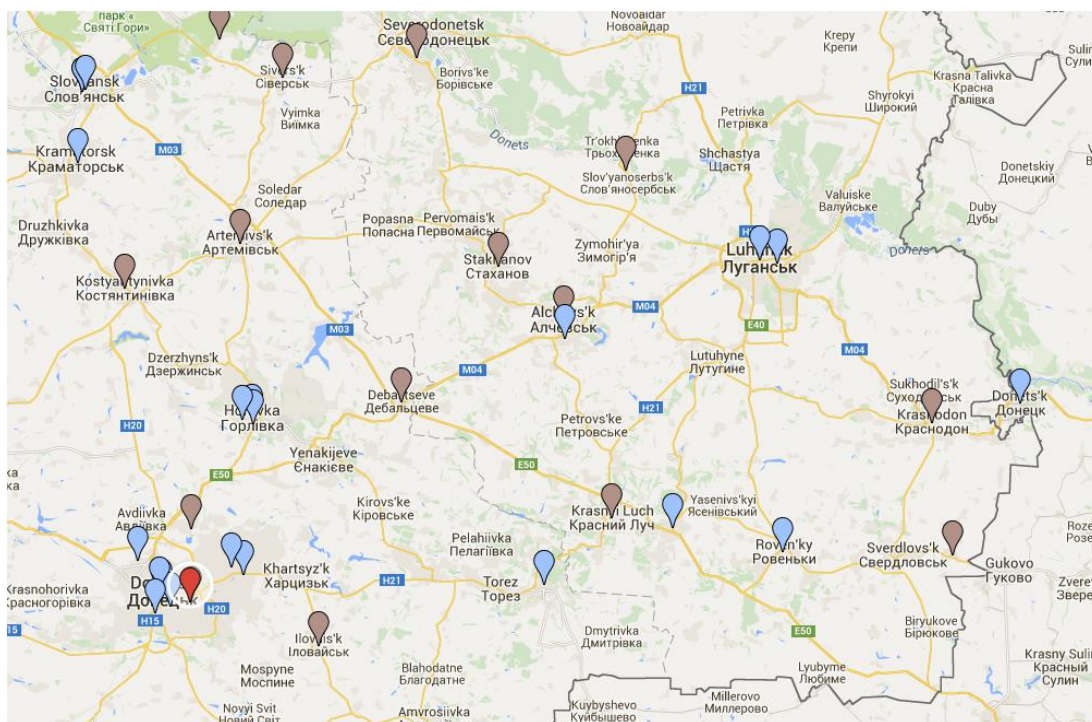
4.5. DONECK, BATALION „WOSTOK”

Symbol batalionu „Wostok” [10, 113]

■ Lokalizacja

Budynki zajęte przez batalion „Wostok” [10, 112].

📍 Donetsk, batalion „Wostok” 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 6 osób;

112) Prawdopodobny adres: Донецьк, вул. Елеваторна, номер неізнаний → <https://goo.gl/MsVMc6>

113) <https://goo.gl/000Joh>

- uzyskano bezpośrednie relacje 2 osób: C17, C20.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską oraz osoby zatrzymane za drobne kradzieże i wykroczenia.

■ Warunki przetrzymywania

Pomieszczenia, w których przetrzymywano więźniów nie były do tego przystosowane i były pozbawione odpowiednich urządzeń sanitarnych.

Ofiara C20 zeznaje:

Na początku używaliśmy zamiast toalet pustych butelek, ale potem też zabrakło. W celi był niski sufit i mało powietrza.

Więźniów przetrzymywano pozbawiając ich możliwości swobodnego poruszania się.

Ofiara C17 zeznaje:

Byłam tam z przerwami przez 5 dni, większość czasu przykuta do kaloryfera.

Jedzenie więźniowie otrzymywali w niewielkich ilościach i nieregularnie.

Ofiara C20 zeznaje:

W pierwszy dzień nie dostałem jedzenia. Potem dostawałem jedzenie raz dziennie. Raz jednak zdarzyło się, że nie karmili nas przez trzy dni i nie wyprowadzali do toalety.

■ Opis zbrodni

Więźniów okradano z majątku, a także zmuszano do pozbycia się wartościowych rzeczy.

Ofiara C17 zeznaje:

Chcieli też żebyśmy przepisała na nich swoje nieruchomości (...) Usiłowali wymusić piny do kart bankowych.

Ofiara C20 zeznaje:

Zabrali moje auto i część wyposażenia zniszczyli.

Więźniowie byli bici.

Ofiara C17 zeznaje:

Kazał mi podchodzić do kraty i około 5 razy kopał mnie w klatkę piersiową tak, że odbijałam się od ściany i nie mogłam przez jakiś czas oddychać (...) Kiedy się wywracałam, to mnie bili kolbami karabinów.

Ofiara C20 zeznaje:

Tam przez 5 godzin mnie bito rękami, nogami i pałkami. Przykładano mi również do gardła nóż i przesuwano nim po gardle oraz strzelano przy głowie (...) Wśród osób zadających mi pytania rozpoznałem głos [Hodakowskiego](#) – dowódcy batalionu „Wostok” [10]. Nie wiem, czy on uczestniczył w biciu, jednak na pewno był podczas bicia obecny.

Więźniów torturowano łamiąc im palce, kłując nożami i przypalając płomieniem.

Ofiara C20 zeznaje:

Przypalali go tam zapalniczkami, wbijali mu igły pod paznokcie, cięli nożem, złamali palec (...) Był tak pobity, że nie dało się go rozpoznać. Miał między innymi przekłute nożem obie nogi, potamane palce (...)

Dla wywarcia presji psychicznej więźniom strzelano nad głowami lub koło nich.

Ofiara C17 zeznaje:

Jeden z nich strzelił w moim kierunku, ale nie we mnie tylko koło mnie (...) Strzelali mi koło głowy, straciłam słuch w lewym uchu i nie odzyskałam do dzisiaj.

Ofiara C20 zeznaje:

Dwa razy mnie z innymi osobami wyprowadzano jakby na rozstrzelanie, jednak strzelano nam nad głowami.

Więźniów poniżano i straszono różnymi sposobami. Zdarzały się przypadki niezwykle wymyślnych sposobów poniżenia więźnia.

Ofiara C17 zeznaje:

(...) owinęli mnie w ukraińską flagę i włożyli na głowę nauszники w kolory ukraińskiej flagi – pozostałość po meczach w czasie Euro 2012 i zawieźli mnie samochodem Lexus na jedną z ulic Doniecka, gdzie pobitą, pod karabinami wystawili mnie na widok publiczny mówiąc ludziom, że jestem morderczynią, która naprowadzała ogień na obiekty cywilne.

Ofiara C17, przywiązana do słupa na ulicy w Doniecku [114]

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Hodakowski Aleksandr Sergiejewicz [54], urodzony 18 grudnia 1972 roku, dowódca batalionu „Wostok” [10], były szef kontrwywiadu Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Doniecku [227, 228, 229]

→ patrz także: [Donieck, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok”](#), str. 65

- pseudonim „Bacza” [190], Osetyniec wyróżniający się okrucieństwem

114) <http://goo.gl/Re09on>

- Możaew Aleksandr Iwanowicz [273], pseudonim „Babaj”, członek grupy wyróżniających się okrucieństwem najemników osetyńskich, urodzony 21 września 1977 roku, obywatel rosyjski [274, 275, 276]
  - pseudonim albo imię „Artiom” [188], separatysta z batalionu „Wostok” [10], pochodzi prawdopodobnie ze Słowiańska [34]
  - pseudonim „Bloha” [204], były funkcjonariusz Berkutu z Doniecka
  - pseudonim „Dżin” [218], imię Iwan, brak dokładnych danych
  - pseudonim „Fizruk” [221], Rosjanin, były nauczyciel wychowania fizycznego w Rosji, wysoki, łysy
  - pseudonim „Komar” [240], separatysta, Ukraińiec z batalionu „Wostok” [10], jego żona mieszka w Astrachaniu w Rosji
  - pseudonim „Kozak” [246], imię Władimir, brak dokładnych danych
  - pseudonim „Małoj” [255], z miejscowości Jasinowata [47], wiek około 18 lat
  - Nieznany mężczyzna widoczny na zdjęciu z Doniecka
  - pseudonim „Odessa” [278], szef kontrwywiadu batalionu „Wostok” [10]
  - pseudonim „Zaur” [9], członek grupy wyróżniających się okrucieństwem najemników osetyńskich, prawdopodobnie starszy budynku siedziby batalionu „Wostok” [10] w Doniecku
- patrz także: [Donieck, siedziba batalionu „Wostok”](#), str. 71

4.6. DONIECK, BATALION „SOMALIA”

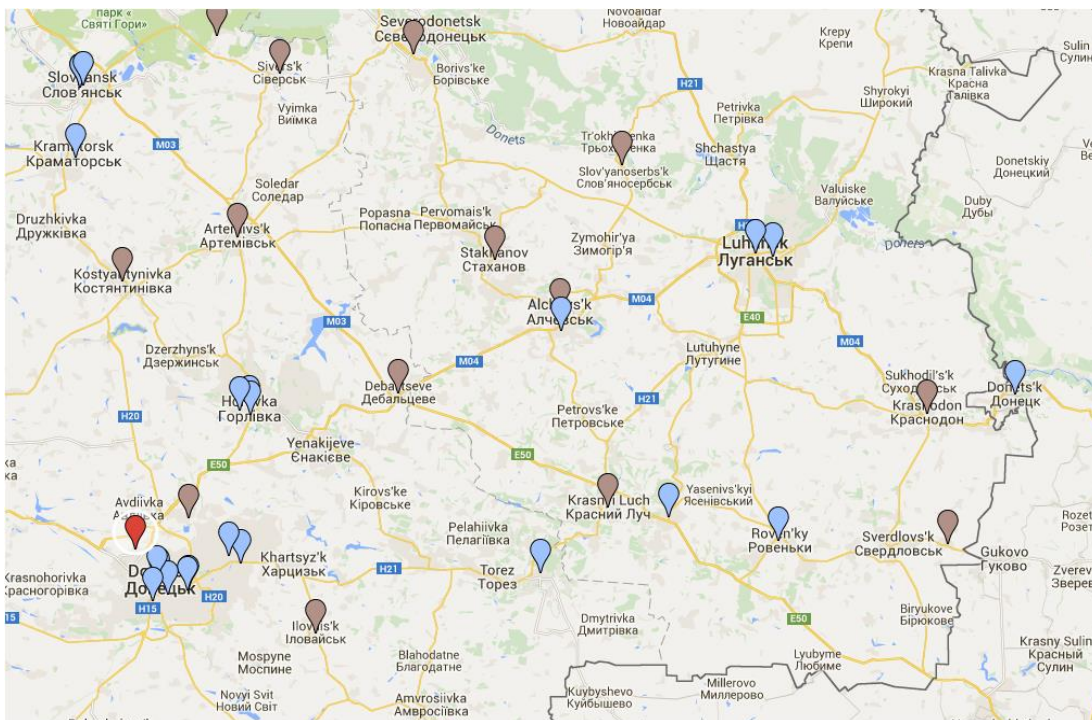
Batalion „Somalia” [30] jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106].

Symbol batalionu „Somalia” [30, 115]

■ Lokalizacja

Dziewięciopiętrowy blok w pobliżu donieckiego lotniska.

📍 Donetsk, batalion „Somalia” 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiara

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 1 osobę, od której uzyskano bezpośrednią relację: C38.

115) <https://goo.gl/9TCNHG>

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ **Więżniowie**

Żołnierze ukraińskich sił zbrojnych 81. Brygady Aeromobilnej, obrońcy lotniska w Doniecku. tzw. „Cyborgi”

■ **Warunki przetrzymywania**

Budynek nieprzeznaczony i nieprzystosowany do przetrzymywania więźniów.

■ **Opis zbrodni**

Więżniów obrabowano i bito.

„Giwi” [29] zmusza jeńców do zjadania odciętych od mundurów plaketek z symbolami armii ukraińskiej [116]

---

116) <https://goo.gl/QOnxV2>

Ofiara C38 zeznaje:

Zaczęli nas kopać i bić kolbami zdzierać naszywki. Zabrali nam wszystko, co mieliśmy i dzielili się tym. Następnie założyli nam kajdanki i przewieźli nas do swojej bazy. Był to 9-cio piętrowy budynek w okolicy lotniska. Tam każdy, kto chciał bił nas kolbą lub kopał.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiary

- Pawłow Arsenij Siergiejewicz [27], pseudonim „Motorola”, urodzony 1983 roku, dowódca batalionu „Sparta” [28]. Arsenij Pawłow jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106]

→ patrz także: [Donieck, siedziba batalionu „Sparta”](#), str. 59

[229]

- Tołstich Michaił Siergiejewicz [29], pseudonim „Giwi”, urodzony w 1980 roku dowódca batalionu „Somalia” [30, 293, 294]. Michaił Tołstich jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106]

→ patrz także: [Donieck, siedziba batalionu „Sparta”](#), str. 59

[229]

4.7. DONECK, SIEDZIBA BATALIONU „SPARTA”

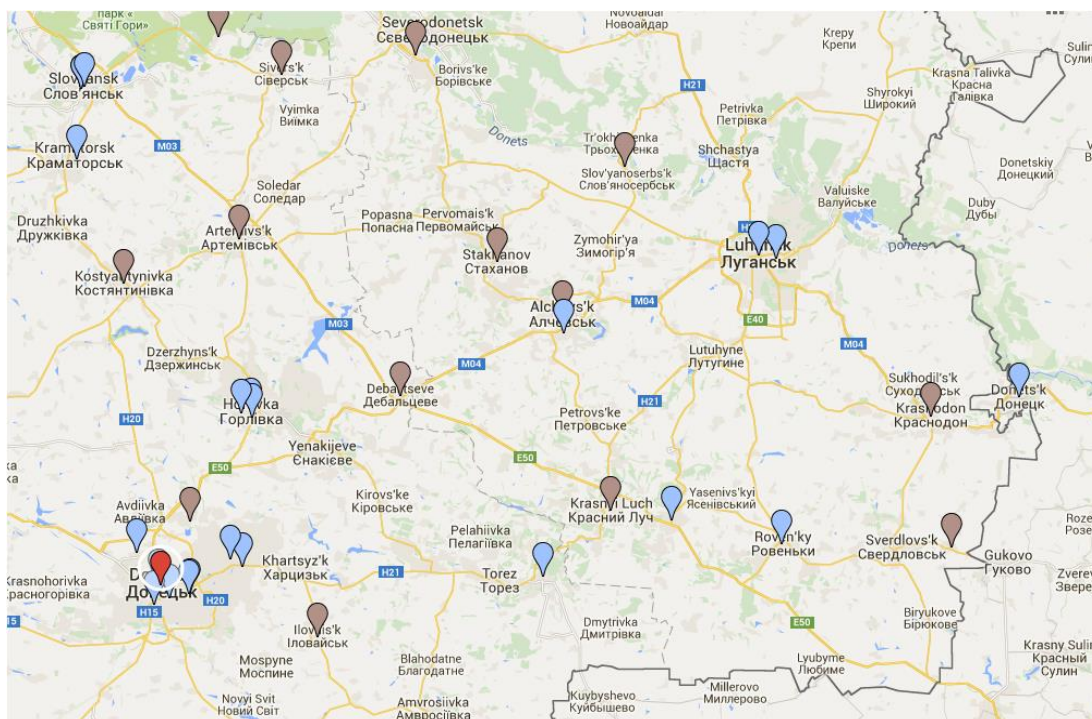
Batalion „Sparta” jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106].

■ Lokalizacja

Budynki uniwersyteckie [117].

Symbol batalionu „Sparta” [118]

📍 Donetsk, siedziba batalionu „Sparta” 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiara

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 1 osobę, od której uzyskano bezpośrednią relację: C38.

117) Донецк, бул. Артема 96 → <https://goo.gl/sm5G2g>

118) <https://goo.gl/znNCXb>

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ **Więżniowie**

Żołnierze ukraińskich sił zbrojnych 81. Brygady Aeromobilnej, obrońcy lotniska w Doniecku. tzw. „Cyborgi”.

Budynek Centralnej Biblioteki Uniwersytetu Technicznego w Doniecku [119]

■ **Warunki przetrzymywania**

Budynek nieprzeznaczony i nieprzystosowany do przetrzymywania więźniów.

■ **Opis zbrodni**

Więżniowie byli bici przez strażników.

---

119) <http://goo.gl/eGYL8d>

Ofiara C38 zeznaje:

Zamknęli nas w piwnicy, w której znajdowało się jeszcze 17 naszych żołnierzy, których pojmano na terminalu lotniska a którzy czekali na naszą pomoc. Jak wprowadzano nas, to akurat byli bici przez strażników.

Więźniów przesłuchiowano, a przesłuchania rejestrowano zapisem audio-wideo. Jeżeli więzień opowiadał niezgodnie z oczekiwaniami śledczych, kamerę wyłączano i bito go.

Ofiara C38 zeznaje:

Szukali obsługujących moździerze i ckm-y (...) Kiedy powiedziałem, że jestem kierowcą BTR [120], wyłączyli kamerę i zaczęli mnie bić. Powtarzało się to sześć razy.

W trakcie przesłuchań poza biciem stosowano inne tortury.

Ofiara C38 zeznaje:

Kazał mi położyć rękę na stole, przytrzymał ją i uderzeniem noża chciał odciąć mi palec (...) Był tam jeszcze taki z przesłuchujących, który przypalał żelazkiem rękę jednego z jeńców.

Ponadto poza torturami fizycznymi stosowano wobec jeńców wyrefinowaną presję psychiczną.

---

120) BTR to rodzaj transportera opancerzonego

Ofiara C38 zeznaje:

W pewnym momencie dwóm jeńcom dali do ręki pistolet i powiedzieli, że jak zabiją jednego ze swoich, to zostaną wypuszczeni [121].

Jeden z więzionych „Cyborgów” za cenę darowania życia strzela do innego więźnia [122]

Zdarzały się przypadki zastrzelenia więźniów.

Ofiara C38 zeznaje:

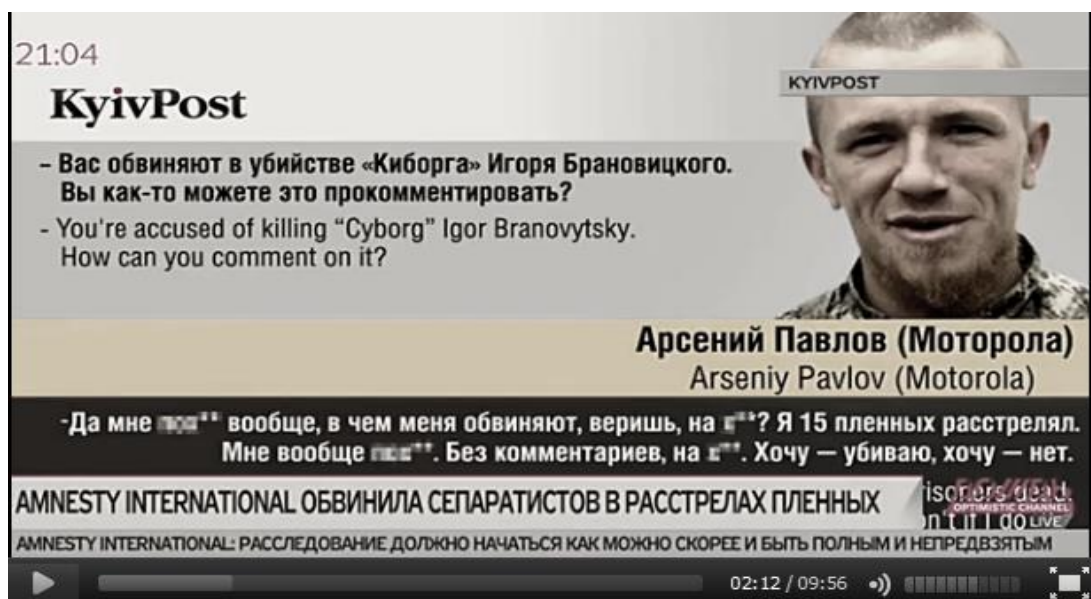
Wśród tych żołnierzy był chłopak i imieniu Igor [123] z mojego oddziału. On był bardzo pobity i „Motorola” dobił go strzałem w głowę, jest o tym w Internecie [124].

121) Pistolet nie był naładowany, ale ofiary o tym nie wiedziały

122) <https://goo.gl/Fs6aug>

123) Chodzi o „Cyborga” Igora Branowickiego

124) <http://goo.gl/B1Gryq>

„Motorola” [27] przyznaje się do zastrzelenia „Cyborga” [125]

Agresję w stosunku do więzionych za sympatie pro-ukraińskie przejawiał nawet duchowny Cerkwi Patriarchatu Moskiewskiego.

Ofiara C38 zeznaje:

Pamiętam też, że w pewnym momencie wszedł ksiądz z Moskiewskiego Patriarchatu i spytał, dlaczego tu jesteśmy. Następnie zaczął bić jeńców drewnianym krzyżem tak, że go połamał.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiary

- Pawłow Arsenij Siergiejewicz [27], pseudonim „Motorola”, urodzony 1983 roku, dowódca batalionu „Sparta” [28]. Arsenij Pawłow jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106]

→ [Donieck, batalion „Somalia”, str. 56](#)

125) <http://goo.gl/U8awW5>

- Tołstich Michaił Sergejewicz [29], pseudonim „Giwi”, urodzony w 1980 roku dowódca batalionu „Somalia” [30, 293, 294]. Michaił Tołstich jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106]

→ patrz także: [Donieck, batalion „Somalia”](#), str. 56

[229]

- pseudonim „Moskwa” [272], Rosjanin

4.8. DONEYCK, SIEDZIBA WŁADZ DONEYCKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ I BATALIONU „WOSTOK”

■ Lokalizacja

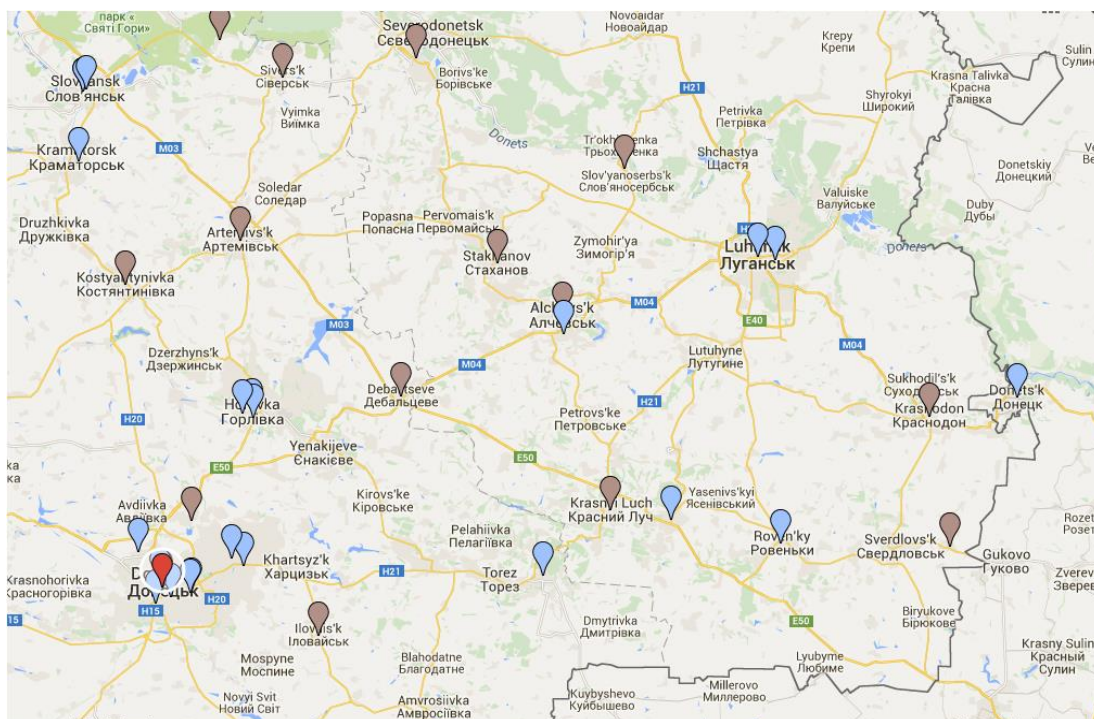
Budynek
Administracji
Obwodu
Donieckiego [126].

Flaga Donieckiej Republiki Ludowej [97]

Symbol batalionu „Wostok” [10, 113]

📍 Donetsk, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok” 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

126) Донецк, бул. Пушкіна 34 → <https://goo.gl/fScjM5>

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 7 osób;
- uzyskano bezpośrednie relacje 3 osób: C3, C10, C42.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Jeńcy wojenni i więźniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską.

Budynek Administracji Obwodowej w Doniecku [127]

■ Warunki przetrzymywania

Brak infrastruktury więziennej. Więźniów przetrzymywano w nieprzystosowanych pomieszczeniach.

---

127) <http://goo.gl/4rL7ll>

■ Opis zbrodni

Więźniów wykorzystywano do celów politycznych.

Ofiara C42 zeznaje:

Borodaj miał do nich pretensje, że jestem w takim stanie, że „nie może mnie wziąć takiego do Moskwy”. Z tego, co zrozumiałem to plan był taki, żeby mnie sądzić w Rosji tak, jak sądzi się teraz ukraińską pilotkę Nadię Sawczenko [128].

Więźniów wymieniano także za okup i biciem próbowano zmusić do wskazania, kto mógłby taki okup zapłacić.

Ofiara C42 zeznaje:

Podczas rozmowy z nim, która trwała do 15 minut, ludzie w kominiarkach bili mnie po dłoniach pistoletem. Kiedy okazało się, że nie nadają się na proces, próbował wyciągnąć jeszcze ode mnie pieniądze pytając, kto zapłaciłby za mnie milion dolarów.

Więźniowie byli codziennie bici podczas przesłuchań. Do bicia sprawcy używali metalowych prętów.

Ofiara C3 zeznaje:

Podczas przesłuchania cały czas bili mnie między innymi metalowymi prętami po całym ciele tak, że złamali mi 4 żebra i odbili pięty.

Swoje ofiary kłuli i cięli nożami.

---

128) <http://goo.gl/fqn7MX>

Ofiara C3 zeznaje:

Przekłuli mi nożem uszy i kłuli nożem po całym ciele.

Zdarzały się również przypadki grożenia śmiercią, a także pozbawienia życia w trakcie przesłuchań.

Ofiara C3 zeznaje:

W pewnym momencie przyszedł jeden z Czeczeńców, pokazał mi nabój i powiedział „to twoja jutrzejsza śmierć” (...) Pamiętam, że w pokoju, w którym mnie przesłuchiwali były również zwłoki zabitego milicjanta. Pamiętam, że byłem boso i że szedłem po krwi.

Ofiara C10 zeznaje:

Zaprosili tam dwójkę rosyjskich dziennikarzy (mężczyzna operator, kobieta dziennikarka). Jak ci dziennikarze już wyszli, to akurat przyszła informacja o zamieszkach w Odessie, w których zginęli zwolennicy separatyzmu. Zaczęli mnie bić, że to niby moja wina.

Więżniom nie zapewniano fachowej pomocy lekarskiej.

Ofiara C3 zeznaje:

Po jakimś czasie wezwali dwie pijane lekarki, które nożem wyciągnęły mi z uda kulę i ranę zalały spirytusem.

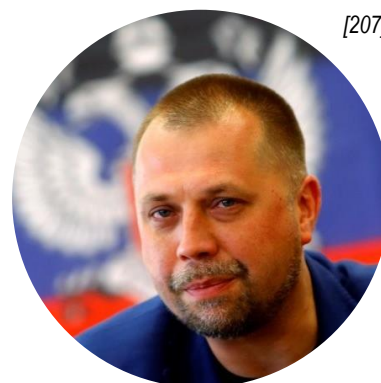
Dla sprawców powodem do bicia więzionych była między innymi deklaracja wierności Ukrainie.

Ofiara C3 zeznaje:

Kiedy (...) na pytanie gdzie się urodziłem, powiedziałem, że w Doniecku i że moją Ojczyzną jest Ukraina, zaczął mnie bić prętem.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Borodaj Aleksandr Jurjewicz [55, 205], urodzony 25 lipca 1972 roku w Moskwie, obywatel rosyjski związany z najwyższymi kręgami władzy Rosji, uczestniczył czynnie w przejmowaniu przez Rosję Półwyspu Krymskiego. Po rozpoczęciu okupacji wschodniej części Ukrainy został premierem Donieckiej Republiki Ludowej [206]. W sierpniu zastąpiony na tym stanowisku przez Aleksandra Zacharczenkę [19] powrócił do Rosji [207]

[207]

- Nieznany mężczyzna, asystent [Aleksandra Borodaja](#) [55], wiek około 30 lat

- Hodakowski Aleksandr Sergejewicz [54], urodzony 18 grudnia 1972 roku, dowódca batalionu „Wostok” [10], były szef kontrwywiadu Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Doniecku [227, 228, 229]

→ patrz także: [Donieck, batalion „Wostok”](#), str. 50

[229]

- pseudonim lub imię „Murza” [277], Czeczen, z batalionu „Wostok” [10] pod dowództwem Hodakowskiego [54], zginął pod [Mariupolem](#), brak dokładnych danych
- pseudonim „Siewier” [287], imię Oleg, z Makiejewki [46], człowiek Aleksandra Zacharczenki [19] z batalionu „Opłot” [23], później Rosyjska Prawosławna Armia [57], komendant budynku siedziby batalionu „Wostok” [10] w Doniecku

→ patrz także: [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45

- Jakowienko Wiczesław Anatoliewicz [230], pseudonim „Kercz”, urodzony 21 listopada 1982 roku, obywatel rosyjski, batalion „Wostok-13” [231] pod dowództwem Hodakowskiego [54], prawdopodobnie rozstrzelany przez innych Rosjan za rabunek [232]

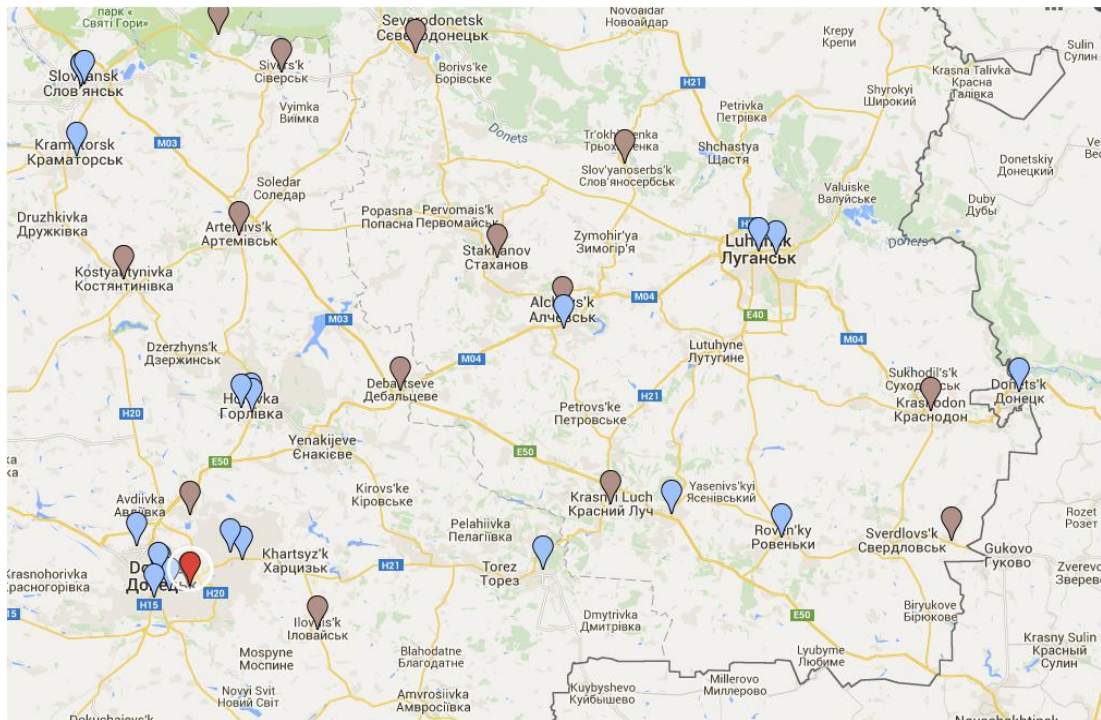
4.9. DONEYCK, SIEDZIBA BATALIONU „WOSTOK”

■ Lokalizacja

Była siedziba Ukraińskiej Gwardii Narodowej [129].

Symbol batalionu „Wostok” [10, 113]

📍 Donetsk, siedziba batalionu „Wostok” 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 1 osobę, od której uzyskano bezpośrednią relację: C42.

129) Донецк, вул. 40 років Жовтня → <https://goo.gl/98dXMv>

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ **Więżniowie**

Brak dokładnych danych.

■ **Warunki przetrzymywania**

Brak dokładnych danych.

■ **Opis zbrodni**

Więżniowie byli bici na przesłuchaniach.

Ofiara C42 zeznaje:

Byłem wówczas w takim stanie, że jak się miałem przemieścić, to musieli mnie nosić. Nie bili mnie. Negocjowali ze mną warunki wymiany jeńców. Słyszałem natomiast, jak nocami cały czas bili innych więźniów.

■ **Sprawca wskazany w zeznaniach ofiary**

- pseudonim „Zaur” [9], członek grupy wyróżniających się okrucieństwem najemników osetyńskich, prawdopodobnie starszy budynku siedziby batalionu „Wostok” [10] w Doniecku

→ patrz także: [Donieck, batalion „Wostok”](#) str. 50

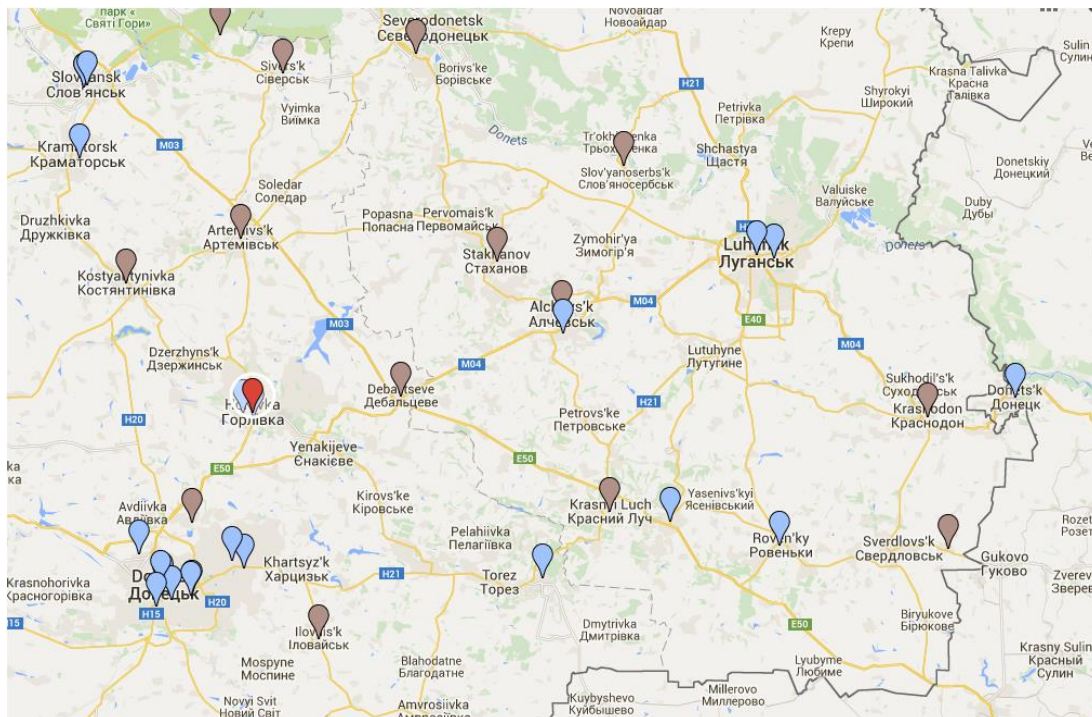

4.10. GORŁÓWKA, BUDYNEK PROKURATORY

■ Lokalizacja

Budynek Prokuratury.

📍 Gorłówka, budynek Prokuratury 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 4 osoby (jedna została tam zamordowana);
- uzyskano bezpośrednią relację 1 osoby: C7.

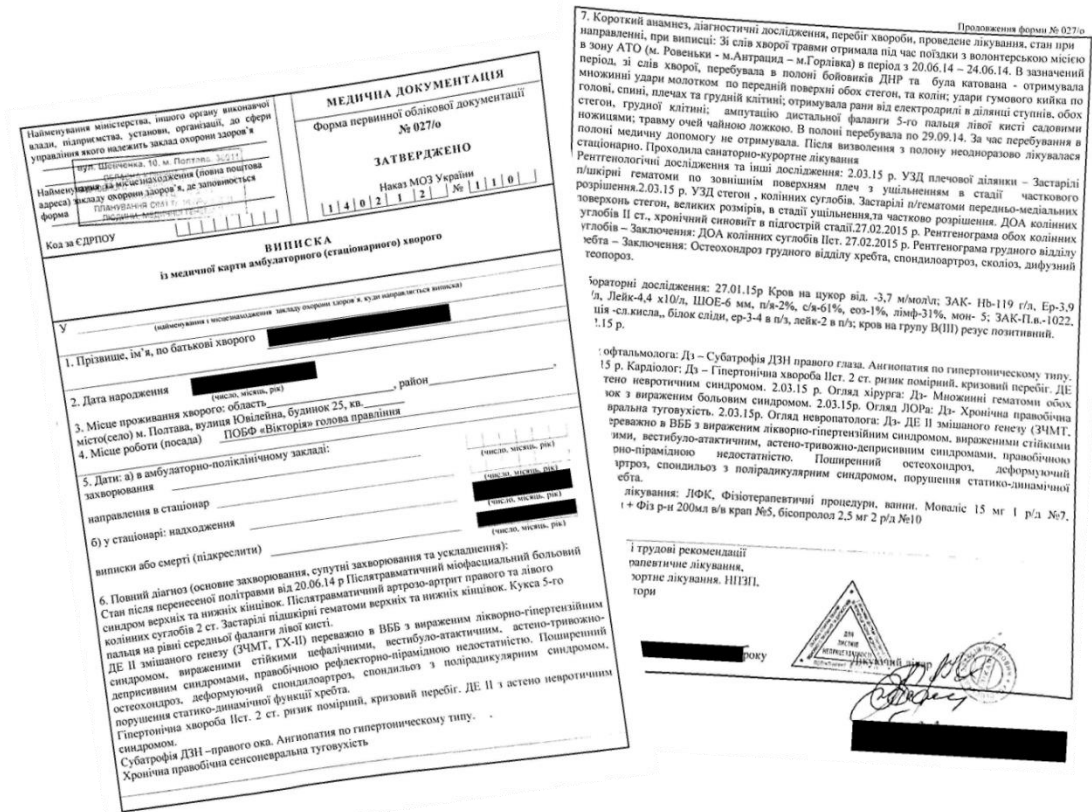
Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Osoby o poglądach pro-ukraińskich.

Warunki przetrzymywania

Więźniowie byli przetrzymywani w pomieszczeniach nieprzystosowanych do pełnienia funkcji aresztu.

Fragment dokumentacji medycznej ofiary C7 [6]

Opis zbrodni

Stosowano wyrafinowane tortury w sposób celowo powodujący powstanie trwałego fizycznego uszczerbku na zdrowiu.

Ofiara C7 zeznaje:

Ludzi tych bili, a niektórym przestrelili kolana lub stopy.

Więźniów bito i kaleczono, a także zmuszano ich do przyglądania się, jak torturowani są inni więźniowie.

Ofiara C7 zeznaje:

Podczas więzienia mnie w budynku prokuratury kilka razy dziennie zabierali mnie do pokoju przesłuchań, gdzie kazali mi patrzeć, jak torturują innych ludzi. Wszystkich nas wtedy bili dwaj wojskowi Rosjanie, K. obcięli 3 palce od ręki (...) Z. nie miał lewego oka i miał obcięte wszystkie palce lewej dłoni (...)

Torturowano mnie przez pierwsze 3 dni pobytu w Gortówce [45]. Oprawcy zmieniali się. Byli to Rosjanie, którzy pili wódkę. W ramach tortur komendant, którego nazywano „Sołowiej” [130], osobiście obciął mi część małego, lewego palca. Sadzano mnie na stole i bito młotkami po stawach kolanowych. Oblepiono mi głowę taśmą klejącą, ale ponieważ lepiała się do włosów, odcięto mi nożem włosy.

Zdarzały się przypadki pozbawienia życia w trakcie przesłuchań.

Ofiara C7 zeznaje:

Kiedy przyprowadzono mnie do pokoju przesłuchań, zobaczyłam na podłodze zwłoki mojego przyjaciela B. M. z przestreloną głową.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiary

- pseudonim „Palycz” [279], separatysta z Gortówki [45]
- pseudonim „Sołowiej” [130], komendant aresztu milicyjnego w Gortówce [45]

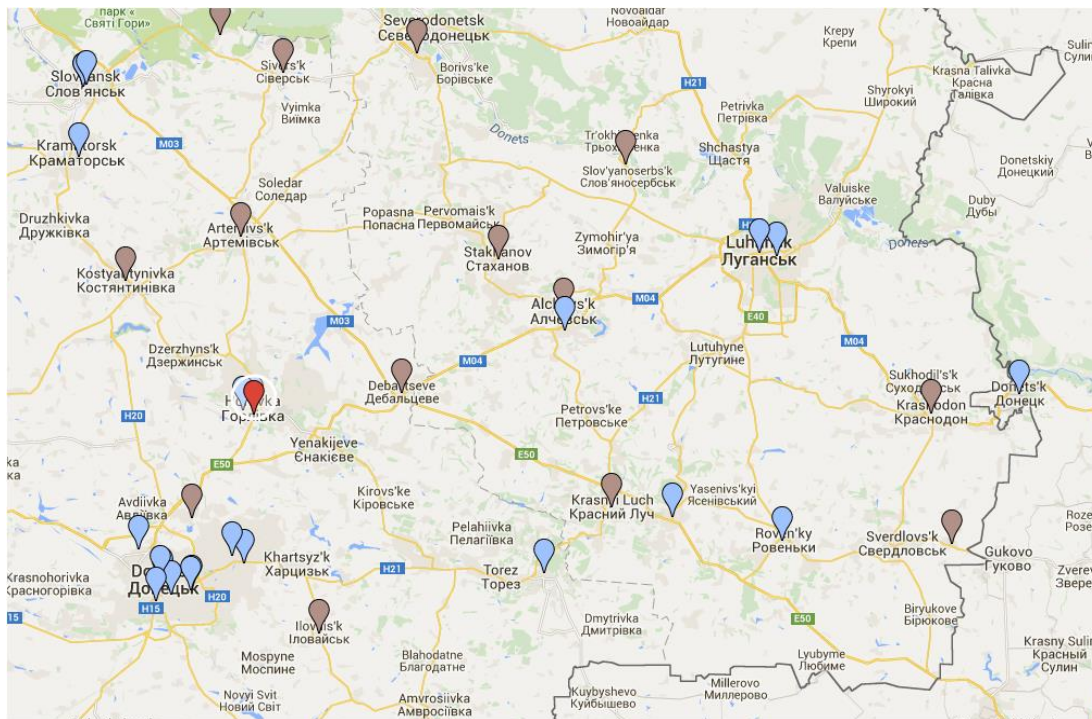
---

130) w języku rosyjskim: Соловей

4.11. GORŁÓWKA, ODDZIAŁY SAMOOBRONY DONIECKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ

■ Lokalizacja

Budynek komendy milicji [131].

📍 Gortovka, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 5 osób (jedna została tam zamordowana);
- uzyskano bezpośrednie relacje 3 osób: C7, C15, C42.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

131) Горлівка, вул. Петровського 2 → <https://goo.gl/9WzdBG>

Budynek komendy milicji w Gorłówce [132]

■ Więżniowie

Więżniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską i osoby prześladowane z powodów religijnych.

■ Warunki przetrzymywania

Więżniowie karmieni byli niewielkimi racjami żywnościowymi.

Ofiara C7 zeznaje:

W Gorłówce [45] dawano mi mało jeść. Schudłam tam 20 kilogramów.

■ Opis zbrodni

Więżniowie byli codziennie bici.

132) <http://goo.gl/SHDPXb>

Ofiara C7 zeznaje:

Po przyjeździe ciężko mnie pobili, w wyniku czego miałam złamany nos i kość prawej części twarzy.

Dla wywarcia presji psychicznej symulowano próbę pozbawienia życia.

Ofiara C7 zeznaje:

Położyli mnie na ziemi koło niego (koło zwłok, przypomnienie autorów) i strzelali wokół głowy z ręcznego karabinu 7,62. Potem kazali mi sprzątać. Bawili się też rewolwerem w „rosyjską ruletkę” strzelając z pustego magazynka w moją głowę.

Zdarzały się przypadki pozbawienia życia w trakcie przesłuchań.

Ofiara C7 zeznaje:

Kiedy mnie wprowadzili do piwnicy, zobaczyłam tam trupy trzech mężczyzn. Jeden był w pozycji siedzącej przy ścianie. Dwaj inni to byli młodzi mężczyźni, z których jeden leżał na brzuchu, drugi na plecach. Mieli poderżnięte gardła i byli nadzy. Krew z gardeł sphywała do otworu kanalizacyjnego w podłodze.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

Brak dokładnych danych.

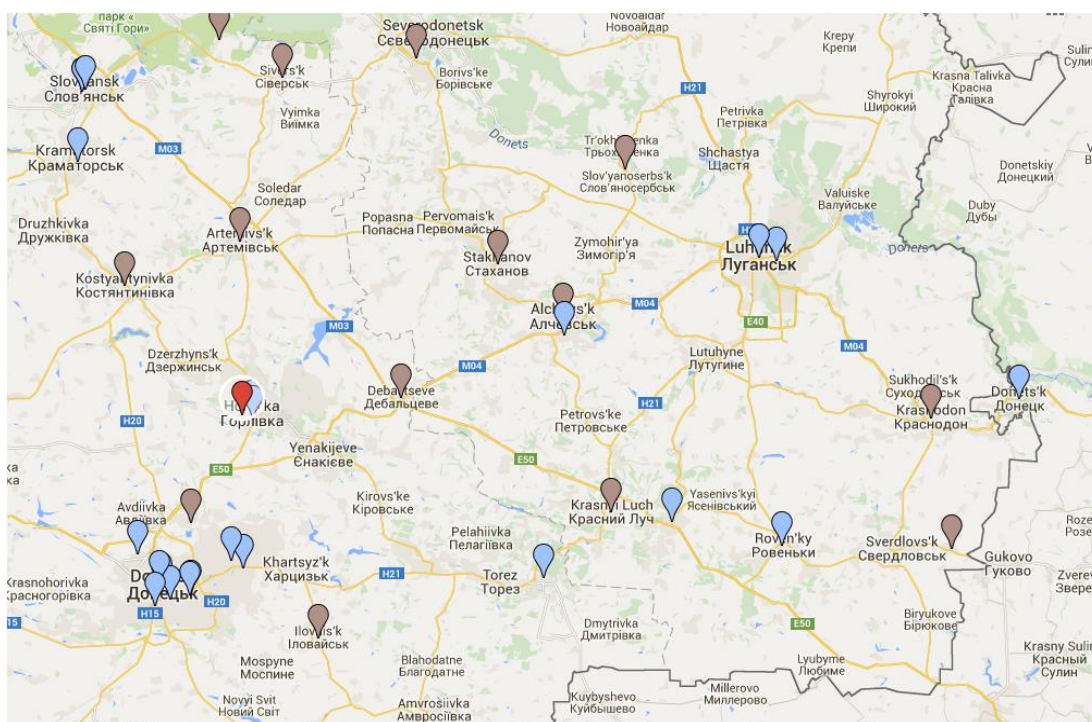
4.12. GORŁÓWKA, NKWD DONIECKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ

Lokalizacja

Budynek Administracji [133] używany przez NKWD [134] Donieckiej Republiki Ludowej.

Symbol NKWD [134] Donieckiej Republiki Ludowej [135]

📍 Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

133) Горлівка, вул. Перемоги, prawdopodobnie nr 67 → <https://goo.gl/NLGjJf>

134) Служба bezpieczeństwa Donieckiej Republiki Ludowej, nazwa nawiązuje do Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych ZSRR – poprzednik KGB

135) <https://goo.gl/tZusff>

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 7 osób (2 zostały tam zamordowane);
- uzyskano bezpośrednio relacje 3 osób: C15, C19, C42.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską, a także przestępcy i narkomani.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniowie przetrzymywani byli w fatalnych warunkach sanitarnych, w pomieszczeniach do tego nieprzystosowanych. Jedzenie otrzymywali w małych ilościach i nieregularnie.

Budynek Administracji w Gorłówce [136]

---

136) <http://goo.gl/pwIQ2A>

Ofiara C15 zeznaje:

Zamknęli mnie w celi, gdzie było około 60 ludzi. Zagęszczenie było takie, że nie wszyscy mogli na raz się położyć. Raz na dzień wyprowadzali nas na ulicę do toalety. Raz na dwa dni dawali nam jedzenie.

■ Opis zbrodni

Więźniowie byli codziennie bici podczas przesłuchań.

Ofiara C15 zeznaje:

Część sprawców mnie biła o nic nie pytając (...) Ci, którzy prowadzili przesłuchania nie robili żadnych zapisków.

Do bicia więźniów sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar używali pałek i kolb karabinów. Więźniów torturowano także prądem.

Ofiara C15 zeznaje:

Co drugą noc byłem brany w porze nocnej na przesłuchania. Podczas przesłuchań byłem bity po całym ciele kolbami i pałkami, rażony prądem.

W przesłuchaniach niektórych więźniów uczestniczyli także i osobiście torturowali przesłuchanych oficerowie rosyjskich służ specjalnych FSB [137] i GRU [101].

137) Federalna Służba Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej (FSB) w języku rosyjskim: Федеральная служба безопасности Российской Федерации, cywilna służba kontrwywiadowcza → <https://goo.gl/xKNyAf>

Ofiara C19 zeznaje:

Ok. 18 przyjechali oficerowie GRU [101] (...) Od razu przebili mi kolana, żebym nie mógł nic przeciwko nim zrobić. Ponieważ w trakcie przesłuchań cięli mnie nożami po nogach, byłem cały pokrwawiony i nie mogłem chodzić. Oni bili mnie, podwieszali za kajdanki na sznurze z rękami wykręconymi do tyłu, na rany sypali sól. Zakładali mi też worek foliowy na głowę i wtedy traciłem przytomność.

Wielu więźniów zostało rozstrzelanych na podstawie „wyroków” wydawanych przez sprawców.

Ofiara C19 zeznaje:

Codziennie po dwie osoby zabierali na rozstrzelania (...) Z tych, których przez ten czas rozstrzeliwali znam tylko Aleksandra Krajnika, którego rozstrzelali na początku sierpnia (...) Drugą osobę, którą znam, a którą rozstrzelali to Kudriawcew. Wiem o nim tylko tyle, że był z milicyjnego batalionu Artiomowski i za to był rozstrzelany w lipcu [138].

Dla wywarcia presji psychicznej inscenizowano rozstrzelanie.

Ofiara zeznaje C19:

Sprowadzono (nas, przypomnienie autorów) do piwnicy i zainscenizowano rozstrzelanie. Pierwszy strzał, jak nam powiedziano miał być ślepy a śmiertelna miała być druga kula. Drugi był oddany z ostrej amunicji i przeszedł mi koło głowy [139].

138) <https://goo.gl/PpLxdD>
139) <http://goo.gl/1wH29K>

Igor Bezler [49] pozoruje rozstrzelanie dwóch jeńców i grozi rozstrzelaniem następnych z powodu przerwania rozmów o wymianie [140]

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Zdryljuk Siergiej Anatoliewicz [44], pseudonim „Abwer”:, urodzony 23 lipca 1972 roku [301, 302, 303]

→ patrz także: [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119

- pseudonim „Fara” [220], były taksówkarz z Doniecka

- pseudonim lub imię „Kacper” [236]

- pseudonim „Cygan” [210], szef NKWD Donieckiej Republiki Ludowej w budynku administracji w Gorłówce [45]

- pseudonim „Czornyj” [94], być może pseudonimy lub imiona Aleksandr, Oleg, pochodzi z Połtawy, prawa ręka Igora Bezlera [49]

→ patrz także: [Antracyt, Komendantura Miasta](#), str. 31

140) <http://goo.gl/BaSCdb>

- pseudonim „Ryża” [284], sądząc po słownictwie musiała wcześniej pracować w prokuraturze lub milicji
- Bezler Igor Nikolajewicz [49], pseudonim „Bes”, urodzony 30 grudnia 1965 roku [199, 200]
- pseudonim „Balu” [193], dobrze zbudowany, szef „Fary” [220], „Ryżej” [284] i „Kacpra
- pseudonim „Bosman” [208], zastępca Igora Bezlera [49], szef ochrony budynku Administracji w Gortówce [45]

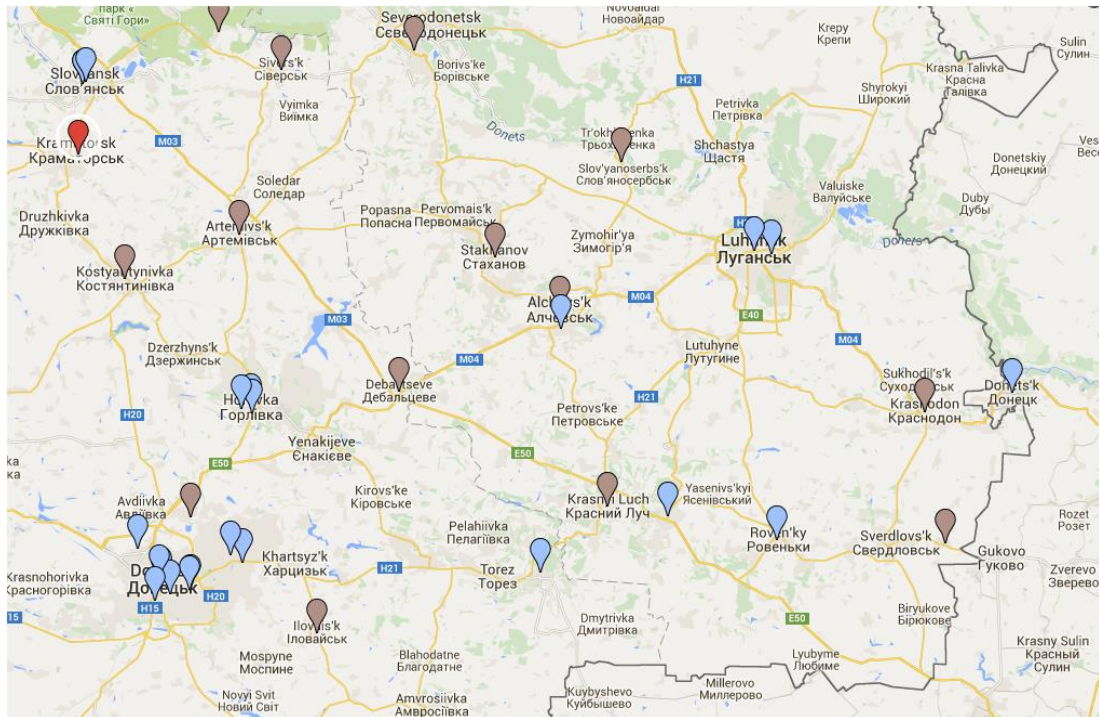

[200]

4.13. KRAMATORSK

■ Lokalizacja

Budynek Służby Bezpieczeństwa Ukrainy [141].

📍 Kramatorsk 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiara

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 1 osobę, od której uzyskano bezpośrednią relację: C1.

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Więzień polityczny – osoba zatrzymana w związku z działalnością pro-ukraińską.

141) Краматорск, вул. 19 Партыз'їзду 56а → <https://goo.gl/zQFLG1>

■ Warunki przetrzymywania

Więźniowi przez długi okres czasu nie podawano jedzenia ani picia.

Ofiara C1 zeznaje:

Przez cały czas nie dawano jedzenia i picia (piłem własny mocz).

■ Opis zbrodni

Więzień był codziennie bity i torturowany.

Budynek Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Kramatorsku [41, 142]

142) <http://goo.gl/xrYJnf>

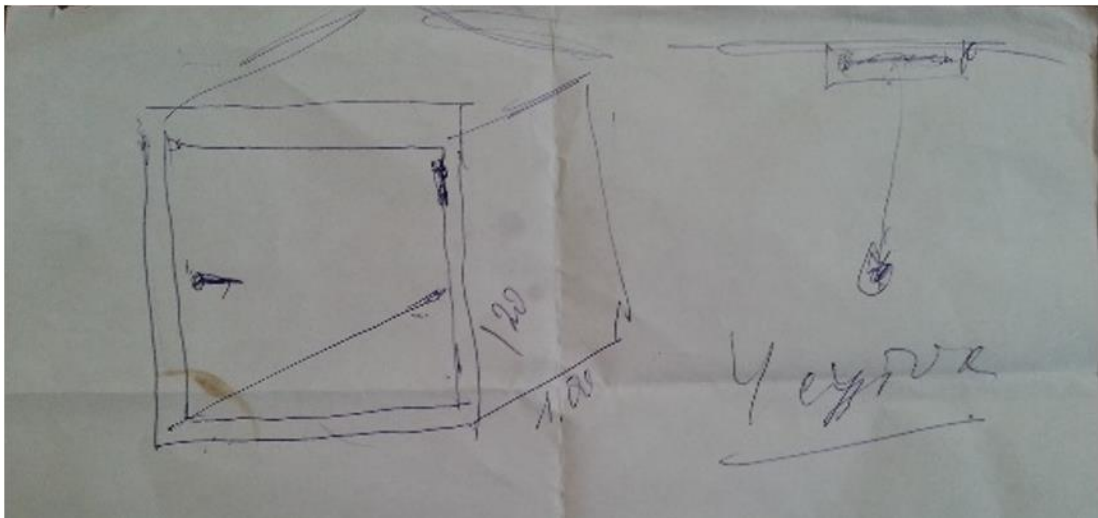
Ofiara C1 zeznaje:

Regularnie bito mnie, w tym rodzajem młotka (drewniana rączka i metalowa końcówka). Niejednokrotnie podwieszali mnie za ręce i bili po żebrach, które potamali. Przed biciem często mówili „Sława Ukrainie”. Symulowali rozstrzelanie (...) strzelali koło mnie. To wszystko działo się w piwnicy i tam cały sufit był postrzelany. Wiązali ręce i nogi i wkładali do odbytu metalową rurkę (...)

Więzionemu zabrano wartościowe przedmioty i mienie, a także zmuszano do podpisania dokumentów przeniesienia własności.

Ofiara C1 zeznaje:

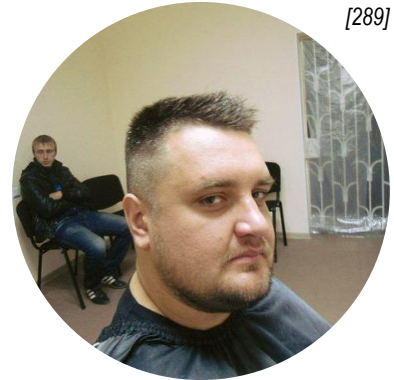
Zabrano mi moje auto (...) kazał oddać wszystkie kosztowności i broń, to wyjde bez rozstrzelania.

Odręczny rysunek świadka C1 przedstawiający pomieszczenie, w którym był przetrzymywany.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiary

- Smirnow Jewgienij [288], z Kramatorska [41], dowódca grupy oprawców z budynku Służby Bezpieczeństwa w Kramatorsku [41], wcześniej był szefem ochrony Blizniuka, deputowanego do parlamentu z Partii Regionów [289]
- pseudonim „Died” [215], szef bazy w budynku Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Kramatorsku [41]
- pseudonim „Esau” [219], z brodą w mundurze kozaków rosyjskich, około 35-40 lat, czarne włosy i broda

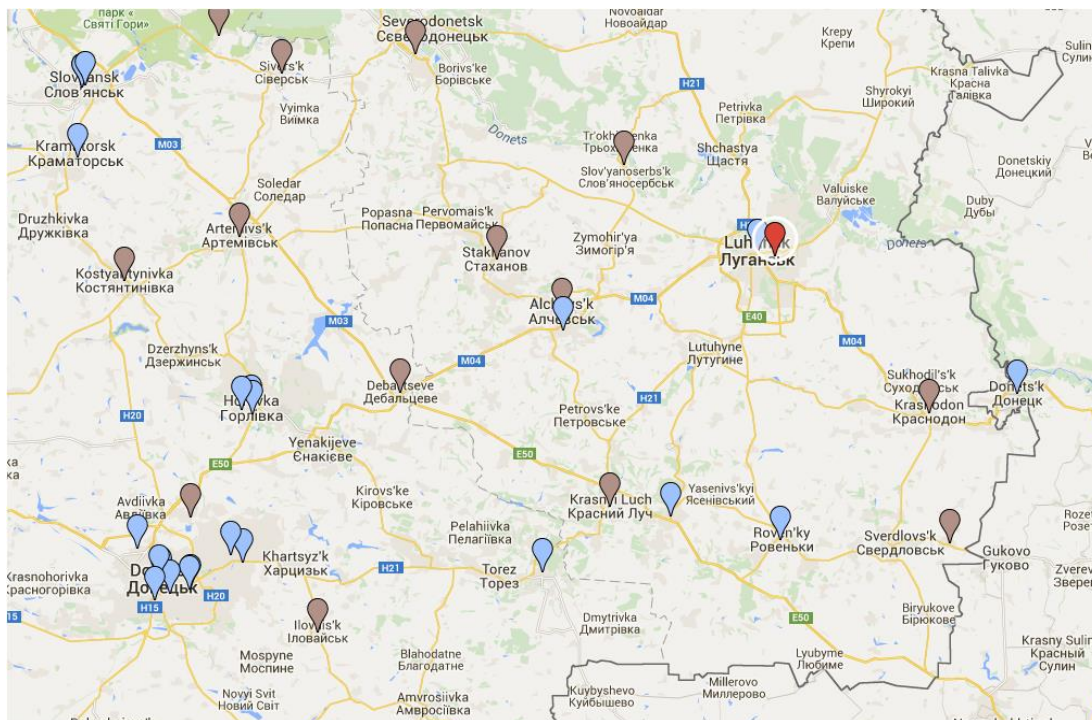
4.14. ŁUGAŃSK, SIEDZIBA GRUPY SZYBKIEGO REAGOWANIA „BATMAN”

■ Lokalizacja

Budynek ługańskiego Uniwersytetu im.
Władimira Dalia [143, 144]

Symbol Grupy Szybkiego Reagowania „Batman” [82, 145]

📍 Ługańsk, siedziba Grupy Szybkiego Reagowania „Batman” 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych
Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 2 osoby, od których uzyskano bezpośrednie relacje: C40, C43.

143) Луганськ, вул. Ватутіна 1 → <https://goo.gl/D2MLIQ>

144) <https://goo.gl/o7XrLG>

145) <http://goo.gl/Fe2xrP>

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więżniowie

Jeńcy wojenni.

■ Warunki przetrzymywania

Więżniowie byli przetrzymywani w pomieszczeniach nieprzystosowanych do pełnienia funkcji aresztu.

■ Opis zbrodni

Członkowie grupy „Batmana” [82] wykazywali się okrucieństwem w stosunku do bojowników ukraińskich pojmanych w trakcie działań wojennych.

Ofiara C43 zeznaje [146]:

Tym, którzy nie byli ranni (...) zaraz przestrelili nogi (...) Wtedy jeden z nich doskoczył do Saszy i zaczął go bić pistoletem po głowie. Rozbił mu czaszkę, ale Sasza jeszcze żył. Więc prosiliśmy, żeby go dobił i on strzelił mi w głowę z pistoletu [147] (...) Potem jeden Osetyniec podszedł do mnie, stanął mi na klatce piersiowej i powiedział, żebym wybrał co mi wyciąć, jaja, serce czy ucho. Wybrałem ucho i on odkroił mi nożem lewe ucho.

146) Opiswane zdarzenie miało miejsce w miejscu zasadki, przed przewiezieniem jeńców do Ługańska do siedziby grupy „Batman” [82].

147) Chodzi o Aleksandra Lisizowa, pseudonim Italianiec. W wywiadzie Maksim Widecki, jeden z członków grupy Batman [82], przyznaje się pośrednio do zabicia dowódcy złotej kompanii batalionu Ajdar. Cyt: „Wzięliśmy (do niewoli) sześciu „Ajdarowców” (...) i jak powiedzieli, że Żenia „Pturszczik” nie żyje, coś się z nami stało. I nie wszystkich dowieźliśmy do sztabu (w oryginale: Приняли шестерых „айдаровцев” – литовец, поляк, грузин, два замкома их там было. И когда сказали, что Женя „Птурщик” помер, там переклинило нас. В общем, не всех пленных до штаба доставили) <http://goo.gl/dYY11E>

Ofiara C43 w szpitalu po wyjściu z niewoli [5]

Standardem było także dobijanie ciężko rannych przed udzieleniem pomocy medycznej, a także odmowa udzielenia pomocy medycznej rannym jeńcom.

Ofiara C43 zeznaje:

Jak nas tam przywieźli, to chcieli nas (...) dobić, ponieważ byliśmy ciężko ranni.

Ofiara C40 zeznaje:

Po przewiezieniu mnie do szpitala w Ługańsku jakiś chirurg, który tam był odmówił zbadania mnie. W wyniku braku dalszej pomocy, odcięto mi potem nogę.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Biednow Aleksandr Aleksandrowicz [81], pseudonim „San-Sanycz”, pseudonim „Batman” [201], twórca grupy szybkiego reagowania „Batman” [82], prawdopodobnie zastrzelony w dniu 1 stycznia 2015 roku podczas próby zatrzymania na polecenie prokuratury Ługańskiej Republiki Ludowej w związku z zarzutami o działalność przestępczą [202, 203]
-
- [203]
- pseudonim „Maniak” [262], prawdopodobnie zatrzymany na polecenie prokuratury Ługańskiej Republiki Ludowej w Ługańsku w dniu 30 grudnia 2014 roku [263]

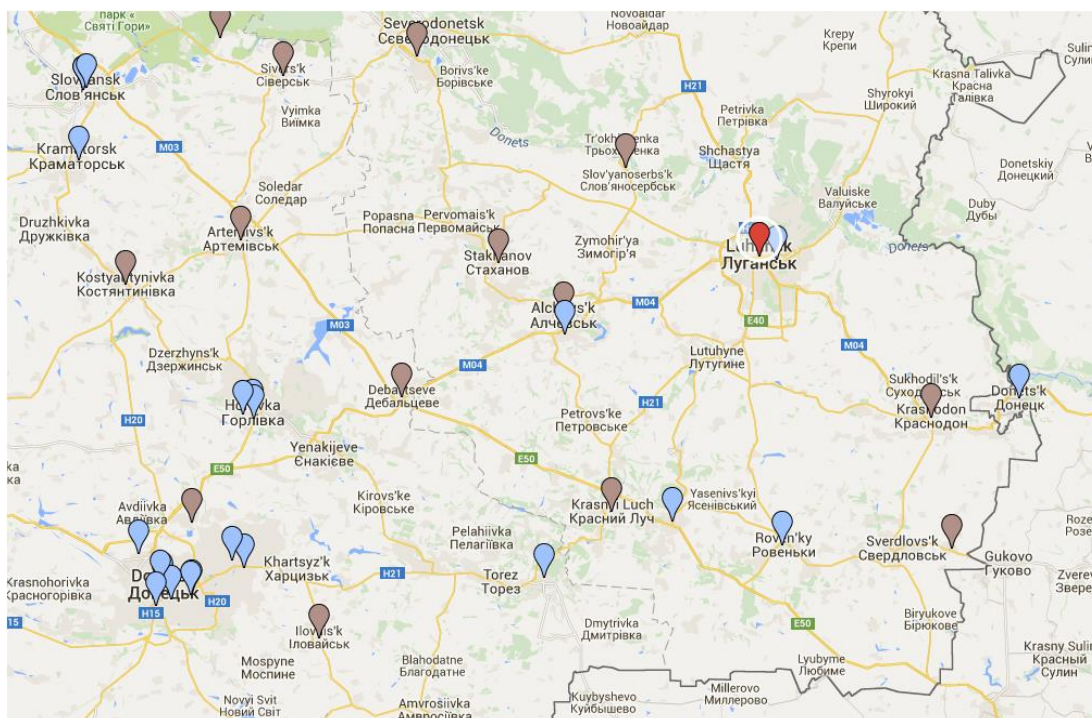
4.15. ŁUGAŃSK, WOJSKOWA KOMENDANTURA ŁUGAŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ

■ Lokalizacja

Budynek Administracji Obwodowej, tzw. Biały Dom [148], używany przez wojskową komendanturę Ługańskiej Republiki Ludowej [149].

Flaga Ługańskiej Republiki Ludowej [150]

📍 Ługańsk, wojskowa komendantura Ługańskiej Republiki Ludowej 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych
Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 4 osoby;

148) Луганск, Площа Героїв Великої Вітчизняної війни 3 → <https://goo.gl/hYlfy>

149) w języku rosyjskim: Военная Комендатура г. Луганска

150) <http://goo.gl/MH0osj>

- uzyskano bezpośrednie relacje 2 osób: C6, C46.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską oraz miejscowi zatrzymani za drobne wykroczenia.

■ Warunki przetrzymywania

Pomieszczenia, w których przetrzymywano więźniów nie były do tego przystosowane. Jedzenie więźniowie dostawali rzadko.

Budynek Administracji Obwodowej w Ługańsku [151]

Ofiara C6 zeznaje:

Więziono mnie w piwnicy w pojedynczej celi. Spałem na betonie. Jedzenie dostawałem raz dziennie.

Jako strażników wykorzystywano osoby ze środowiska przestępczego.

151) <http://goo.gl/aAFkNd>

Ofiara C6 zeznaje:

Strażnicy to byli miejscowi narkomani i kryminaliści.

■ Opis zbrodni

W trakcie przesłuchań więźniów bito, straszono rozstrzelaniem i rażono prądem.

Ofiara C46 zeznaje:

On mi wtedy powiedział, że mnie rozstrzelają. Przez ten cały czas byłem w kajdankach. W czasie tego pierwszego przesłuchania bili mnie takimi pałkami, które nazywają PR. Kopali mnie nogami i potamali żebra.

Ofiara C6 zeznaje:

Codziennie przychodzili pijani strażnicy i bili, nieraz do nieprzytomności, w tym karabinem i czworokątną nogą od stołu. Kilka razy przystawili mi do klatki piersiowej kabel i razili prądem.

Śledczy stosując przemoc, nie zważali nawet na dokumentację medyczną i wskazania lekarskie dokonane przez własnych lekarzy.

Ofiara C46 zeznaje:

W momencie, kiedy przyjechałam ze szpitala wprowadzili mnie do gabinetu [Kornijewskiego \[243\]](#). Pokazali dokumenty szpitalne i powiedzieli, że potrzebuję operacji. [Kornijewskij \[243\]](#) na moich oczach podarł te dokumenty i powiedział, że operacja mi nie jest potrzebna, bo mnie rozstrzelają i kilkakrotnie mnie uderzył.

Ofiara C6 zeznaje:

Nie bardzo mogłem jeść, gdyż miałem zdrętwiałe ręce od silnego, długotrwałego związania i wybite górne zęby, po pobiciu po zatrzymaniu – potamane zęby były częściowo w ustach.

■ Sprawca wskazany w zeznaniach ofiar

- Kornijewskij Arkadij Juriewicz [243, 244], były funkcjonariusz Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Ługańsku

[244]

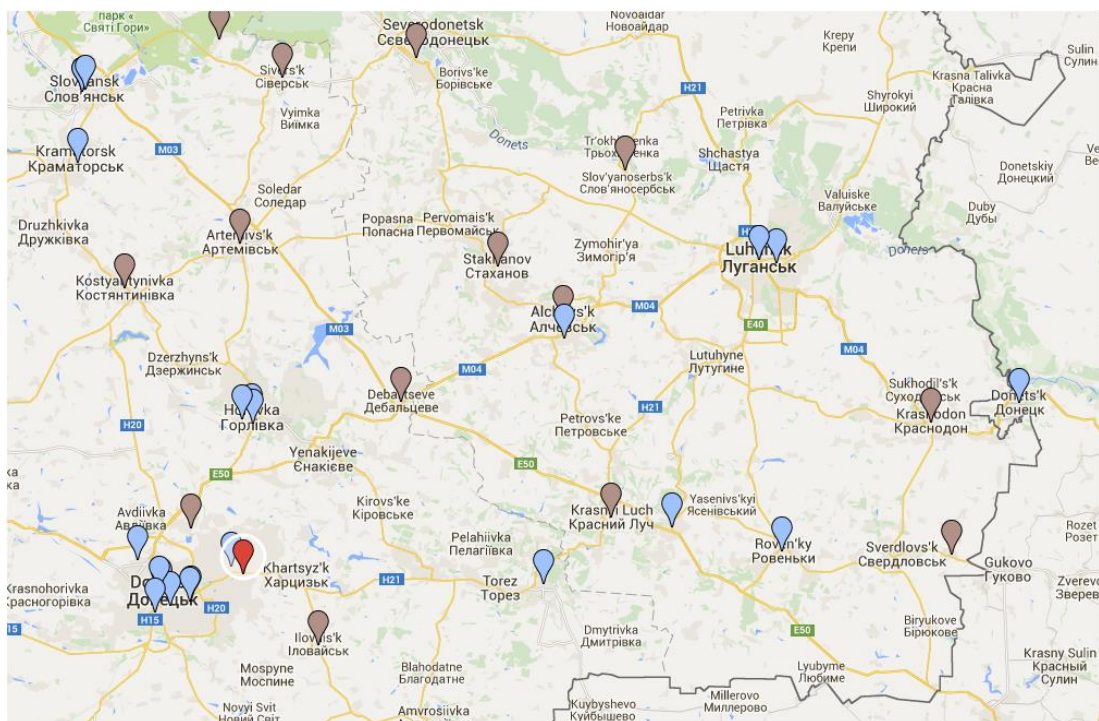
4.16. MAKIEJEWKA, ODDZIAŁ KOZAKÓW DOŃSKICH

■ Lokalizacja

Budynek bazy samochodowej [152].

Symbol Kozaków Dońskich [153]

📍 Makiejewka, oddział Kozaków Dońskich 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiara

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 1 osobę, od której uzyskano bezpośrednią relację: C14.

152) Makiejewka, просп. Генерала Данилова 76 → <https://goo.gl/kn2fHh>

153) <https://goo.gl/m3k39w>

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

Baza samochodowa w Makiejewce [154]

■ **Więżniowie**

Dziennikarz, brak danych o innych więźniach.

■ **Warunki przetrzymywania**

Więżniów przetrzymywano w piwnicy nieprzystosowanej do pełnienia funkcji aresztu, w pomieszczeniach jedno lub wieloosobowych.

Ofiara C14 zeznaje:

W celi, gdzie byłem przetrzymywany nie było miejsca do spania. Spałem na gołej ziemi, przykrywałem się matą szklaną, która stała w tym pomieszczeniu w belkach. W celi stała beczka, do której mogłem zatawiać swoje potrzeby fizjologiczne.

---

154) <http://goo.gl/eIPqxe>

■ Opis zbrodni

Więźniowie byli codziennie bici.

Ofiara C14 zeznaje:

Przez cały ten czas codziennie bili mnie po całym ciele, rękami, nogami, pałkami, obuchem siekiery.

Ofiara C14 podnosi się w trakcie pobicia przez separatystę [Władimira Nowikowa \[7\]](#) w siedzibie Kozaków Dońskich [155]

Skutkiem bicia więźniów były trwałe uszkodzenia ciała.

Ofiara C14 zeznaje:

W trakcie tych przesłuchań złamali mi lewą rękę (z przemieszczeniem), którą sobie nastawiłem sam i prawą dłoń, która jest uszkodzona trwale.

155) <https://goo.gl/Ji1hkr>

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiary

- Nowikow Władimir Nikolajewicz [7], pseudonim „Ałabaj”, były kryminalista z Zaporozża [8], wyróżniający się okrucieństwem, urodzony 4 września 1974 roku, członek jednostki Kozaków Dońskich, którą dowodzi Jurij Safonienko [285]
- pseudonim „Aryj” [189], szef bazy w Makiejewce [46]
- Safonienko Jurij Wiktorowicz [285], pseudonim „Batia”, pseudonim „Batia Doniecki”, urodzony 4 lutego 1967 roku, dowódca jednej z jednostek Kozaków Dońskich [286]

[7]

[286]

4.17. MAKIEJEWKA, ROSYJSKA PRAWOSŁAWNA ARMIA

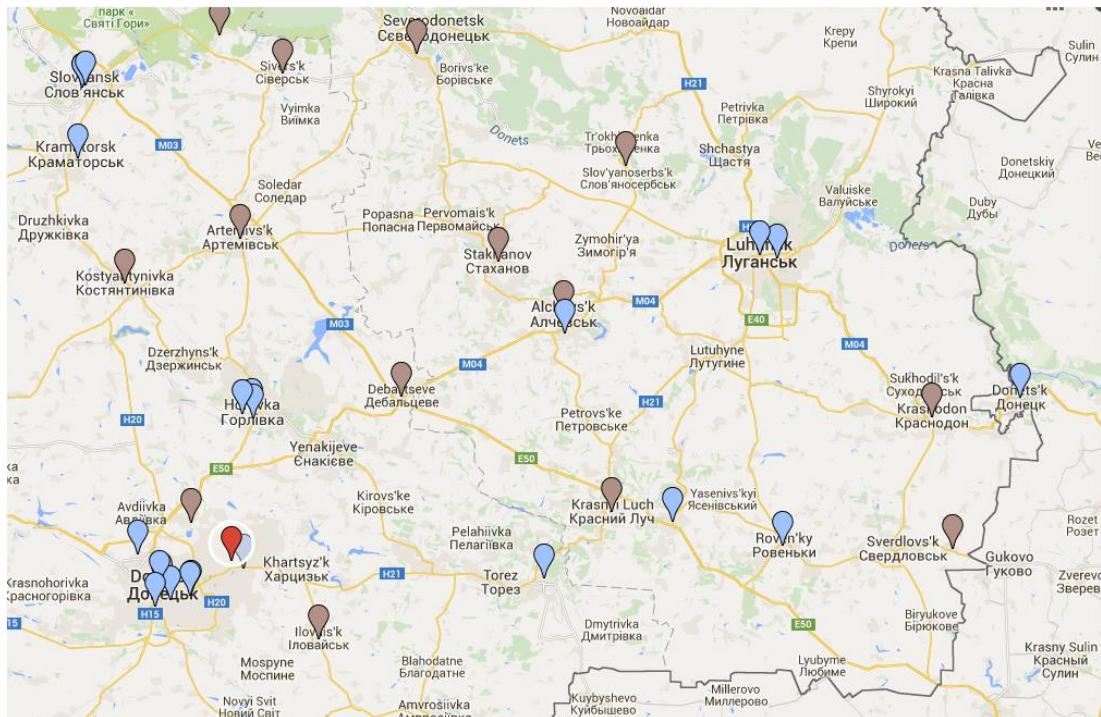
■ Lokalizacja

Budynek Wojskowej Komendy

Uzupełnień [156].

Symbol Rosyjskiej Prawosławnej Armii [57, 157]

📍 Makiejewka, Rosyjska Prawosławna Armia 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 4 osoby;

156) Макіївка, вул. Менделєєва 32 → <https://goo.gl/ZJlcl5>

157) <https://goo.gl/#SH7tj>

- uzyskano bezpośrednie relacje 2 osób: C25, C39.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni, duchowni zatrzymani za działalność pro-ukraińską, przestępcy, narkomani.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniowie przetrzymywani byli w fatalnych warunkach sanitarnych, w pomieszczeniach do tego nieprzystosowanych.

Ofiara C25 zeznaje:

W piwnicy, w której mnie zamknęli oprócz mnie było około 20-30 osób (...) Spaliśmy na paletach drewnianych z ośmiocentymetrowych desek, z przerwami między nimi, co było bardzo niewygodne zwłaszcza, gdy miało się obrażenia po pobiciu. W tej piwnicy był jeden kran z wodą i jedno WC.

Ofiara C39 zeznaje:

W celach spaliśmy na betonie albo kartonach lub drewnianych paletach, a ja spałem na drzwiach na materacu, który przynieśli ludzie z mojej cerkwi. Jedzenie dostawaliśmy dwa razy dziennie. Na wszystkie cele była jedna toaleta, do której wejście było z korytarza.

■ Opis zbrodni

W pomieszczeniach adaptowanych na więzienie zorganizowano salę tortur.

Ofiara C39 zeznaje:

Miejsce, gdzie przetrzymywano zatrzymanych znajdowało się w piwnicy budynku, w dawnych schronie przeciwbombowym. Składało się z korytarza, pomieszczeń, w których przetrzymywano zatrzymanych a do których wchodziło się z korytarza i jednego pomieszczenia, w którym zorganizowano salę tortur. Znajdowały się tam urządzenia, jak ze średniowiecza.

Więźniowie byli codziennie bici podczas przesłuchań, a także poniżani.

Ofiara C25 zeznaje:

Od razu zaczęli mnie pytać, za kogo się modłę a kiedy odpowiedziałem, że za Ukrainę, za pokój i dusze ludzkie, to zaczęli mnie bić. Bili pałkami krótkimi i długimi, bili mnie stołkiem, który roztrzaskał się na mojej głowie, a jeden z nich, kiedy leżałem na podłodze, zaczął po mojej głowie skakać. Udało mi się podłożyć ręce pomiędzy głowę a betonową posadzkę i chyba tylko dlatego nie pękła czaszka.

Ofiara C39 zeznaje:

Przez pierwsze dwa dni pobytu cały czas się nade mną znęcano i bito mnie. Byłem podwieszany pod sufitem za ręce skute kajdankami na plecach. Duszono mnie zakładając mi na głowę plastikowy worek. Kiedy zacząłem się dusić i musiałem nabrać powietrza, włożono mi głowę do wiadra z wodą, a kiedy na skutek zachłyśnięcia ta woda dostała mi się do płuc, podwieszono mnie za nogi głową w dół i bito mnie po piersiach pałkami, aż wylała się woda.

Dla wywarcia presji psychicznej symulowano rozstrzelania więźniów, a także ich faktycznie rozstrzeliwano.

Ofiara C39 zeznaje:

Każdego dnia w dzień lub w nocy wyprowadzano kogoś na rozstrzelanie. Rozstrzeliwano na końcu korytarza na tle otwartych pancernych drzwi. W trakcie mojego pobytu, jak mi się wydaje rozstrzelano lub pobito na śmierć około 10 osób. Mnie pierwszy raz wyprowadzono na rozstrzelanie pod ścianą w drugim dniu mojego pobytu, tj. 9 sierpnia wieczorem.

Była to jednak tylko symulacja, żeby mnie przestraszyć. Drugi raz w nocy z dnia 10 na 11 sierpnia, wywieziono mnie w bagażniku samochodu na jakieś pole i ustawiono koło dołu wykopanego przez koparkę, która stała obok. W dole tym widziałem ludzkie ciała.

Ślady po pobiciu, ofiara C39 [158]

Więżniowie wykorzystywani byli także do robot porządkowych.

Ofiara C25 zeznaje:

Każdego rana i wieczoru kazali nam robić pompki. A w ciągu dnia wyprowadzali nas do robót porządkowych, a także nosiliśmy worki z piaskiem i układaliśmy w oknach.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Bazylewicz Aleksandr [195], około 55 lat, z Makiejewki [46]
- pseudonim „Grek” [226], prawdopodobnie z Makiejewki [46], wiek około 50 lat, ciemne krótkie włosy, ogolony, bez brody, około 178 cm wzrostu
- pseudonim „Kot” [245], wiek około 30 lat, niskiego wzrostu, broda, wąsy i czarne włosy krótko przystryżone
- pseudonim „Kozak” [247], naczelnik więzienia, wiek około 40-42 lat, sądząc po akcencie mógł być Rosjaninem
- pseudonim „Planszet” [280], chudy i wysoki, wiek około 18 lat, sądząc po akcencie mógł być Rosjaninem, jasna karnacja, ciemne włosy, bardzo agresywny

4.18. PEREWALSK, KOZACKA GWARDIA NARODOWA

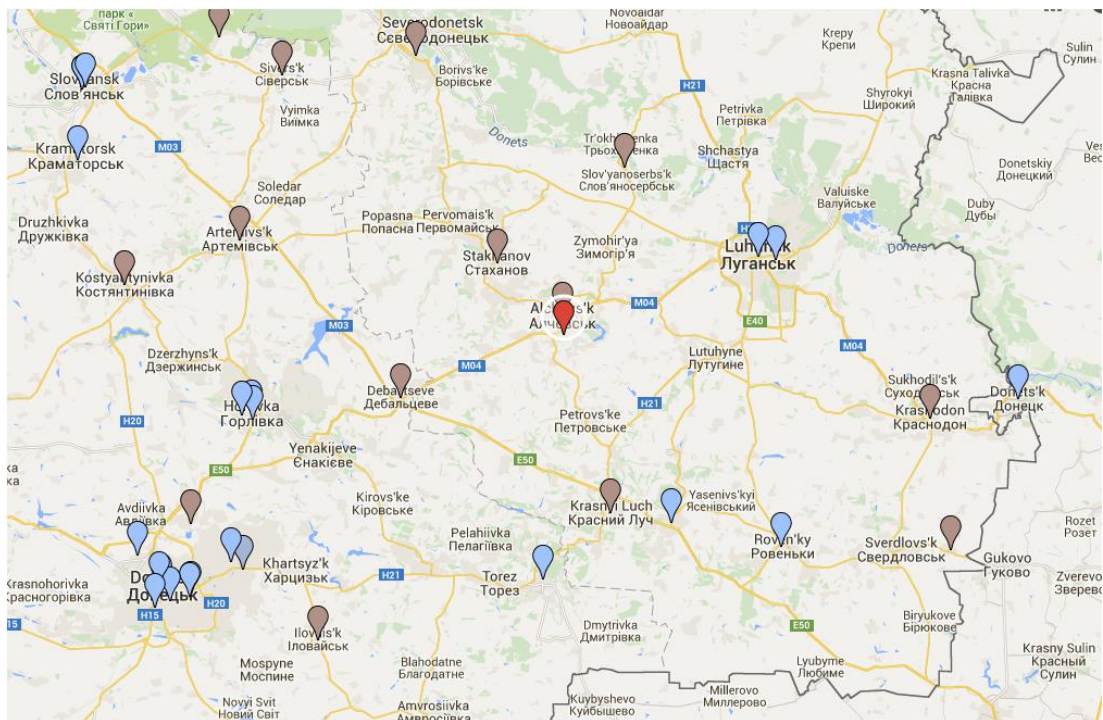
Kozacka Gwardia Narodowa [159] jest wymieniona w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106].

Symbol Kozackiej Gwardii Narodowej [160]

■ Lokalizacja

Budynek Klubu Perewalskiego.

📍 Perewalsk, Kozacka Gwardia Narodowa 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

159) w języku rosyjskim: Казачья национальная гвардия

160) <https://goo.gl/KietGH>

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 6 osób;
- uzyskano bezpośrednio relacje 2 osób: C6, C46.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską, kryminaliści, narkomani.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniowie przetrzymywani byli w nieprzystosowanych pomieszczeniach, niezapewniających im podstawowych potrzeb takich, jak miejsce do spania, toaleta.

Ofiara C46 zeznaje:

W pomieszczeniach piwnicznych, gdzie nas rozlokowano nie było nic poza betonową podłogą. Spaliśmy na betonie, nie było, czym się przykryć, nie było gdzie się wysikać.

W celach, więźniów przetrzymywano ze związanymi rękami.

Ofiara C6 zeznaje:

Związali nam ręce linką. Wprowadzono nas do piwnicy pod sztabem – każdego z nas do pojedynczej celi. Zostałem tam ze związanymi rękami.

Przez długi czas więźniowie nie otrzymywali jedzenia ani picia.

Ofiara C46 zeznaje:

Przez pierwsze trzy dni dali nam nic do picia, nawet wody.

Odprawa kozaków dońskich na rynku w Perewalsku [87, 161]

■ Opis zbrodni

Więźniowie byli bici zarówno w trakcie przesłuchań, jak i w trakcie pobytu w celach.

Ofiara C46 zeznaje:

Tam przywiązali każdego z nas do stołka i następnie każdego z nas zaczęli bić i bili nas przez pierwsze trzy godziny. Bili nas dlatego, że byliśmy Ukraińcami. Bili nas kamizelkami kuloodpornymi po głowie, pałkami, kolbami, rękami i kopali nogami (...) Bardzo często przez te dni przychodzili do celi i bili, także po pijanemu. Nie mogę nawet powiedzieć, ile to było razy.

161) <http://goo.gl/R3Fsj2>

Więźniowie byli bici także w obecności dowódcy Kozackiej Gwardii Narodowej generała [Nikołaja Kozicyna](#) [51].

Ofiara C6 zeznaje:

Kozicyn czekał przed budynkiem. Było też około 15 jego żołnierzy. W jego obecności zaczęli nas bić karabinami. Potem generał powiedział, żeby nas „zabrać do mnie do hotelu”. Chodziło o ich więzienie.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Kozicyn Nikołaj Iwanowicz [51], urodzony 20 czerwca 1956 roku, dowódca Kozackiej Gwardii Narodowej [248, 249]
- pseudonim „Czornyj” [212], separatysta, ciemna karnacja, około 30 lat, wysoki kozak
- pseudonim „Maniak” [261], z Woroneża, brak dokładnych danych
- pseudonim „Chirurg” [209], pseudonim pochodzi od instrumentów chirurgicznych, którymi torturował ludzi, około 40 lat, dobrze zbudowany, średniego wzrostu, jasne oczy, prawdopodobnie 1 stycznia 2015 roku zatrzymany przez Służbę Bezpieczeństwa Ukrainy

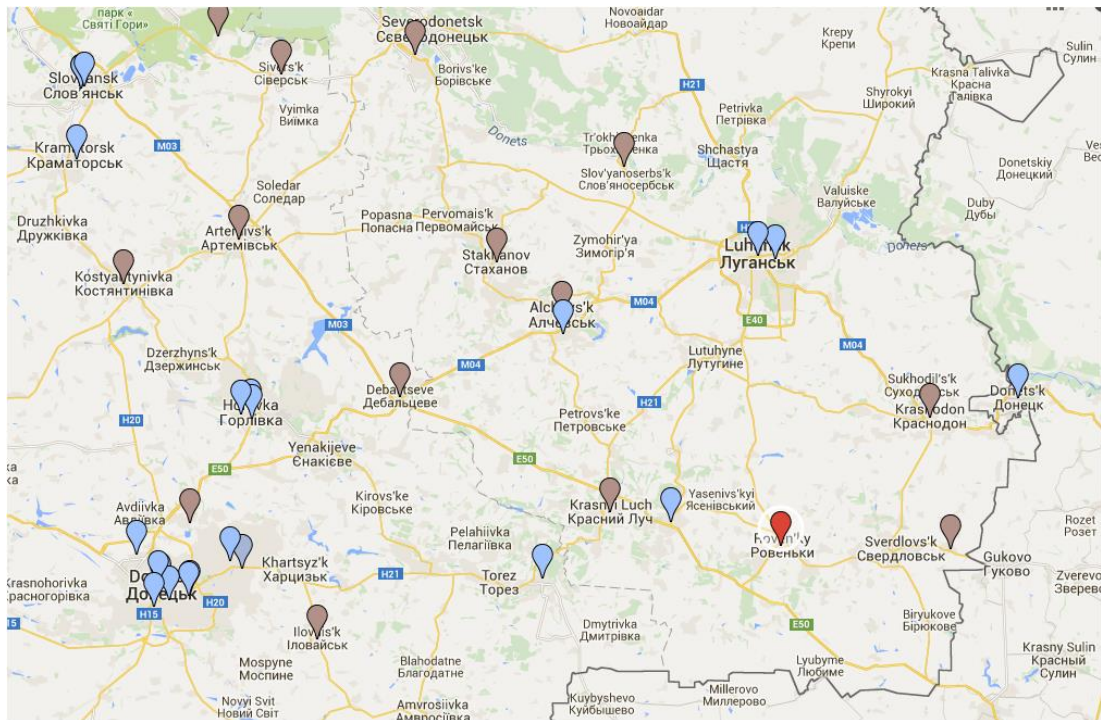
4.19. ROWIENKI, BATALION ŚW. JERZEGO

■ Lokalizacja

Budynek bazy samochodowej [162] używany przez batalion Św. Jerzego [163].

Symbol batalionu Św. Jerzego [163, 164]

📍 Rowienki, batalion Św. Jerzego 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 4 osoby;

162) Ровеньки, Вул. Вигонна 1 → <https://goo.gl/AAKsm>

163) w języku rosyjskim: батальон Святого Георгия

164) <http://goo.gl/wFe7VJ>

- uzyskano bezpośrednią relację 1 osoby: C13.

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Niezależni dziennikarze, ofiary donosów, sprawcy przestępstw i wykroczeń.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniów przetrzymywano w przybudówce nieprzystosowanej do pełnienia funkcji aresztu, w pomieszczeniach jedno lub wieloosobowych.

Ofiara C13 zeznaje:

Zamknięto nas w kanciapie przy garażu wielkości około 25 m2. Przebywałem tam 49 dni. Było tam cały czas między 7 a 15 więźniów – często się zmieniali.

■ Opis zbrodni

Więźniowie byli codziennie bici podczas przeszuchań [165].

Ofiara C13 zeznaje:

Często u nas w celi, właściwie codziennie w dzień albo w nocy kogoś bili. Zwłaszcza nowo przybyłych. Bili rękami, nogami, kolbami karabinów (...) Raz widziałem, jak sześćdziesięciolatka podejrzanego o naprowadzanie ognia ukraińskiego bili młotkiem. Połamali mu żebra.

Zdarzało się, że bity więzień zmarł w wyniku pobicia.

---

165) <http://goo.gl/a717oj>

Ofiara C13 zeznaje:

Bili go w sąsiednim pomieszczeniu tak, że zanim donieśliśmy go na ich rozkaz do naszej celi, to umarł.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiary

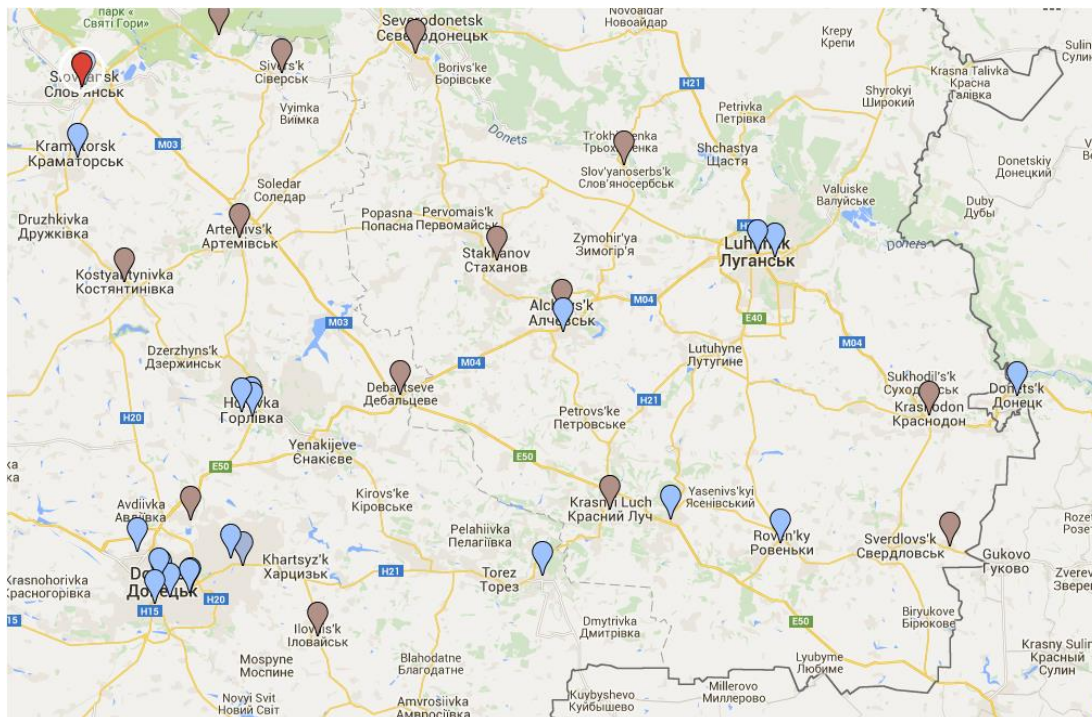
- pseudonim „Bagira” [191], imię Marina, około 25 lat, z Moskwy, żona Jury [234], (dowódcy batalionu), szef sztabu batalionu Św. Jerzego [163, 192]
- pseudonim „Berkut” [196], batalion Św. Jerzego [163]
- pseudonim „Beszenny” [198], około 25 lat, wysoki i wysportowany, mówi z rosyjskim akcentem, chwalił się, że jest z GRU [101]
- pseudonim „Małoj” [256], imię Jura, batalion Św. Jerzego [163], budynek bazy samochodowej w Rowienkach [162], naczelnik sztabu batalionu, szatyn niski krótki zarost, kapitan w Ługańskiej Republice Ludowej, rodzina po stronie ukraińskiej
- pseudonim „Wania” [297], pseudonim „Dikyj”, miejscowy separatysta w Rowienkach [90], wysoki, chudy, sadystyczny, brak dokładnych danych
- Jura [234], brak dokładnych danych, dowódca batalionu Św. Jerzego [163], około 30 lat, z Moskwy [235]

4.20. SŁOWIAŃSK, ODDZIAŁY SAMOOBRONY DONIECKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ

■ Lokalizacja

Była siedziba Służby Bezpieczeństwa Ukrainy [166].

📍 Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 17 osób;
- uzyskano bezpośrednio relacje 4 osób: C1, C5, C11, C16.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

166) Славянск, вул. Карла Маркса 32 → <https://goo.gl/d5hJ1b>

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską, niezależni dziennikarze, jeńcy wojenni.

Była siedziba Służby Bezpieczeństwa Ukrainy [167].

■ Warunki przetrzymywania

Więźniów przetrzymywano w piwnicy nieprzystosowanej do pełnienia funkcji aresztu, w pomieszczeniach jednoosobowych lub wieloosobowych. Większość więźniów spała bezpośrednio na betonowej posadce. Większość więźniów miała zastonięte lub zalepione oczy, a ręce związane taśmą klejącą. Przez wiele dni nie wyprowadzano jeńców do toalety, w związku z tym załatwiali potrzeby fizjologiczne w pomieszczeniach, w których byli przetrzymywani, np. do butelek.

Ofiara C16 zeznaje:

W tej piwnicy była jedna butelka na mocz i jedna z wodą. Do jedzenia nie dostałem nic przez dwa dni. Spałem na ziemi.

167) <http://goo.gl/IHvClp>

Pomieszczenie, w którym torturowano więzionych w byłym budynku Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Słowiańsku [34]. Zdjęcie własne autorów.

Więźniów pozbawiano jedzenia przez kilka dni z rzędu.

Ofiara C11 zeznaje:

Dali nam zupę i wodę. Pierwszy raz od trzech dni mogliśmy zjeść i napić się.

■ Opis zbrodni

Na więźniów wywierano presję psychiczną poprzez częste ich poniżanie.

Ofiara C11 zeznaje:

Kazali się rozbierać i grozili zgwałceniem.

Więźniowie byli codziennie bici podczas przesłuchań. Do bicia więźniów sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar używali milicyjnych pałek i plastikowych rurek, którymi biło w kolana.

Ofiara C11 zeznaje:

W tym dniu otrzymałem 26 uderzeń kolbą automatu.

Do zadawania bólu więzionym używano także paralizatorów elektrycznych.

Ofiara C11 zeznaje:

Bili też nogami i rękami, a także razili prądem z „elektroszokerów”.

Zdarzały się przypadki kłucia więźniów szydłem szewskim po nogach i brzuchu oraz przecinania nożem skóry lub przebijania mięśni.

Ofiara C5 zeznaje:

Podczas przesłuchania cały czas mnie bili i kłuli szydłem szewskim po nogach i brzuchu. Przecięli mi też nożem palec do kości.

Więźniów umieszczano w niewygodnej pozycji przez długi okres czasu.

Ofiara C1 zeznaje:

Spędziłem trzy doby przykuty do dolnej części krzesła z zasłoniętymi oczami.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Anosow Wiktor Juriewicz [182], pseudonim „Nos”, urodzony 31 października 1965 roku, Naczelnik Policji Wojskowej [183, 184, 185, 186, 187]

→ patrz także: [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

→ patrz także: [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119

[186]

- Girkin Igor Wsiewołodowicz [26], pseudonim Igor (Iwanowicz) Strietkow, urodzony 17 grudnia 1970 roku, obywatel rosyjski, pułkownik rezerwy wojsk specjalnego przeznaczenia Głównego Zarządu Wywiadowczego Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej [222] [223, 224]

→ patrz także: [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119

[224]

- Ziobanow Aleksandr Wiktorowicz [304], pseudonim „Zubr” [305]

- pseudonim „Giwi” [225], Gruzin, brak dokładnych danych

- pseudonim „Wania” [296], brak dokładnych danych

- pseudonim „Zub” [306], Rosjanin, jeden z przestuchujących

- pseudonim „Roma” [283], pseudonim „Beria”, szef strażników najpierw w byłej siedzibie Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, potem naczelnik aresztu milicyjnego w Słowiańsku [34]. Były milicjant z rejonu Pereza

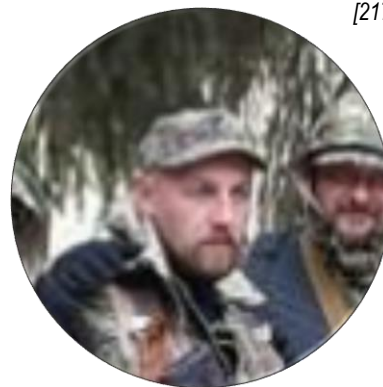
→ patrz także: [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119

[305]

- „Dima” [216, 217], pseudonim „Kozak”, ze Słowiańska [34]

[217]

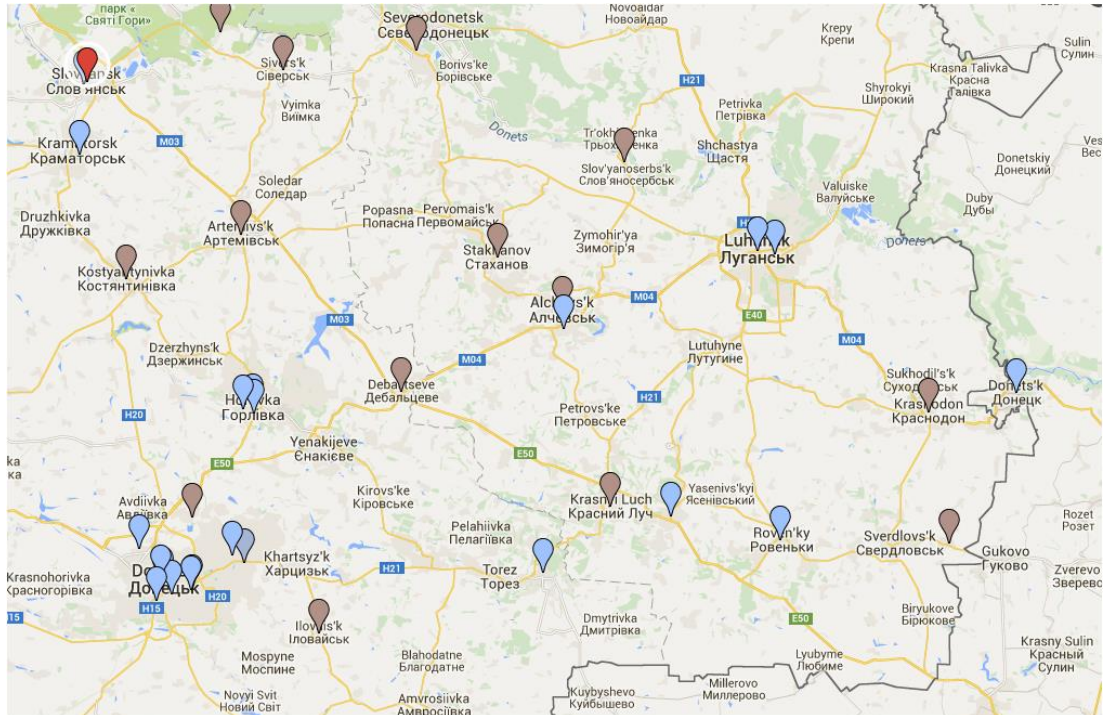

•

4.21. SŁOWIAŃSK, REJONOWY ARESZT MILICYJNY

■ Lokalizacja

Rejonowy areszt milicyjny [168].

📍 Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 17 osób;
- uzyskano bezpośrednie relacje 2 osób: C1, C5.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

168) Славянск, вул. Леніна 30 → <https://goo.gl/eLV5Ec>

Rejonowy areszt milicyjny w Słowiańsku [169]

■ **Więżniowie**

Kryminaliści i więźniowie polityczni.

■ **Warunki przetrzymywania**

Więżniowie przetrzymywani byli w celach aresztu milicyjnego.

■ **Opis zbrodni**

Więżniów rozstrzeliwano.

Ofiara C1 zeznaje:

Osoby rozstrzeliwane skazywane były przez trybunały tzw. „trojki”, które zbierały się pomiędzy dwunastą a pierwszą w nocy (...) Ofiarom zawiązywali oczy i nakładali na głowę folię przed rozstrzelaniem (...) Strzelano im z automatów w tył głowy.

169) <http://goo.gl/9UolPU>

Podczas przesłuchań więźniów zmuszano do składania określonych zeznań.

Ofiara C1 zeznaje:

Podczas przesłuchań zmuszali mnie do przyznania się, że byłem na Majdanie i że współpracowałem z Armią Ukraińską.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- Girkin Igor Wsiewołodowicz [26], pseudonim Igor (Iwanowicz) Strietkow, urodzony 17 grudnia 1970 roku, obywatel rosyjski, pułkownik rezerwy wojsk specjalnego przeznaczenia Głównego Zarządu Wywiadowczego Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej [222] [223, 224]

→ patrz także: [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 113

- Anosow Wiktor Juriewicz [182], pseudonim „Nos”, urodzony 31 października 1965 roku, Naczelnik Policji Wojskowej [183, 184, 185, 186, 187]

→ patrz także: [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

→ patrz także: [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 113

- pseudonim „Jołka” [233], pseudonim „Berkutowiec”, Rosjanin z Symferopola [177] na Krymie. „Jołka”, bo miał czapkę ze znaczkami podobnymi do choinki. Jasne włosy. Wzrost około 165 cm, mówił o sobie „zabijanie to moja specjalność”. Jeden z odpowiedzialnych za tortury w budynku Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Słowiańsku [34]
- pseudonim „Roma” [283], pseudonim „Beria”, szef strażników najpierw w byłej siedzibie Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, potem naczelnik aresztu milicyjnego w Słowiańsku [34]. Były milicjant z rejonu Pereza

→ patrz także: [Słowiński, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 113

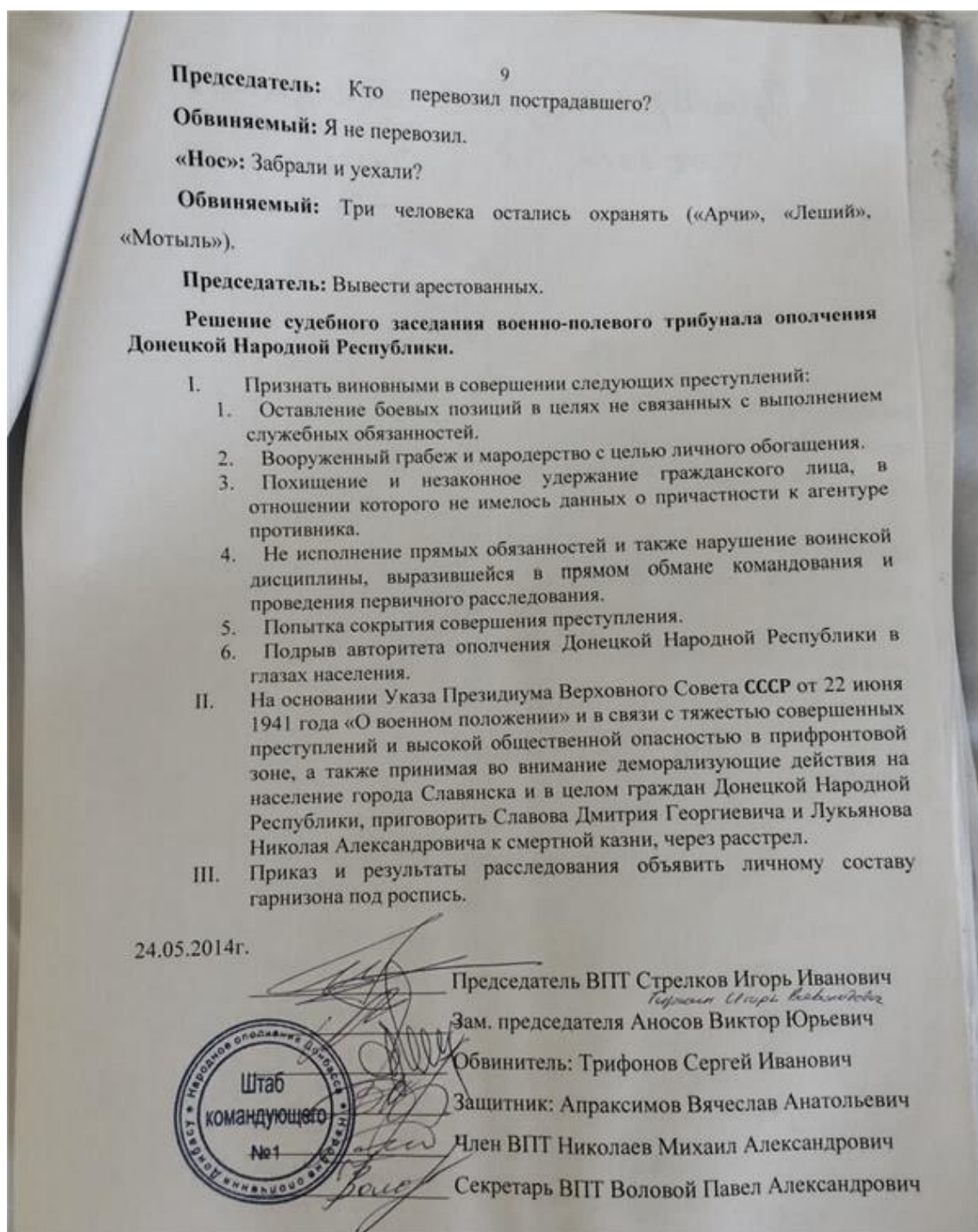
- Zdryljuk Siergiej Anatoliewicz [44], pseudonim „Abwer”.; urodzony 23 lipca 1972 roku [301, 302, 303]

→ patrz także: [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79

- Trifonow Siergiej Iwanowicz [295], pseudonim „Trifon”

[303]

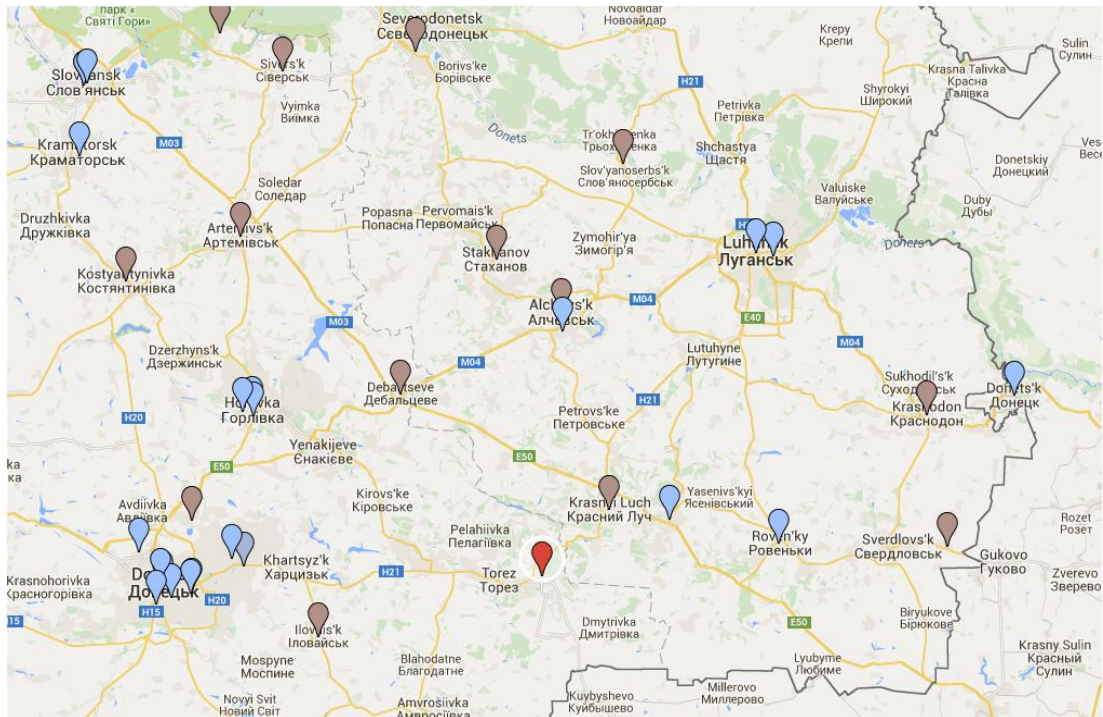

Orzeczenie „trybunatu” o skazanie na śmierć przez rozstrzelanie [170], podpisane m in. przez [Strielkowa](#) [26] i [Trifonowa](#) [295].
W punkcie II podpisani jako „podstawę prawną” wyroku śmierci wskazują uchwałę Prezydium Rady Najwyższej ZSSR z 22 czerwca 1941 roku o Stanie Wojennym (!)

4.22. ŚNIEŻNE, POSTERUNEK MILICJI

■ Lokalizacja

Posterunek milicji [171] w Śnieżnem [172].

📌 Śnieżne, posterunek milicji 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 13 osób;
- uzyskano bezpośrednio relacje 5 osób: C21, C 22, C23, C24, C26.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

171) Snizhne, Милицейская 2 → <https://goo.gl/IICHJ7>

172) w języku ukraińskim: Snizhne; w języku rosyjskim: Снежное

■ Więźniowie

Jeńcy wojenni.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniów przetrzymywano po 6-8 osób, w pomieszczeniach przeznaczonych dla dwóch osób. Do jedzenia więźniowie otrzymywali dziennie owsiankę gotowaną z pszenicą rozcieńczoną wodą i jeden kawałek ciemnego chleba.

Ofiara C22 zeznaje:

Po przesłuchaniu zostaliśmy rozdzieleni do cel aresztu. W celi, gdzie ja byłem było nas 10 osób. Sądząc po liczbie łóżek, cela była przeznaczona tylko dla dwóch osób. Zważywszy, że były tylko dwa łóżka, leżeliśmy na nich na zmianę, podczas gdy inni pozostawali na ziemi.

■ Opis zbrodni

Więźniowie codziennie zmuszani byli do pracy przy odgruzowywaniu i do grzebania zmarłych. Więźniowie zostali wykorzystani propagandowo do pochówku zabitych separatystów w trakcie uroczystości w Sawur-Mohyła [173].

W stosunku do więźniów używano gróźb, a niektórzy zostali pobici.

Ofiara C21 zeznaje:

Poza tym straszono nas używając zwrotów takich, jak: „wydtubię Ci oczy”, „zmiażdżę Ci dłonie”, „strzelę Ci w brzuch i wykrwawisz się na śmieć”, „wrzucę Cię do bagna” itd.

Więźniów straszono, mówiono, że mogą uratować swoje życie tylko, jeżeli przyłączą się do sił Donieckiej Republiki Ludowej.

173) <http://goo.gl/ZKBWzv>

Ofiara C21 zeznaje:

Podczas obowiązkowych prac strażnik wywierał presję moralną na jeńców, straszonych, że ich życie będzie niemal skończone, jeżeli nie przejdą na stronę Donieckiej Republiki Ludowej.

Niektórzy więźniowie byli bici przez strażników kolbami karabinów.

Ofiara C21 zeznaje:

Niektórzy strażnicy bili jeńców kolbami karabinów.

W stosunku do więźniów stosowano także inne wymyślne kary i tortury.

Ofiara C22 zeznaje:

Na podwórku na przeciwko garażu stał zepsuty samochód UAZ. Ludzie z Donieckiej Republiki Ludowej przykuli do niego mężczyznę rozebranego do majtek. Powiedzieli nam, że tak skończy każdy, kto nie słucha ich rozkazów. Powiedzieli nam również, że jeżeli ktokolwiek poda mu wodę, to skończy na jego miejscu.

Zważywszy na fakt, że dni były bardzo gorące, a noce już zimne, ten mężczyzna po pięciu dniach umarł z odwodnienia, ponieważ nie dawano mu jeść ani pić. Cierpienie tego człowieka odbywało się na naszych oczach, ponieważ widzieliśmy go codziennie wychodząc do przymusowej pracy rano i wracając wieczorem.

Żołnierze ukraińscy wzięci do niewoli zmuszeni do śpiewania hymnu Federacji Rosyjskiej [174]

Więźniowie wykorzystywani byli również do celów propagandowych a ci, którzy nie chcieli współpracować, byli karani.

Ofiara C22 zeznaje:

Kiedy pracowaliśmy przy rozbiórce czteropiętrowego domu mieszkalnego, naprzeciwko urzędu podatkowego, podjechał do nas biały samochód z napisem OBWE. Wyszło z niego trzech ludzi chronionych przez uzbrojonych strażników z Berkutu. Wiem to, ponieważ na mundurach w części pleców mieli napis „Berkut”. Podszedł do mnie dziennikarz New York Timesa z tłumaczem, przez którego się kontaktowałam.

174) <https://goo.gl/pa7GzP>

Spytał mnie, dlaczego tu jesteśmy, jak jesteśmy przetrzymywani i traktowani i dlaczego musiałem uczestniczyć w wojnie. Ponieważ te pytania były prowokacyjne i zmierzały do dyskredytacji Ukrainy, odmówiłem na nie odpowiedzi. Później bojownicy „Opłotu” [23], którzy pilnowali nas podczas wykonywania prac zaczęli grozić. Wieczorem, kiedy wróciliśmy z pracy zostałem pobity przez strażników, którzy byli przy mojej rozmowie z dziennikarzem.

■ **Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar**

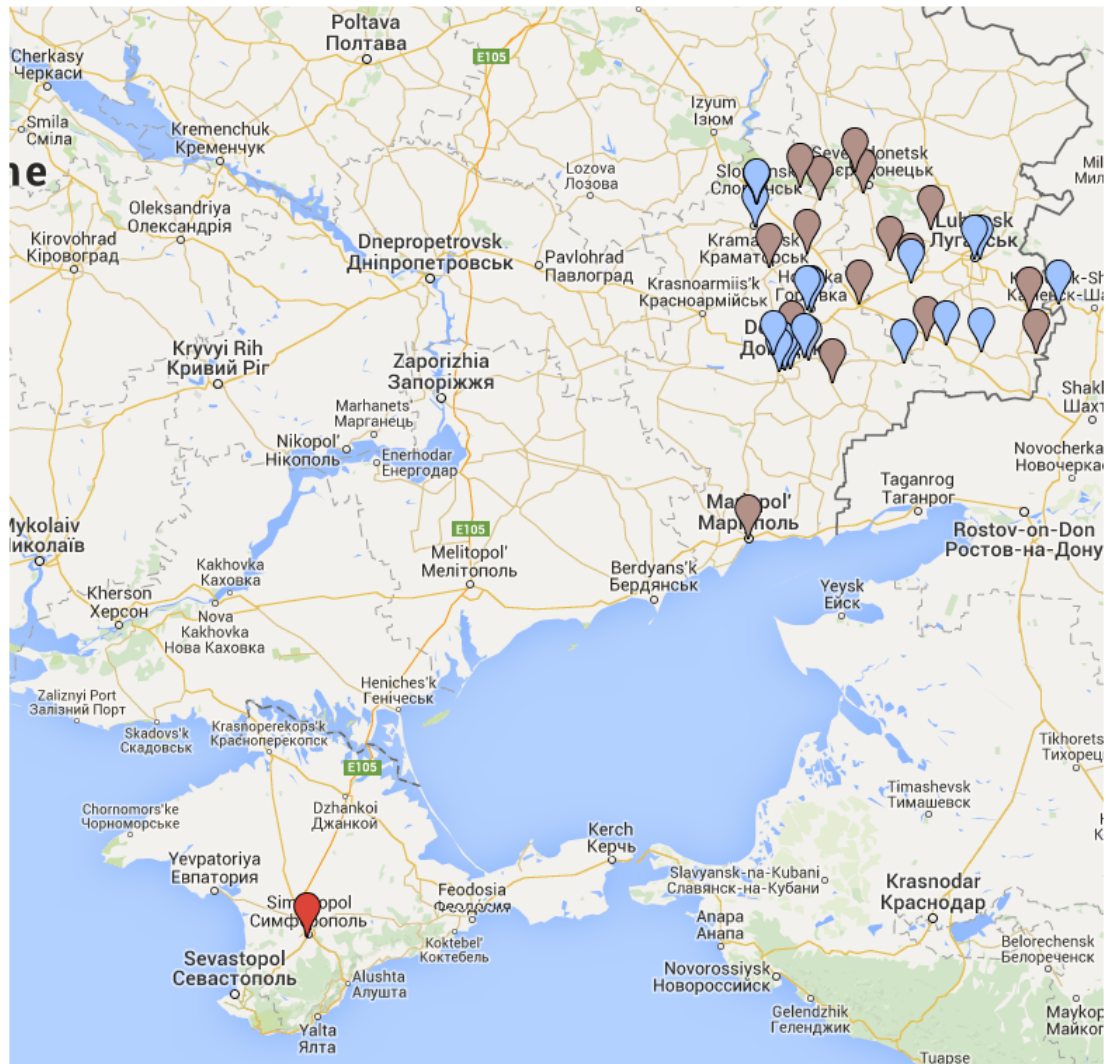
Brak dokładnych danych.

4.23. SYMFEROPOL, SIEDZIBA ARMII KRYMSKIEJ

■ Lokalizacja

Budynek Wojskowej Komisji Uzpełnień [175, 176] w Symferopolu [177], siedziba Armii Krymskiej [178].

📍 Symferopol, siedziba Armii Krymskiej 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych 📍 Pozostałe wymienione miejscowości

175) Симферополь, Учебный переулок 6 → <https://goo.gl/P6X0IX>

176) Informacja o zajęciu Wojskowej Komendy Uzpełnień przez bojowników generała Kuzniecowa → <http://goo.gl/Fr734N>

177) w języku ukraińskim: Симферополь; w języku rosyjskim: Симферополь

178) Вує може chodzi tu o tzw. „Самооброу Аксјоуова” – формажу контроловану пруж Федеражу Росыјску → <http://goo.gl/OGWSW2>

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 8 osób;
- uzyskano bezpośrednią relację 1 osoby: C12.

Szczegółowa relacja z danymi personalnymi świadka zostanie przekazana Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Więźniowie polityczni zatrzymani za działalność pro-ukraińską.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniowie byli przetrzymywani w pomieszczeniach piwnicznych nieprzystosowanych do przetrzymywania osób.

■ Opis zbrodni

Więźniowie byli codziennie bici i torturowani podczas przesłuchań.

Ofiara C12 zeznaje:

Całą noc nas przesłuchiwali i bili.

Więźniów torturowano prądem.

Ofiara C12 zeznaje:

Posadzili mnie na krześle i przylepili ręce do poręczy, a nogi do nóg krzesła. Następnie podłączyli kable do moich dłoni i karku. W sumie trzy razy puszczaali prąd.

Zdarzały się przypadki zadawania ran przy pomocy broni pneumatycznej.

Ofiara C12 zeznaje:

Kazali mi położyć dłonie na kolanach i strzelali z wiatrówki do dłoni i nóg około 20-30 razy. Na nogach miałem dzinsy, które ochraniały nogi, ale do dłoni wbijał się śrut.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiary

- Kuzniecowa Walerij [253], minister obrony Krymu, głównodowodzący [254] Armii Krymskiej
- pseudonim „Den” [214], strażnik, sadysta
- pseudonim „Małoj” [257], Armia Krymu [258], ochroniarz z Wojskowej Komendy Uzupełnień z Symferopola [177]

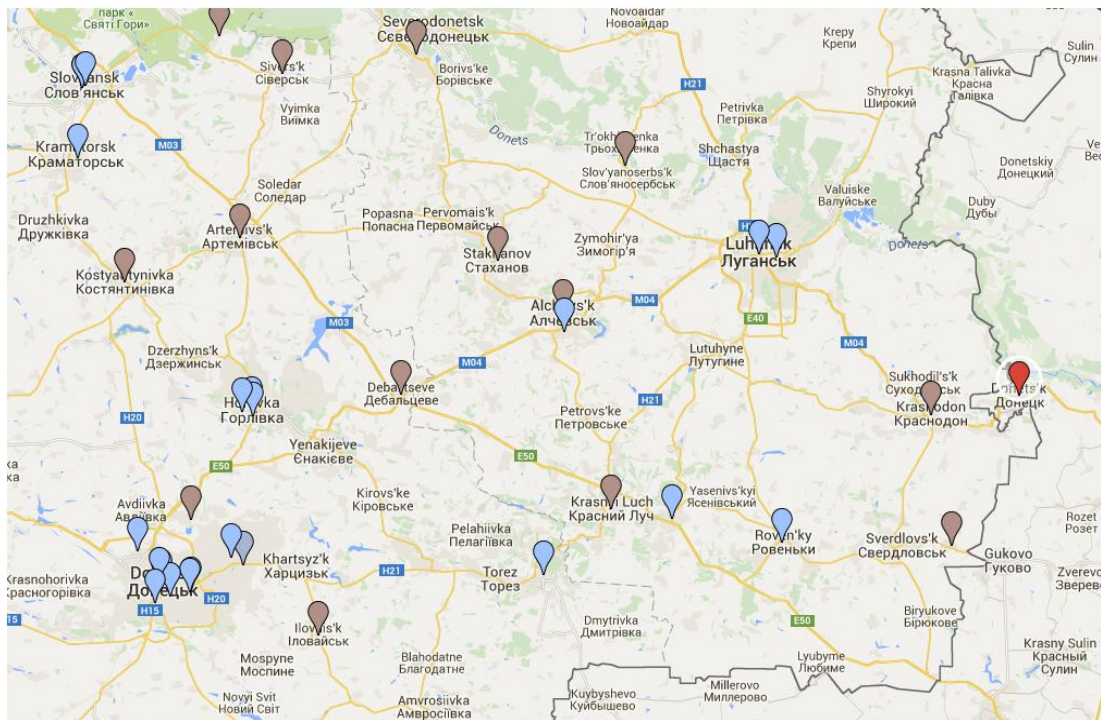
4.24. DONEYCK (ROSJA), MIEJSCE PRZESŁUCHAŃ FSB FEDERACJI ROSYJSKIEJ

Symbol FSB
Federacji
Rosyjskiej [137]

■ Lokalizacja

Budynek bazy samochodowej w Doniecku w Rosji [179] –
dokładnego adresu nie ustalono.

📍 Donieck (Rosja), miejsce przesłuchań FSB Federacji Rosyjskiej 📍 Pozostałe lokalizacje popełnienia zbrodni wojennych
Pozostałe wymienione miejscowości

179) w języku rosyjskim: Донецк → Donieck (do 1955 roku Gundorowka) – miasto w południowej Rosji, w obwodzie rostowskim. Nie mylić z Donieckiem na terenie Ukrainy

■ Ofiary

W tej lokalizacji:

- zidentyfikowano 11 osób, od których uzyskano bezpośrednie relacje: C27, C28, C29, C30, C31, C32, C33, C34, C35, C36, C37.

Szczegółowe relacje z danymi personalnymi świadków zostaną przekazane Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

■ Więźniowie

Żołnierze ukraińskich sił zbrojnych.

■ Warunki przetrzymywania

Więźniowie przetrzymywani byli w pomieszczeniach do tego nieprzystosowanych.

■ Opis zbrodni

Więźniowie zostali wywiezieni na terytorium Federacji Rosyjskiej i tam poddani przesłuchaniom przez pracowników Federalnej Służby Bezpieczeństwa [137] Federacji Rosyjskiej.

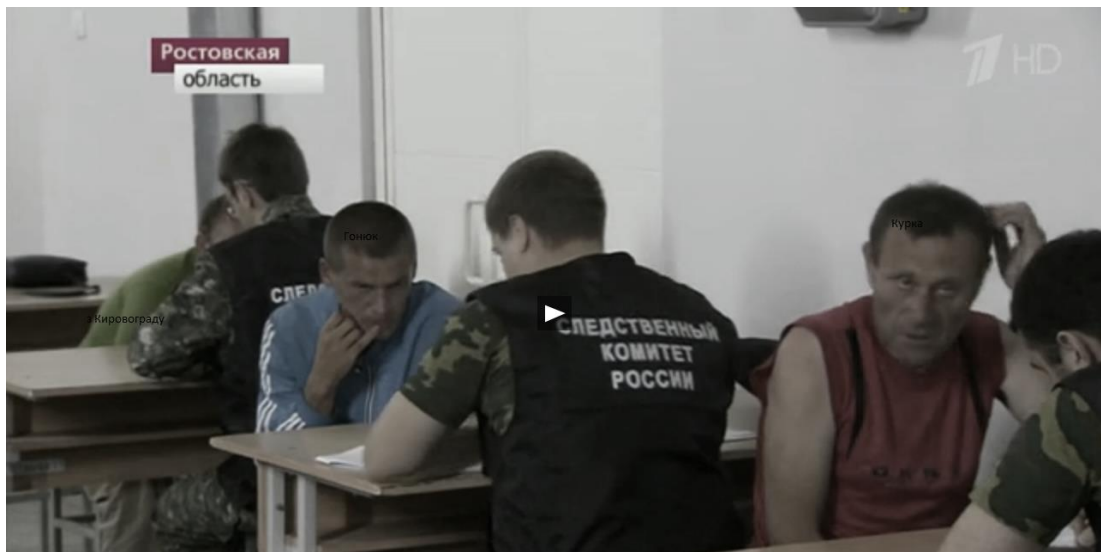
Ofiara C27 zeznaje:

Byli tam umundurowani mężczyźni w czarnych kominiarkach ze specjalnych wydziałów rosyjskiej FSB [137], ponieważ mieli nietypowe mundury i buty. Byliśmy przesłuchiwani przez komitet śledczy, ponieważ żołnierze mieli kurtki z napisem „Komitet Śledczy Federacji Rosyjskiej”, przyjechali samochodem z napisem „Komitet Śledczy Federacji Rosyjskiej”. Mieli również protokoły przesłuchania Komitetu Śledczego.

W trakcie prowadzonych przesłuchań, stosowano groźby i poniżano przesłuchiwanym.

Ofiara C27 zeznaje:

Podczas przesłuchań grozili nam w różny sposób. Na przykład: „jak nie będziesz mówić ogłosimy, że jesteś z Prawego Sektora i przekazemy cię separatystom, a oni Cię zabiją (...) Podczas przesłuchań stale mnie straszili przemocą fizyczną, ciężkimi torturami, powolną i bolesną śmiercią i jednocześnie przemocą wobec mojej rodziny (...) Przesłuchania przeprowadzane były przez żołnierzy, wśród których były osoby narodowości kaukaskich. Podczas przesłuchań pokazywali broń, poniżali nas i namawiali do przejścia na ich stronę.

Wzięci do niewoli żołnierze ukraińscy przesłuchiwani przez rosyjskich śledczych [180]

Przesłuchania te filmowano, a więźniów zmuszano do wypowiedzi przed kamerami dziennikarzy telewizji rosyjskiej. Jeżeli nie chcieli udzielić takiej wypowiedzi, jak im kazano, straszono ich i bito.

Ofiara C27 zeznaje:

Po tym, jak odmówiliśmy rozmowy z reporterami rosyjskiej TV, kilku uzbrojonych mężczyzn w kominiarkach podeszło i zabrało trzech moich kolegów. Zabrano ich w nieznanym kierunku. Byłem przesłuchiwany przez całą noc. Straszili mnie, poniżali, nie dali mi jeść, pić ani spać.

180) Film został usunięty z adresu <https://www.youtube.com/watch?v=k5nHxsruoQE> po zrobieniu przedstawionego kadru

Ofiara C34 zeznaje:

Podczas przesłuchania na terenie punktu kontrolnego w Doniecku, przyjechało kilka grup dziennikarzy rosyjskiej TV. Zmuszano nas do udzielania wywiadów, ale wszyscy odmówiliśmy. Po naszej odmowie dwóch mężczyzn w czarnych mundurach i kominiarkach podeszło do mnie. Myślę, że byli z oddziałów specjalnych FSB [137], bo mieli nietypowe mundury i buty. Zabrali mnie i moją koleżkę. Zabrali nas z powrotem na punkt kontrolny Izvaryne [181].

Tam zaczęli mnie przesłuchiwać. Powiedzieli mi, że muszę powiedzieć rosyjskim reporterom wszystko, co mi rozkażą. Odmówiłem. Zaczęli mnie bić w taki sposób, żeby nie zostawić śladów. To był kolejny dowód, że są specjalistami z sił specjalnych. Powiedzieli, że jeżeli odmówię wywiadu kanałom rosyjskim, zabiją mnie, pochowają moje ciało i nikt nigdy się nie dowie, co się ze mną stało. Ich groźby były bardzo realistyczne.

■ Sprawcy wskazani w zeznaniach ofiar

- pseudonim „Korec” [242]
- pseudonim „Rem” [282], Rosjanin, dowódca grupy składającej się z separatystów i żołnierzy rosyjskich
- pseudonim „Stalker” [292]

---

181) w języku ukraińskim: Изварине; w języku rosyjskim: Изварино → <https://goo.gl/Vb45NP>

5. Opisy sprawców

- pseudonim „Abwer” → [Zdryljuk Siergiej](#) [44]
- pseudonim „Adrenalin” → [Kolesnik Iwan Iwanowicz](#) [237]
- Anosow Wiktor Juriewicz [182], pseudonim „Nos”, urodzony 31 października 1965 roku, Naczelnik Policji Wojskowej [183, 184, 185, 186, 187]
→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34
→ [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 113
→ [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119
- pseudonim albo imię „Artiom” [188], separatysta z batalionu „Wostok” [10], pochodzi prawdopodobnie ze Słowiańska [34]
→ [Donieck, batalion „Wostok”](#), str. 50
- pseudonim „Aryj” [189], szef bazy w Makiejewce [46]
→ [Makiejewka, oddział Kozaków Dońskich](#), str. 97
- pseudonim „Babaj” → [Możaew Aleksandr Iwanowicz](#) [273]
- pseudonim „Bacza” [190], Osetyniec wyróżniający się okrucieństwem
→ [Donieck, batalion „Wostok”](#), str. 50
- pseudonim „Bagira” [191], imię Marina, około 25 lat, z Moskwy, żona [Jury](#) [234], (dowódcy batalionu), szef sztabu batalionu Św. Jerzego [163, 192]
→ [Rowienki, batalion Św. Jerzego](#), str. 110

[186]

182) w języku rosyjskim: Аносов Виктор Юрьевич, Нос

183) <http://goo.gl/j4HCWI>

184) <http://goo.gl/j4HCWI>

185) <http://goo.gl/W3Tvmi>

186) <http://goo.gl/iLPkcl>

187) <https://goo.gl/dNOahk>

188) w języku rosyjskim: Артём

189) w języku rosyjskim: Арий

190) w języku rosyjskim: Бача

191) w języku rosyjskim: Марина, Багира

192) <http://goo.gl/8Yyy4g>

- pseudonim „Balu” [193], dobrze zbudowany, szef „Fary” [220], „Ryżej” [284] i „Kacpra”
→ [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79
- pseudonim „Batman” → [Biednow Aleksandr Aleksandrowicz](#) [81]
- pseudonim „Baton” [194], około 21 lat, 165-170 cm wzrostu, blizny na twarzy, jak po ospie, odznaczający się sadyzmem
→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34
- Bazylewicz Aleksandr [195], około 55 lat, z Makiejewki [46]
→ [Makiejewka, Rosyjska Prawosławna Armia](#), str. 101
- pseudonim „Beria” → pseudonim „Roma” [283]
- pseudonim „Berkut” [196], batalion Św. Jerzego [163]
→ [Rowienki, batalion Św. Jerzego](#), str. 110
- pseudonim „Berkutowiec” → pseudonim „Jołka” [233]
- pseudonim „Beszenny” [198], około 25 lat, wysoki i wysportowany, mówi z rosyjskim akcentem, chwalił się, że jest z GRU [101]
→ [Rowienki, batalion Św. Jerzego](#), str. 110

---

193) w języku rosyjskim: Бальу
194) w języku rosyjskim: Батон
195) w języku rosyjskim: Базилевич Александр
196) w języku rosyjskim: Беркут
197) w języku rosyjskim: Ёлка, Беркутовец
198) w języku rosyjskim: Бешенный

- Bezler Igor Nikolajewicz [49], pseudonim „Bes”, urodzony 30 grudnia 1965 roku [199, 200]

→ [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79

[200]

- Biednow Aleksandr Aleksandrowicz [81], pseudonim „San-Sanycz”, pseudonim „Batman” [201], twórca grupy szybkiego reagowania „Batman” [82], prawdopodobnie zastrzelony w dniu 1 stycznia 2015 roku podczas próby zatrzymania na polecenie prokuratury Ługańskiej Republiki Ludowej w związku z zarzutami o działalność przestępczą [202, 203]

→ [Ługańsk, siedziba Grupy Szybkiego Reagowania „Batman”](#), str. 89

[203]

- pseudonim „Bes” → [Bezler Igor Nikolajewicz](#) [49]
- pseudonim „Bloha” [204], były funkcjonariusz Berkutu z Doniecka

→ [Donieck, batalion „Wostok”](#), str. 50

---

199) <http://goo.gl/mpwqej>
200) <https://goo.gl/vbR9op>
201) <http://goo.gl/gLfSDR>
202) <http://goo.gl/rok7oQ>
203) <http://goo.gl/OU8mbP>
204) w języku rosyjskim: Блоха

- Borodaj Aleksandr Jurjewicz [55, 205], urodzony 25 lipca 1972 roku w Moskwie, obywatel rosyjski związany z najwyższymi kręgami władzy Rosji, uczestniczył czynnie w przejmowaniu przez Rosję Półwyspu Krymskiego. Po rozpoczęciu okupacji wschodniej części Ukrainy został premierem Donieckiej Republiki Ludowej [206]. W sierpniu zastąpiony na tym stanowisku przez [Aleksandra Zacharczenkę](#) [19] powrócił do Rosji [207]

[207]

→ [Donieck, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok”](#), str. 65

- pseudonim „Bosman” [208], zastępca [Igora Bezlera](#) [49], szef ochrony budynku Administracji w Gorłówce [45]

→ [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79

- pseudonim „Chirurg” [209], pseudonim pochodzi od instrumentów chirurgicznych, którymi torturował ludzi, około 40 lat, dobrze zbudowany, średniego wzrostu, jasne oczy, prawdopodobnie 1 stycznia 2015 roku zatrzymany przez Służbę Bezpieczeństwa Ukrainy

→ [Perewalsk, Kozacka Gwardia Narodowa](#), str. 106

- pseudonim „Cygan” [210], szef NKWD Donieckiej Republiki Ludowej w budynku administracji w Gorłówce [45]

→ [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79

- pseudonim „Czerkaszyn” [211], prawdopodobnie naczelnik więzienia, były kierowca trolejbusu, brak dokładnych danych

→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

---

205) <https://goo.gl/Likubl>

206) <http://goo.gl/aXqP6h>

207) <http://goo.gl/cX8o7l>

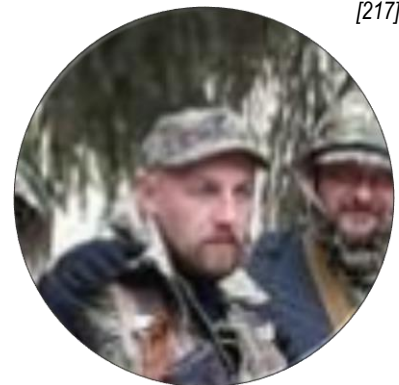
208) w języku rosyjskim: Босман

209) w języku rosyjskim: Хирург

210) w języku rosyjskim: Цыган

211) w języku rosyjskim: Черкашин

- pseudonim „Czornyj” [94], być może pseudonimy lub imiona Aleksandr, Oleg, pochodzi z Połtawy, prawa ręka [Igora Bezlera](#) [49]
  - [Antracyt, Komendantura Miasta](#), str. 31
  - [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79
- pseudonim „Czornyj” [212], separatysta, ciemna karnacja, około 30 lat, wysoki kozak
  - [Perewalsk, Kozacka Gwardia Narodowa](#), str. 106
- pseudonim „Dawid” [213], imię Andriej, śledczy, były naczelnik jednego z wydziałów donieckiej milicji, brak dokładnych danych
  - [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34
- pseudonim „Den” [214], strażnik, sadysta
  - [Symferopol, siedziba Armii Krymskiej](#), str. 129
- pseudonim „Died” [215], szef bazy w budynku Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Kramatorsku [41]
  - [Kramatorsk](#), str. 85
- pseudonim „Dikyj” → pseudonim „Wania” [297]
- „Dima” [216, 217], pseudonim „Kozak”, ze Słowiańska [34]
  - [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 113

---

212) w języku rosyjskim: Чорный
213) w języku rosyjskim: Давид, Андрей
214) w języku rosyjskim: Дэнб
215) w języku rosyjskim: Дед
216) w języku rosyjskim: Дима, Казак
217) Zdjęcie przesłane przez ofiarę C5

- pseudonim „Dżin” [218], imię Iwan, brak dokładnych danych
→ [Donieck, batalion „Wostok”, str. 50](#)
- pseudonim „Esau” [219], z brodą w mundurze kozaków rosyjskich, około 35-40 lat, czarne włosy i broda
→ [Kramatorsk, str. 85](#)
- pseudonim „Fara” [220], były taksówkarz z Doniecka
→ [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej, str. 79](#)
- pseudonim „Fizruk” [221], Rosjanin, były nauczyciel wychowania fizycznego w Rosji, wysoki, łysy
→ [Donieck, batalion „Wostok”, str. 50](#)
- Girkin Igor Wsiewołodowicz [26], pseudonim Igor (Iwanowicz) Striełkow, urodzony 17 grudnia 1970 roku, obywatel rosyjski, pułkownik rezerwy wojsk specjalnego przeznaczenia Głównego Zarządu Wywiadowczego Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej [222] [223, 224]
 [224]
→ [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej, str. 113](#)
→ [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny, str. 119](#)
- pseudonim „Giwi” → [Tołstich Michaił Sergiejewicz \[29\]](#)
- pseudonim „Giwi” [225], Gruzin, brak dokładnych danych
→ [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej, str. 113](#)

---

218) w języku rosyjskim: Джин, Иван
219) w języku rosyjskim: Эсал
220) w języku rosyjskim: Фара
221) w języku rosyjskim: Физрук
222) <https://goo.gl/uk9iVv>
223) <https://goo.gl/eSEulg>
224) <http://goo.gl/zLGPcY>
225) w języku rosyjskim: Гиви

- pseudonim „Grek” [226], prawdopodobnie z Makiejewki [46], wiek około 50 lat, ciemne krótkie włosy, ogolony, bez brody, około 178 cm wzrostu

→ [Makiejewka, Rosyjska Prawosławna Armia](#), str. 101

- Hodakowski Aleksandr Sergejewicz [54], urodzony 18 grudnia 1972 roku, dowódca batalionu „Wostok” [10], były szef kontrwywiadu Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Doniecku [227, 228, 229]

→ [Donieck, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok”](#), str. 65

→ [Donieck, batalion „Wostok”](#), str. 50

- Jakowienko Wiaczestaw Anatoliewicz [230], pseudonim „Kercz”, urodzony 21 listopada 1982 roku, obywatel rosyjski, batalion „Wostok-13” [231] pod dowództwem [Hodakowskiego](#) [54], prawdopodobnie rozstrzelany przez innych Rosjan za rabunek [232]

→ [Donieck, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok”](#), str. 65

- pseudonim „Jołka” [233], pseudonim „Berkutowiec”, Rosjanin z Symferopola [177] na Krymie. „Jołka”, bo miał czapkę ze znaczkami podobnymi do choinki. Jasne włosy. Wzrost około 165 cm, mówił o sobie „zabijanie to moja specjalność”. Jeden z odpowiedzialnych za tortury w budynku Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Słowiańsku [34]

→ [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119

226) w języku rosyjskim: Грек

227) <http://goo.gl/BZ0XQU>

228) <http://goo.gl/AkmMoS>

229) <http://goo.gl/azvw3r>

230) w języku rosyjskim: Яковенко Вячеслав Анатольевич, Керчь

231) w języku rosyjskim: Восток-13

232) <https://goo.gl/BxruyB>

233) w języku rosyjskim: Ёлка, Беркутонец

- Jura [234], brak dokładnych danych, dowódca batalionu Św. Jerzego [163], około 30 lat, z Moskwy [235]

→ [Rowienki, batalion Św. Jerzego](#), str. 110

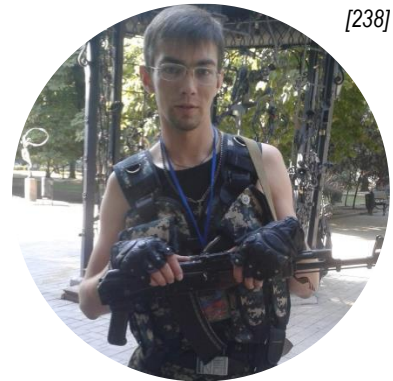
- pseudonim lub imię „Kacper” [236]

→ [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79

- pseudonim „Kercz” → [Jakowienko Wiczesław Anatoliewicz](#) [230]

- Kolesnik Iwan Iwanowicz [237], pseudonim „Adrenalin”, urodzony 8 września 1990 roku, porucznik, podległy „Motoroli” [27], szef strażników, starszy zmiany, dowódca jednego z oddziałów „Motoroli” [238]

→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

- pseudonim „Komar” [240], separatysta, Ukrainiec z batalionu „Wostok” [10], jego żona mieszka w Astrachaniu w Rosji

→ [Donieck, batalion „Wostok”](#), str. 50

- pseudonim „Konsul” [241], z oddziału [Giwiego](#) [29]

→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

- pseudonim „Korec” [242]

→ [Donieck \(Rosja\), miejsce przesłuchań FSB Federacji Rosyjskiej](#), str. 132

234) w języku rosyjskim: Юра

235) <http://goo.gl/PR2c0u>

236) w języku rosyjskim: Кацпер

237) w języku rosyjskim: Колесник Иван Иванович, Адrenalин

238) <https://goo.gl/pgTXKH>

239) w języku rosyjskim: Яковенко Вячеслав Анатольевич, Керчь

240) w języku rosyjskim: Комар

241) w języku rosyjskim: Консуль

242) w języku rosyjskim: Корец

- Kornijewskij Arkadij Juriewicz [243, 244], były funkcjonariusz Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Ługańsku

→ [Ługańsk, wojskowa komendantura Ługańskiej Republiki Ludowej](#), str. 93

[244]

- pseudonim „Kot” [245], wiek około 30 lat, niskiego wzrostu, broda, wąsy i czarne włosy krótko przystryżone

→ [Makiejewka, Rosyjska Prawosławna Armia](#), str. 101

- pseudonim „Kozak” [246], imię Władimir, brak dokładnych danych

→ [Donieck, batalion „Wostok”](#), str. 50

- pseudonim „Kozak” [247], naczelnik więzienia, wiek około 40-42 lat, sądząc po akcencie mógł być Rosjaninem

→ [Makiejewka, Rosyjska Prawosławna Armia](#), str. 101

- pseudonim „Kozak” → „Dima” [216]

- Kozicyń Nikołaj Iwanowicz [51], urodzony 20 czerwca 1956 roku, dowódca Kozackiej Gwardii Narodowej [248, 249]

→ [Perewalsk, Kozacka Gwardia Narodowa](#), str. 106

[249]

243) w języku rosyjskim: Корниевский Аркадий Юрьевич

244) <https://goo.gl/3ZSNiM>

245) w języku rosyjskim: Кот

246) w języku rosyjskim: Владимир, Казак

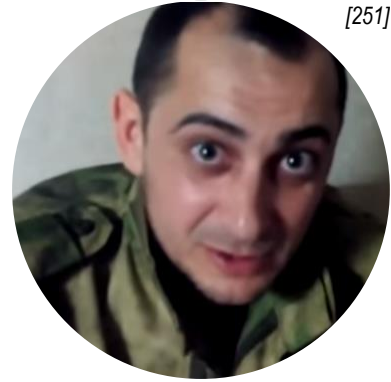
247) w języku rosyjskim: Казак

248) <https://goo.gl/51WwQ>

249) <http://goo.gl/jXW7sl>

- Kudrin Rusłan [250], pseudonim „Lis” [251]

→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

[251]

- pseudonim „Kuzmycz” [252], brak dokładnych danych

→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

- Kuzniecowa Walerij [253], minister obrony Krymu, głównodowodzący [254] Armii Krymskiej

→ [Symferopol, siedziba Armii Krymskiej](#), str. 129

- pseudonim „Lis” → [Kudrin Rusłan](#) [250]

- pseudonim „Małoj” [255], z miejscowości Jasinowata [47], wiek około 18 lat

→ [Donieck, batalion „Wostok”](#), str. 50

- pseudonim „Małoj” [256], imię Jura, batalion Św. Jerzego [163], budynek bazy samochodowej w Rowienkach [162], naczelnik sztabu batalionu, szatyn niski krótki zarost, kapitan w Ługańskiej Republice Ludowej, rodzina po stronie ukraińskiej

→ [Rowienki, batalion Św. Jerzego](#), str. 110

- pseudonim „Małoj” [257], Armia Krymu [258], ochroniarz z Wojskowej Komendy Uzupełnień z Symferopola [177]

→ [Symferopol, siedziba Armii Krymskiej](#), str. 129

---

250) w języku rosyjskim: Кудрин Руслан, Лис
251) <http://goo.gl/YqQ6b5>
252) w języku rosyjskim: Кузмышч
253) w języku rosyjskim: Кузнецов Валерий
254) <http://goo.gl/Dcvt7p>
255) w języku rosyjskim: Малой
256) w języku rosyjskim: Малой, Юра
257) w języku rosyjskim: Малой
258) w języku rosyjskim: Крымская Армия

- pseudonim „Małczun” [259], z Kramatorska [41], około 45 lat, 170-175 cm wzrostu, krótkie włosy, podobno miał na palcach ręki złodziejski tatuaż, pochodził z obwodu donieckiego, gdzie pracował u innego separatysty ze „służb specjalnych Donieckiej Republiki Ludowej” o pseudonimie „Edik” [260] (prawdopodobnie z Kramatorska [41]). Naczelnik kontrwywiadu
→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34
- pseudonim „Maniak” [261], z Woroneża, brak dokładnych danych
→ [Perewalsk, Kozacka Gwardia Narodowa](#), str. 106
- pseudonim „Maniak” [262], prawdopodobnie zatrzymany na polecenie prokuratury ługańskiej Republiki Ludowej w Ługańsku w dniu 30 grudnia 2014 roku [263]
→ [Ługańsk, siedziba Grupy Szybkiego Reagowania „Batman”](#), str. 89
- Miszenko Denis Igorewicz [264], z Nowogrodowki [265], urodzony 28 kwietnia 1996 roku, separatystyczny batalion „Opłot” [23] w Doniecku, brat [Sergieja Miszenki](#) [266]
→ [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45
- Miszenko Siergiej Igorewicz [266], z Nowogrodowki [265], urodzony 27 września 1990 roku, separatystyczny batalion „Opłot” [23] w Doniecku, brat [Denisa Miszenki](#) [264]
→ [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45
- pseudonim „Mongot” [103], z Krasnoarmiejska [267], człowiek [Aleksandra Zacharczenki](#) [19] z batalionu „Opłot” [23], później Rosyjska Prawosławna Armia [57, 268, 269, 270, 271]
→ [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45

---

259) w języku rosyjskim: Малчун

260) w języku rosyjskim: Эдик

261) w języku rosyjskim: Маняк

262) w języku rosyjskim: Маняк

263) <http://goo.gl/DqMV34>

264) w języku rosyjskim: Мищенко Денис Игоревич

265) w języku ukraińskim: Новгородівка; w języku rosyjskim: Новгородовка

266) w języku rosyjskim: Мищенко Сергей Игоревич

267) w języku ukraińskim: Красноармійськ; w języku rosyjskim: Красноармейск → <https://goo.gl/H9DdJg>

268) <http://goo.gl/lmUp5y>

269) <http://goo.gl/lHZV4N>

270) <http://goo.gl/qbrSh3>

271) <http://goo.gl/83dXnw>

- pseudonim „Moskwa” [272], Rosjanin

→ [Doneck, siedziba batalionu „Sparta”, str. 59](#)

- pseudonim „Motorola” → [Pawłow Arsenij Siergiejewicz](#) [27]

- Możaew Aleksandr Iwanowicz [273], pseudonim „Babaj”, członek grupy wyróżniających się okrucieństwem najemników osetyńskich, urodzony 21 września 1977 roku, obywatel rosyjski [274, 275, 276]

→ [Doneck, batalion „Wostok”, str. 50](#)

[274]

- pseudonim lub imię „Murza” [277], Czeczen, z batalionu „Wostok” [10] pod dowództwem [Hodakowskiego](#) [54], zginął pod Mariupolem, brak dokładnych danych

→ [Doneck, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok”, str. 65](#)

- pseudonim „Nos” → [Anosow Wiktor Juriewicz](#) [182]

- Nowikow Władimir Nikolajewicz [7], pseudonim „Ałabaj”, były kryminalista z Zaporozża [8], wyróżniający się okrucieństwem, urodzony 4 września 1974 roku, członek jednostki Kozaków Dońskich, którą dowodzi Jurij Safonienko [285]

→ [Makiejewka, oddział Kozaków Dońskich, str. 97](#)

[7]

- pseudonim „Odessa” [278], szef kontrwywiadu batalionu „Wostok” [10]

→ [Doneck, batalion „Wostok”, str. 50](#)

---

272) w języku rosyjskim: Москва

273) w języku rosyjskim: Можаяев Александр Иванович, Бабай

274) <http://goo.gl/WLnZE9>

275) <http://goo.gl/SGtjpG>

276) <https://goo.gl/qYkc92>

277) w języku rosyjskim: Мурза

278) w języku rosyjskim: Одесса

- pseudonim „Palycz” [279], separatysta z Gorłówki [45]

→ [Gorłówka, budynek Prokuratury](#), str. 73

- Pawłow Arsenij Siergiejewicz [27], pseudonim „Moto-rola”, urodzony 1983 roku, dowódca batalionu „Sparta” [28]. Arsenij Pawłow jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organizacji objętych sankcjami Unii Europejskiej [106]

→ [Donieck, batalion „Somalia”](#), str. 56

→ [Donieck, siedziba batalionu „Sparta”](#), str. 59

- pseudonim „Planszet” [280], chudy i wysoki, wiek około 18 lat, sądząc po akcencie mógł być Rosjaninem, jasna karnacja, ciemne włosy, bardzo agresywny

→ [Makiejewka, Rosyjska Prawosławna Armia](#), str. 101

- pseudonim „Rakibor” [281], były śledczy milicji w Doniecku, Rosyjska Prawosławna Armia [57], batalion „Opłot” [23]

→ [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45

- pseudonim „Rem” [282], Rosjanin, dowódca grupy składającej się z separatystów i żołnierzy rosyjskich

→ [Donieck \(Rosja\), miejsce przesłuchań FSB Federacji Rosyjskiej](#), str. 132

- pseudonim „Roma” [283], pseudonim „Beria”, szef strażników najpierw w byłej siedzibie Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, potem naczelnik aresztu milicyjnego w Słowiańsku [34]. Były milicjant z rejonu Pereza

→ [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 113

→ [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119

---

279) w języku rosyjskim: Палич
280) w języku rosyjskim: Планшет
281) w języku rosyjskim: Ракибор
282) w języku rosyjskim: Рем
283) w języku rosyjskim: Рома, Бэря

- pseudonim „Ryża” [284], sądząc po słownictwie musiała wcześniej pracować w prokuraturze lub milicji

→ [Gorłówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 79

- Safonienko Jurij Wiktorowicz [285], pseudonim „Batia”, pseudonim „Batia Doniecki”, urodzony 4 lutego 1967 roku, dowódca jednej z jednostek Kozaków Dońskich [286]

→ [Makiejewka, oddział Kozaków Dońskich](#), str. 97

- pseudonim „San-Sanycz” → [Biednow Aleksandr Aleksandrowicz](#) [81]
- pseudonim „Siewier” [287], imię Oleg, z Makiejewki [46], człowiek [Aleksandra Zacharczenki](#) [19] z batalionu „Opłot” [23], później Rosyjska Prawosławna Armia [57], komendant budynku siedziby batalionu „Wostok” [10] w Doniecku

→ [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45

→ [Donieck, siedziba władz Donieckiej Republiki Ludowej i batalionu „Wostok”](#), str. 65

- Smirnow Jewgienij [288], z Kramatorska [41], dowódca grupy oprawców z budynku Służby Bezpieczeństwa w Kramatorsku [41], wcześniej był szefem ochrony Blizniuka, deputowanego do parlamentu z Partii Regionów [289]

→ [Kramatorsk](#), str. 85

284) w języku rosyjskim: Рыжа

285) w języku rosyjskim: Сафоненко Юрий Викторович, Батя, Батя Донецкий

286) <https://goo.gl/Brz6Qu>

287) w języku rosyjskim: Северь, Олег

288) w języku rosyjskim: Смирнов Евгений

289) <http://goo.gl/l65xlm>

- pseudonim „Sokoł” [290], strażnik, 30 lat, około 175 cm wzrostu, kolczyk w lewym uchu
→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34
- pseudonim „Sołowiej” [130], komendant aresztu milicyjnego w Gorłówce [45]
→ [Gorłówka, budynek Prokuratury](#), str. 73
- pseudonim „Spartak” [291], były milicjant z Doniecka, człowiek [Aleksandra Zacharczenki](#) [19] z batalionu „Opłot” [23], później Rosyjska Prawosławna Armia [57]
→ [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45
- pseudonim „Stalker” [292]
→ [Donieck \(Rosja\), miejsce przesłuchań FSB Federacji Rosyjskiej](#), str. 132
- pseudonim „Strietkow Igor Iwanowicz” → [Girkin Igor Wsiewołowicz](#) [26]
- [Totstich Michaił Sergiejewicz](#) [29], pseudonim „Giwi”, urodzony w 1980 roku dowódca batalionu „Somalia” [30, 293, 294]. Michaił Totstich jest wymieniony w wykazie osób fizycznych i prawnych, podmiotów i organów objętych sankcjami Unii Europejskiej [106]

→ [Donieck, batalion „Somalia”](#), str. 56
→ [Donieck, siedziba batalionu „Sparta”](#), str. 59
- pseudonim „Trifon” → [Trifonow Siergiej Iwanowicz](#) [295]
- [Trifonow Siergiej Iwanowicz](#) [295], pseudonim „Trifon”
→ [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny](#), str. 119

290) w języku rosyjskim: Сокол

291) w języku rosyjskim: Спартак

292) w języku rosyjskim: Сталькер

293) <https://goo.gl/egxRhq>

294) <https://goo.gl/290Lx3>

295) w języku rosyjskim: Трифонов Сергей Иванович, Трифон

- pseudonim „Wania” [296], brak dokładnych danych
→ [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej](#), str. 113
- pseudonim „Wania” [297], pseudonim „Dikyj”, miejscowy separatysta w Rowienkach [90], wysoki, chudy, sadystyczny, brak dokładnych danych
→ [Rowienki, batalion Św. Jerzego](#), str. 110
- Zacharczenko Aleksandr Władimirowicz [19], pseudonim „Zachar”, urodzony 26 czerwca 1976 roku w Doniecku, od 7 sierpnia 2014 roku zastąpił [Aleksandra Borodaja](#) [55] na stanowisku premiera Donieckiej Republiki Ludowej [298]. Bezpośrednio łamał prawo międzynarodowe dotyczące traktowania jeńców wojennych uczestnicząc w tzw. „paradach hańby”, podczas których jeńców ukraińskich broniących wcześniej donieckiego lotniska (tzw. Cyborgów), po wcześniejszych torturach, obwożono po ulicach Doniecka i wystawiano na widok publiczny
 [298]
→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34
→ [Donieck, siedziba batalionu „Opłot” Rosyjskiej Armii Prawosławnej](#), str. 45
- pseudonim „Zajac” [299], z obwodu chmielnickiego [300]
→ [Donieck, separatystyczna kompania dowodzenia](#), str. 34

296) w języku rosyjskim: Ваня

297) w języku rosyjskim: Ваня; Дикий

298) <https://goo.gl/ymLsJq>

299) w języku rosyjskim: Заяц

300) w języku ukraińskim: Хмельницька область → <https://goo.gl/9SBES9>

- pseudonim „Zaur” [9], członek grupy wyróżniającej się okrucieństwem najemników osetyńskich, prawdopodobnie starszy budynku siedziby batalionu „Wostok” [10] w Doniecku

→ [Donieck, batalion „Wostok”, str. 50](#)

→ [Donieck, siedziba batalionu „Wostok”, str. 71](#)

[11]

- Zdryljuk Siergiej Anatoliewicz [44], pseudonim „Abwer”.; urodzony 23 lipca 1972 roku [301, 302, 303]

→ [Gorówka, NKWD Donieckiej Republiki Ludowej, str. 79](#)

→ [Słowiańsk, rejonowy areszt milicyjny, str. 119](#)

[303]

- Ziobanow Aleksandr Wiktorowicz [304], pseudonim „Zubr” [305]

→ [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej, str. 113](#)

[305]

- pseudonim „Zub” [306], Rosjanin, jeden z przestuchujących

→ [Słowiańsk, oddziały samoobrony Donieckiej Republiki Ludowej, str. 113](#)

- pseudonim „Zubr” [304] → Ziobanow Aleksandr Wiktorowicz

301) <http://goo.gl/uJHlh3>

302) <http://goo.gl/1CEcqd>

303) <https://goo.gl/xXtbYo>

304) w języku rosyjskim: Зёбанов Александр Викторович, Зубр

305) <http://goo.gl/Rz2WUO>

306) w języku rosyjskim: Зуб

Zdjęcie własne autorów